

سیرت کامل پیامبر ﷺ

به شکل سوال و جواب

برگرفته از «رحیق المختوم ونصرة النعيم»

مطالعه سیرت نبوی تاثیر بسزای بر قلب
انسان دارد زیرا خود را در جمع صحابه
کرام احساس می کند و این احساس قساوت و
سنگدلی را می زداید.

【شیخ ابن عثیمین رحمه الله در مجموع الفتاوی (۱۲/۱۹)】

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

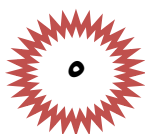
چاپ و نشر این کتاب برای هر مسلمان، در داخل و خارج از کشور آزاد است. و در مقابل آن، مزدی از کسی در طلب نیستیم. الحمدلله

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فهرست مطالب

صفحه

مقدمه.....	۷/
فصل اول: شناخت مختصر عرب در جاهلیت.....	۹/
فصل دوم: خانواده محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم.....	۱۴/
فصل سوم: ولادت پیامبر صلى الله عليه وسلم.....	۹/
فصل چهارم: دوران نبوت پیامبر صلى الله عليه وسلم.....	۲۷/
فصل پنجم: زحمات پیامبر صلى الله عليه وسلم در دعوت.....	۳۵/
فصل ششم: هجرت پیامبر صلى الله عليه وسلم.....	۴۸/
بخش هفتم: پیامبر صلى الله عليه وسلم در مدینه.....	۷۱/
بخش هشتم: ثمرات جهاد پیامبر صلى الله عليه وسلم.....	۱۰۹/
فصل نهم: زندگی پیامبر صلى الله عليه وسلم پس از غزوات.....	۱۳۵/
فصل دهم: روزهای اخیر زندگی رهبر.....	۱۴۲/
فصل یازدهم: همسر و فرزندان رسول الله صلى الله عليه وسلم...	۱۵۵/
فصل دوازدهم: رؤیت ظاهری رسول الله صلى الله عليه وسلم.....	۱۵۶/
فصل سیزدهم: صفات و معجزات رسول الله صلى الله عليه وسلم..	۱۹۷/

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل چهاردم: چگونگی عبادت پیامبر صلی الله علیه وسلم ...../۲۰۱

فصل پانزدهم: مدعیان دروغین نبوت پس از وفات پیامبر صلی الله علیه

وسلم ...../۲۰۵

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

مقدمه

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ، نَحْمَدُهُ، وَنُسْتَعِينُهُ، وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا ضَلَالَ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ. وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ، وَمَنْ اهْتَدَى بِهِدْيِهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ. أَمَّا بَعْدُ:

در مورد سیرت رسول گرامی صلی الله علیه وسلم هزاران کتاب به زبان های مختلف دنیا نوشته شده است. اما متأسفانه به شکل سوال و جواب (با این منهجی که من برگزیده ام)، کسی تا حال جمع آوری نکرده است، فقط شیخ یوسف بدوی این کار را کرده، آنهم مختصر در کمتر از «۹۳» صفحه. جوانان و نوجوانان بسیار دوست دارند کتابهایی که توسط سوال و جواب نوشته شده باشد، بخوانند. از این رو، کتاب: تهذیب السیره النبویه (اثر: نووی)، رحيق مختوم (اثر: مبارکفوری) و نضرة النعيم (اثر: جمعی از مؤلفین) را اصل قرار دادم، و از این سه کتاب، «۴۰۰» سوال و جواب ترتیب نمودم.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

کتاب نضرة النعیم (۱۲) جلد است، و کتاب ر حیق مختوم (۹۳۶) صفحه، و کتاب تهذیب السیره به زبان عربی و دارای لغات مشکلی است که برخی از جوانان به مفهوم آنها پی نمی برند. بناءً نخست این سه کتاب را خلاصه، سپس آنها را به سوال و جواب در (۲۰۸) صفحه مرتب کردم، تا جوانان به آسانی بتوانند حفظ نمایند، و بطور کامل از سیرت و روش زندگی محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم آگاهی حاصل نمایند.

از پروردگار یکتا الله و خالق بشریت - سبحانه و تعالی - مسألت دارم؛ این کوشش ناچیز مرا در ترازوی حسنات و نیکی های این بنده ناچیز و سایر برادران عزیزی که در تصحیح و بازنگری آن همکاری نموده اند قرار دهد! از بارگاه رب العزت والجلال برای شما خواننده عزیز و دوستانی که در به ثمر رسیدن این کتاب نقشی داشته اند، و برای تمامی برادران و خواهران مسلمان طول عمر و سعادت در دو جهان استدعا دارم.

اللهم صلِّ وسلِّم علی عبدک ورسولک محمد وعلی آلہ وأصحابه أجمعین، والتابعین لهم بإحسان إلى يوم الدين.

برادر شما:

أبو شاکر مسلم

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل اول:

شناخت مختصر عرب در جاهلیت

۱- سیرت عبارت از چیست؟

عبارت از احوال، و تاریخ زندگی پیامبر صلی الله علیه وسلم از تولد تا وفاتش می باشد.

۲- معنی عرب چیست؟!

کلمه «عَرَب» از صحراها و بیابانهای بی آب و علف سخن می گوید؛ سرزمین شوره زار و سنگلاخی که نه آبی در آن یافت می شود، نه گیاهی.

۳- عرب در جاهلیت چند قوم بودند؟

سه قوم:

۱- عرب بئده: عربهای دیرینه اند که به کلی منقرض شده اند مانند: عاد، ثمود و...

۲- عرب عاربة: عربهایی هستند که از تیره یشْجُب بن یعْرُب بن قحطان اند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳- عرب مُستعربه: عرب‌هایی هستند که از صلب اسماعیل -علیه السلام- اند.

۴- دار الندوه چه جایی است؟

مکانی که تمامی مشورت‌های سران قریش در باب مسائل مهم مربوط به جامعه مکه و امور سیاسی و اجتماعی عربستان تحت نظر او انجام می‌پذیرفت. قریش‌شان مراسم ازدواج دخترانشان را نیز در آنجا اجرا می‌کردند.

۵- قوم عرب چه دینی داشتند؟!

بیشتر قوم عرب به دین ابراهیم -علیه السلام- پایبند بودند.

۶- چه کسی عرب را از دین ابراهیم، بسوی بت پرستی فرا خواند؟

عمرو بن لُحی، رئیس قبیله خزاعه .

۷- اولین بتی که در خانه کعبه آورده شد، چه بود و توسط کی آورده شد؟

بت هبل که توسط عمرو بن لُحی خزاعی از شام آورده شد.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۸- مشهورترین بت های که عرب پرستش می کردند، کدام ها بودند؟!

الف: هبل

ب: منات

ج: لات

د: عزری

۹- بت های که مورد پرستش قوم نوح قرار گرفت، کدام ها بودند؟

بت های بزرگ قوم نوح: ود و سواع و یعوث و یعوق و نسر، که در جده مدفون اند.

۱۰- بت خانه های مشهور عرب کدام ها بودند؟

☐ بتخانه ذوالخلصه

☐ بتخانه دوس

☐ بتخانه خثعم

☐ بتخانه بجيله

☐ بتخانه بتبالة

☐ بتخانه فلس

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

○ بتخانه رثام (ریام)

○ بتخانه ذوالکفین

○ بتخانه سعد

○ بتخانه شمس

○ بتخانه عمیانس .

۱۱- در اطراف کعبه، چقدر بت ها وجود داشتند؟

در اطراف خانه کعبه سیصد و شصت بت چیده شده بود.

۱۲- مشرکین مکه، برای معبودانشان چه کارهایی را انجام می دادند؟!

۱) در جوار آنها اعتکاف، و به آنها پناهنده، و نام آنها را فریاد می زدند، از آنها فریاد رسی، و از آنها نیایش می طلبیدند.

۲) بسوی آن اماکن و نزد آن بتان حج، و اطراف آنها طواف، در برابرشان به خاک می افتادند.

۳) انواع قربانی ها را برای خوش آمد آنها تقدیم می کردند

۴) بخشی از خوراکی ها و آشامیدنی های خود را به هر میزانی که به دلشان می افتاد، و کشاورزی ها را به بتان اختصاص می دادند

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۵) نذر کردن کشتزارها و دامهایشان برای بتها

۱۳- عرب در بین خود چه رسوماتی داشتند؟!

الف: «استقسام به ازلام» رواج داشت. «زلم» چوبه تیری را می گفتند که

پیکان نداشت

ب: مردم به گفته های کاهنان و عرافان و منجمان ایمان داشتند

ج: «طیره» نیز در دوران جاهلیت بسیار رایج بود

۱۴- آیا ادیان دیگر بجز «دین ابراهیم» در سرزمین عرب، وجود

داشت؟

آیین های شرک و بت پرستی و اعتقاد به خرافات و اوهام، دین و آیین

اکثریت مردم عربستان بود. در عین حال، یهودیان و مسیحیان و مجوسیان

و صابیان نیز راههایی برای ورود به مناطق مختلف عربستان پیدا کرده

بودند.

۱۵- در چه زمانی یهودی ها وارد سرزمین عرب شدند؟

یهودیان دست کم طی دو دوره به جزیره العرب هجرت کردند:

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

دوره اول: یهودیان در گیر و دار فتوحات بابلیان و آشوریان در فلسطین برای نخستین بار به سرزمین عربستان هجرت کردند

دوره دوم: دومین دوره هجرت یهودیان به عربستان، از اشغال فلسطین توسط رومیان به فرماندهی تیتوس، به سال ۷۰ میلادی آغاز می شود.

۱۶- آیین یهودیت در یمن توسط چه کسی نفوذ کرد؟

آیین یهودیت در یمن، از سوی تبار اسعد ابو کرب نفوذ کرد.

۱۷- مسیحیان چگونه به جزیره العرب نفوذ کردند؟

مسیحیان، از طریق اشغال حبشیان و فعالیت بعضی مبلغان مسیحی آیین خود را در بلاد عرب نشین رواج دادند.

۱۸- صنایع عرب چه بود؟

قوم عرب بی بهره ترین اقوام بشری از هنر و صنعت بودند. بیشتر صنایع دستی که در میان آنان رواج داشت، از قبیل بافندگی و دباغی و امثال آن، در یمن و حیره و اطراف شام بود.

فصل دوم:

خانواده محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم

۱۹- نسب پیامبر صلى الله عليه وسلم تا عدنان را ذکر فرمایید؟

محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب (شیبیه) بن هاشم (عمرو) بن عبدمناف (مغیره) بن قصی (زید) بن کلاب بن مره بن کعب بن لوی بن غالب بن فهر (قریش) بن مالک بن نضر (قیس) بن کنانه بن خزیمه بن مدرکه (عامر) بن الیاس بن نزار بن معد بن عدنان.

۲۰- نسب پیامبر صلى الله عليه وسلم را تا ابراهیم السلام ذکر

فرمایید؟

عدنان بن ادد بن همیسع بن سلامان بن عوص بن بوز بن قموال بن ابی بن عوام بن ناشد بن حزا بن بلداس بن یدلاف بن طایخ بن جاحم بن ناحش بن ماخی بن عیض بن عبقر بن عبید بن الدعا بن حمدان بن سنبر بن یثربی بن یحزن، بن یلحن بن ارعوی بن عیض بن دیشان بن عیصر بن افناد بن ایهام بن مقصر بن ناحث بن زارح بن سمی بن مزی بن عوضه بن عرام بن قیدار بن اسماعیل بن ابراهیم - علیه السلام -.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۱- خاندان پیامبر صلی الله علیه وسلم به چه شهرت دارد؟

خاندان وی به «خاندان بنی هاشم» (هاشمی) شهرت دارند.

۲۲- هاشم چه کسی بود؟

هاشم همان کسی است که سقایت و رفادت حاجیان را به نمایندگی از بنی عبدمناف بر عهده گرفت؛ و به این ترتیب، بنی عبدمناف و بنی عبدالدار در مورد تقسیم مناصب فیمابین خودشان به توافق رسیدند. هاشم مردی ثروتمند و بسیار بانفوذ و شریف بود. وی نخستین کسی است که در مکه به حجاج خوراک نان و آبگوشت داد. نام وی عمرو بود، و به خاطر همین کاری که کرد، یعنی خرد کردن (هشم) نان در آبگوشت و تهیه ثرید برای حاجیان «هاشم» نامیده شد.

۲۳- قریش به چه کسی گفته می شود؟

«قریش» لقب فهر بن مالک بن نضر جد اعلای نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- است، و قبیله قریش به او انتساب یافته است.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۴- عبدالمطلب چه کسی بود؟

مردی شریف و بانفوذ بود، و در میان قوم خود موقعیتی ممتاز داشت، و قریش بخاطر سخاوتش او را «فياض» می نامیدند.

۲۵- چه کسی حفاری چاه زمزم را به عهده گرفت؟

در عالم خواب، عبدالمطلب فرمان یافت که چاه زمزم را حفاری کند، و بار دیگر به راه بیاندارد.

۲۶- عبدالمطلب چند فرزند داشت؟

عبدالمطلب ده فرزند پسر داشت: حارث، زبیر، ابوطالب، عبدالله، حمزه، ابولهب، غیداق، مقوم، ضرار، عباس. بعضی گفته اند: یازده پسر داشته است، و نام فرزند پسر یازدهم او را قثم ذکر کرده اند.

۲۷- عبدالمطلب چند دختر داشت؟

دختران عبدالمطلب شش تن بوده و عبارت بوده اند از: ام الحکیم (بیضاء)، بره، عاتکه، صفیه، آروی، امیمه.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۸- در مورد پدر محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم معلومات

بدهید؟

مادر عبدالله، فاطمه بنت عمرو بن عائذ بن عمران بن مخزوم بن یقظه بن مره بود. عبدالله زیباترین و عقیف‌ترین پسران عبدالمطلب و محبوب‌ترین آنان نزد وی بود، و هم اوست که لقب «ذبیح» به او داده‌اند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل سوم:

ولادت پیامبر صلی الله علیه وسلم

۳۹- در کدام تاریخ پیامبر صلی الله علیه وسلم تولد شد؟

در بامداد روز دوشنبه نهم ربیع الاول، سال عام الفیل، چهلمین سال فرمانروایی خسرو انوشیروان، برابر با بیستم یا بیست و دوم آوریل ۵۷۱ میلادی در شعب بنی هاشم، در شهر مکه، به دنیا آمد.

۳۰- نام پدر ایشان چیست؟

نام پدر مبارک ایشان عبدالله است.

۳۱- پیامبر اسلام چند ساله بودند که پدر ایشان وفات کردند؟

پدر گرامی ایشان زمانی که او در شکم مادر بود وفات کرد.

۳۲- نام مادر ایشان چیست؟

نام مادر گرامی ایشان آمنه بنت وهب بن عبدمناف بن کلاب بن مره است.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳۳- چرا قریش پیامبر صلی الله علیه وسلم را به (ابی کبشه) صدا می کردند؟

قریش او را به ابن ابی کبشه یکی از اجداد مادری اش (به صورت استهزا) نسبت می دادند زیرا ابو کبشه مردی خزاعی بود که بتها را عبادت نمی کرد وقتی که مشرکین دیدند پیامبر بت عبادت نمی کند او را به ابو کبشه مشابَهت می دادند.
مادر ایشان عفیفه و پاکدامن بود.

۳۴- پیامبر اسلام چند ساله بودند که مادرشان را از دست دادند؟

در همین سن و سال بود که مادر بزرگوارشان در سرزمینی بین مکه و مدینه بنام «ابواء» وفات کرد. در این هنگام رسول الله صلی الله علیه وسلم ۶ ساله بود که مهر مادری را از دست داد.

۳۵- بعد از وفات مادرش، چه کسی سرپرستی وی را به عهده گرفت؟

وقتی که مادر او فوت کرد، ام ایمن حضانت او را به عهده گرفت و جدش عبدالمطلب کفیل او گردید. چون پیامبر به سن ۸ سالگی رسید عبدالمطلب

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

نیز وفات کرد و وصیت نمود که ابوطالب او را سرپرستی کند. و ابوطالب زحمات زیادی را بخاطر پیامبر متحمل شد.

۳۶- نخستین دایه ای پیامبر صلی الله علیه وسلم چه کسی بود؟

نخستین دایه ای که به مدت یک هفته رسول الله صلی الله علیه وسلم را شیر داد، ثویبه کنیز آزاد شده ابولهب بود.

۳۷- خواهران و برادران رضاعی پیامبر چه کسانی بودند؟

[۱] عبدالله بن حارث؛ [۲] انیسه بنت حارث؛ [۳] حذاقه (یا: جذامه) بنت حارث، که همان شیماء است؛ و [۴] ابوسفیان بن حارث بن عبدالمطلب عموزاده رسول الله صلی الله علیه وسلم. حمزه بن عبدالمطلب نیز نزد قبیله بنی سعد بن بکر دوران شیرخوارگی اش را می گذرانید. و مادر حمزه آنحضرت را که نزد حلیمه بسر می برد، شیر داد. و به این ترتیب، حمزه از دو جهت با رسول الله صلی الله علیه وسلم برادر رضاعی بود، یکی، ثویبه؛ و دیگری، حلیمه سعدیه.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳۸- عمه های پیامبر صلی الله علیه وسلم چه کسانی بودند؟

دارای ۶ عمه بودند که ۵ تا از آنها خواهران پدر ایشان هستند. ۱- ام حکیم. ۲- عاتکه (که مادر زن او یعنی ام سلمه) است. ۳- امیمه، او نیز مادر زن ایشان بوده است (مادر زینب بنت جحش). ۴- اروی. ۵- بره. اما ششمی صفیه بنت عبدالمطلب است که خواهر حمزه می باشد از همه عمه ها، فقط صفیه ایمان آورد. برخی می گویند: عاتکه نیز مسلمان شده است.

۳۹- شق الصدر چه معنی دارد؟

به معنی شکافته شدن سینه، و خارج کردن لخته خونی از رسول الله صلی الله علیه وسلم.

۴۰- در کدام سن نخستین شق الصدر برای پیامبر صلی الله علیه وسلم

رخ داد؟

در سن چهار سالگی

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۴۱- کیفیت شق الصدر پیامبر اسلام چگونه بود؟!

از انس روایت کرده است که رسول الله صلی الله علیه وسلم، جبرئیل نزدش آمد، در حالی که با پسر بچه‌های دیگر بازی می‌کرد. او را از جای برگرفت و بر زمین خوابانید، و سینه او را بر شکافت، و قلب او را خارج ساخت، و از درون آن، لخته خونی را بیرون کشید، و گفت: این است بهره شیطان از تو! آنگاه، دل او را در طشتی زرین با آب زمزم شستشوداد؛ سپس، سر آن را به هم آورد، و به جای نخستینش بازگردانید. پسر بچه‌ها نزد مادرش یعنی دایه‌اش شتافتند و گفتند: محمد را کشتند! همگی در پی یافتن او شتافتند. وقتی او را یافتند، رنگ رخساره‌اش دگرگون شده بود. انس گوید: من جای آن دوخت و دوز جبرئیل را روی سینه آن حضرت می‌دیدم.

۴۲- رسول الله صلی الله علیه وسلم چند بار شق الصدر شده؟

سه بار:

بار اول: در کودکی

بار دوم: قبل از بعثت

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

بار سوم: قبل از حادثه اسراء.

۴۳- رسول الله صلی الله علیه وسلم چند ساله بود که عبدالمطلب وفات کرد؟!

رسول الله صلی الله علیه وسلم هشت سال و دو ماه و ده روز از عمر شریفشان می گذشت که عبدالمطلب در مکه از دنیا رفت.

۴۴- سرپرستی پیامبر اسلام را بعد از وفات عبدالمطلب چه کسی گرفت؟

ابوطالب.

۴۵- پیامبر اسلام در آغازین رشدش، شاهد کدام حوادث بوده است؟!

الف: نبرد خونین فجار

ب: حلف الفضول

۴۶- در نوجوانی مصروف چه کاری بود؟

ایشان در دوران اقامت نزد بنی سعد گوسفندچرانی می کرده اند؛ در مکه نیز برای اهل مکه در برابر چند قیراط گوسفندان شان را می چرانیده اند؛

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

و ظاهراً در سنین جوانی از چوپان دست کشیده و به بازرگانی پرداخته‌اند.

۴۷- بزرگترین کار او در طفولیت چه بود که مورد تشویق همه قرار گرفت؟

هنگام تجدید بنای کعبه اختلاف شدیدی بر سر گذاشتن حجر الاسود رخ داد به گونه‌ای که نزدیک بود خونریزی و جنگ صورت گیرد. و آنها شرط کردند اولین کسی که وارد کعبه شود بین آنها قضاوت کند. چون محمد وارد شد با حکمت و بصیرت از این جنگ مانع شد و نظر داد که سنگ را وسط چادر بگذارند و با دست مبارک سنگ را در محلش گذاشت.

۴۸- چه زمانی با خدیجه رضی الله عنها آشنا شد؟

در سن بیست و پنج سالگی به قصد تجارت با سرمایه خدیجه رضی الله عنها عازم سفر شام شدند.

۴۹- چه زمانی با خدیجه ازدواج کرد؟

ازدواج آن حضرت با خدیجه خاتون دو ماه پس از بازگشت ایشان از

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

سفر تجارتی شام انجام گرفت

۵۰- مهر خدیجه چه اندازه ای بود؟

رسول الله صلى الله عليه وسلم مهریه حضرت خدیجه رضی الله عنها را بیست ماده شتر جوان قرار دادند.

۵۱- سن خدیجه هنگام ازدواج چه اندازه بود؟

سن خدیجه رضی الله عنها در هنگام ازدواج [بنا بر مشهور] چهل سال بود.

۵۲- نخستین همسر پیامبر علیه السلام کدام بود؟

خدیجه - رضی الله عنها - نخستین زنی بود که رسول اکرم - صلی الله علیه وسلم - به همسری خویش درآوردند، و تا هنگام وفات ایشان همسر دیگری اختیار نکردند.

۵۳- فرزندان پیامبر اسلام از کدام همسرانش بود؟

همه فرزندان آن حضرت، بجز ابراهیم، از خدیجه - رضی الله عنها - اند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل چهارم:

دوران نبوت پیامبر صلی الله علیه وسلم

۵۴- پیامبر صلی الله علیه وسلم چند سال در مکه دعوت کرد؟

تقریباً سیزده سال.

۵۵- پیامبر صلی الله علیه وسلم چند سال در مدینه دعوت کرد؟

ده سال تمام.

۵۶- پیامبر صلی الله علیه وسلم چند سال دعوت مخفی داد؟

مرحله دعوت مخفی، سه سال بود.

۵۷- چه زمانی پیامبر صلی الله علیه وسلم دعوتش را علنی کرد؟

مرحله دعوت علنی در میان اهل مکه، از آغاز سال چهارم بعثت تا مبدأ هجرت رسول الله صلی الله علیه وسلم به مدینه.

۵۸- پیامبر صلی الله علیه وسلم قبل از نبوت چه مشغولیتی داشت؟

بیشتر اوقات دوست می داشتند که با خویشان خلوت کنند. آب و غذایی با خود بر می داشتند و به غار حراء- واقع در جبل النور، در فاصله دو میل تا مکه- می رفتند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۵۹- در کدام سن،

۶۰- و در کدام تاریخ پیامبر صلی الله علیه وسلم به پیامبری مبعوث

شد؟

سالروز بعثت پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم را شامگاهان دوشنبه بیست و یکم رمضان، مطابق با دهم اگوست سال ۶۱۰ میلادی، شب هنگام، ایشان دقیقاً چهل سال قمری و شش ماه و دوازده روز از عمر شریفشان می گذشته است که با ۳۹ سال شمسی و ۲ ماه و ۲۰ روز برابر خواهد .

۶۱- اولین نزول وحی چگونه بود؟!

نخستین بار که نزول وحی بر رسول الله آغاز گردید، به صورت رؤیای صادق و در خواب بود. آن حضرت مکرر در عالم خواب منظره طلوع فجر و شکافتن نیزه های براق نور خورشید تاریکی های شب تار را، مشاهده می کردند.

۶۲- هم عقیده پیامبر صلی الله علیه وسلم در نخستین روزهای آغاز

وحی چه کسی بود؟

ورقه بن نوفل بن اسد بن عبدالعزی پسر عموی خدیجه.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۶۳- چند مدت وحی قطع شد؟

به مدت سه سال.

۶۴- چرا وحی قطع شد؟

این (چند روز متوقف شدن نزول وحی) بدان منظور بود که آن هیجان و دهشت درونی رسول الله صلی الله علیه وسلم آرام گیرد، و حالت و شوق و انتظار برای نزول مجدد وحی به آن حضرت دست بدهد.

۶۵- چند نوع وحی برای پیامبر صلی الله علیه وسلم نازل شده است؟

۱. رؤیای صادقه

۲. القای معانی و مفاهیم توسط فرشته وحی در ذهن و قلب آن حضرت

۳. تجسم فرشته وحی نزد آن حضرت در قالب یک فرد عادی

۴. نزول وحی با صدایی همانند صدای بانگ جرس

۵. نزول فرشته وحی به صورت اصلی خویش

۶. وحی مستقیم الله به آن حضرت

۷. سخن گفتن مستقیم خداوند با ایشان، بدون وساطت فرشتگان

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۶۶- بعد از نزول سوره مدثر و وحی، پیامبر علیه السلام چه کاری کرد؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم برای دعوت مردم به سوی الله سبحانه و تعالی به پاخواستند.

۶۷- آغاز دعوت پیامبر علیه السلام چگونه بود؟
پنهانی بود.

۶۸- چرا دعوت پیامبر علیه السلام پنهانی بود؟
تا آنان به یکباره و بطور غیرمنتظره با دعوت آسمانی اسلام رویاروی نشوند، و برنیاشوبند.

۶۹- پیامبر صلی الله علیه وسلم ابتدا دعوت را از چه کسانی شروع کرد؟

ابتدا بستگان و دوستانشان را به سوی اسلام فرا خواندند. همچنین، همه کسانی را که امید خیری از آنان می رفت.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۷۰- اولین کسانی دعوت پیامبر صلی الله علیه وسلم را پذیرفتند چه کسانی بودند؟

همسر نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ام المؤمنین خدیجه بنت خویلد؛ و برده آزاد شده وی، زید بن حارثه بن شراحیل کلبی، پسر عموی ایشان، علی بن ابیطالب - که نوجوان و تحت کفالت رسول اکرم - صلی الله علیه وسلم - بود -، و دوست صمیمی ایشان، ابوبکر صدیق.

۷۱- چه کسانی به دعوت ابوبکر اسلام آوردند؟

عثمان بن عفان اموی؛ زبیر بن عوام اسدی؛ عبدالرحمان بن عوف زهری؛ سعد بن ابی وقاص زهری؛ و طلحه بن عبیدالله تیمی.

۷۲- نخستین پیشگامان اسلام بعد از افراد ابوبکر چه کسانی بودند؟

ابو عبیده عامر بن جراح از بنی حارث بن فهر؛ ابوسلمه بن عبدالاسد مخزومی؛ همسرش ام سلمه؛ ارقم بن ابی الارقم مخزومی؛ عثمان بن مظعون جمحی؛ دو برادر وی قدامه و عبدالله؛ عبیده بن حارث بن مطلب بن عبد مناف؛ سعید بن زید عدوی؛ همسرش فاطمه بنت الخطاب عدویه، خواهر عمر بن خطاب؛ خباب بن ارت تمیمی؛ جعفر بن ابیطالب؛ همسرش

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

اسماء بنت عمیس؛ خالد بن سعد بن عاص اموی؛ همسرش امینۀ بنت خلف؛
آنکاه، برادرش عمرو بن سعد بن عاص؛ حاطب بن حارث جمحی؛ همسرش
فاطمۀ بنت مجل؛ برادرش خطاب بن حارث؛ همسر برادرش فکیه بنت
یسار؛ برادرش معمر بن حارث؛ مطلب بن ازهر زهری؛ همسرش رمله
بنت ابی عوف؛ و نعیم بن عبداللہ بن نحّام عدوی اسلام آوردند. اینان همگی
از تیره‌ها و طایفه‌های مختلف قبیله قریش بودند.

۷۳- سابقه دارترین افراد غیر قریشی در اسلام چه کسانی بودند؟

عبداللہ بن مسعود هذلی؛ مسعود بن ربیعہ القاری، عبداللہ بن جحش
اسدی؛ برادرش ابواحمد بن جحش؛ بلال بن رباح حبشی؛ صہیب بن سنان
رومی؛ عمار بن یاسر عنسی؛ پدرش یاسر؛ مادرش سمیه؛ عامر بن فہیرہ.

۷۴- زنان نخستین در اسلام چه کسانی بودند؟

آم یمن؛ برکہ حبشیہ؛ ام الفضل لبابہ کبری بنت حارث ہلالیہ همسر
عبّاس بن عبدالمطلب؛ و اسماء بنت ابی بکر صدیق - رضی اللہ عنہما.

۷۵- کیفیت رفتن پیامبر اسلام به معراج چگونه بود؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

در سال یازده بعثت پیامبر اسلام با روح و جسد از محل مسجدالحرام از بین زمزم و مقام به سوی بیت المقدس سوار بر براق خود همراه جبرئیل به سوی آسمانها پرواز کردند و در بیت المقدس با ارواح انبیا نماز ادا کردند و در همان شب آسمانها را پیمود و به سدرۃ المنتهی رسید و به محل اکرام و اعزاز الله حاضر شد. در همین سفر پنج نماز بر او و امتش فرض گردید.

۷۶- قبل از فرض شدن نماز در اسراء، آنها چگونه نماز ادا می کردند؟
در آن اوان، یک نماز پیش از طلوع آفتاب، و یک نماز پیش از غروب آفتاب واجب بوده است.

۷۷- آیا پیامبر صلی الله علیه وسلم الله تعالی را در آسمان ها دیده؟
الله تعالی را ندیده، اما جبرائیل علیه السلام را به شکل واقعی دیده است.

۷۸- نخستین آغاز دعوت آشکار در چه زمانی و در چه مکانی بود؟
رسول الله صلی الله علیه وسلم طایفه بنی هاشم را که نزدیکترین خویشاوندان آن حضرت بودند- به خانه خویش فراخواندند. همگی آمدند؛ چندین تن از فرزندان مطلب بن عبدمناف همراه آنان آمدند؛ همه با

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

هم حدود چهل و پنج تن گرد آمدند، اما اینجا با مخالفت ابولهب مواجه شد، اما ابوطالب دفاعش را اعلان کرد.

بعد از آنکه نبی اکرم صلی الله علیه وسلم از بابت پشتیبانی ابوطالب در راستای تبلیغ و دعوت خود خاطر جمع شدند، روزی بر کوه صفا فراز آمدند و بر روی برترین صخره آن جای گرفتند و فریاد برآوردند: یا صباحاه! در آن دوران این کلمه انذار، هشدار و اخطاری بود مبنی بر اینکه لشکری حمله کرده، و یا امری عظیم به وقوع پیوسته است.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل پنجم:

زحمات پیامبر صلی الله علیه وسلم در دعوت

۷۹- قریش چه عکس العملی را در قبال دعوت آشکار نشان دادند؟

آنها دعوت را نپذیرفتند، وبسوی ولید رفتند تا چاره ای بسنجند.

۸۰- چه تهمت هایی را بر پیامبر صلی الله علیه وسلم روا داشتند؟

○ گفتند: کاهن است!

○ گفتند: مجنون است!

○ گفتند: شاعر است!

○ گفتند: ساحر است!

۸۱- قریشیان چگونه مبارزه خود را علیه پیامبر شروع کردند؟

در موسم حج، سر راه مردم نشستند، و هر کس که بر آنان می گذشت، او

را از گرایش به آئین جدید بر حذر می داشتند، و قضیه دعوت محمد صلی

الله علیه وسلم را برای او مطرح می کردند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۸۲- شهرها و سرزمینهای جهان، چگونه از نبوت پیامبر صلی الله علیه وسلم اطلاع یافتند؟

آن سال، همه کسانی که از قبائل مختلف عرب به حج رفته بودند، با اطلاع کافی از اخبار دعوت رسول الله صلی الله علیه وسلم از موسم حج بازگشتند، وصیت شهرت و دعوت محمد بن عبدالله صلی الله علیه وسلم سراسر بلاد عرب را در نور دید.

۸۳- در مقابل دعوت پیامبر، چه تصامیمی گرفتند؟

۱. مسخره اش کردن تحقیرش نمودن، استهزاء، تکذیب و نیشخندش زدن.
۲. القای شبهه و جوسازیهای دروغین در مقابلش
- ۳- تحریم گوش فرادادن به قرآن، و ترویج افسانههای کهن برای رویارویی با قرآن
- ۴- آزارها و شکنجههای گوناگون

۵- ابولهب دو پسرش عتبه و عتیه را پیش از بعثت به همسری دو تن از دختران رسول الله صلی الله علیه وسلم رقیه و ام کلثوم درآورده بود؛

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

پس از بعثت، به پسرانش دستور داد که همسرانشان را طلاق بدهند، و آن دو را تحت فشار گذاشت تا هر دو همسرانشان را طلاق دادند.

۶- وقتی عبدالله پسر دوم رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- از دنیا رفت، ابولهب بسیار شادمان گردید و به نزد مشرکان شتافت تا به آنان بشارت بدهد که محمد آبرو شد!.

۷- ابولهب به تکذیب و بدگویی اکتفا نمی کرد، و با سنگ به پای آن حضرت می زد که بر اثر آن هر دو قوزک پای آن حضرت جراحت برداشته بود.

۸- همسر ابولهب، ام جمیل، اروی خار و خاشاک فراهم می آورد، بر سر راه پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- و بر در خانه آن حضرت می ریخت. زنی بی حُج و حیا بود، و زبان به انواع دشنام نسبت به آن حضرت می گشود، و انواع تهمت و افترا و ناسزا را به آن حضرت روا می داشت.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۹- بعضی از اینان شکمه گوسفند بر سر محمد -صلی الله علیه وسلم- می افکندند

۱۰- یکبار شکمه شتر را در حالی که در سجده قرار داشت، انداختند

۱۱- یکبار عقبه نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم نشست و به کلام ایشان گوش فرا داد. وقتی خبر به اُبی رسید، زبان به سرزنش و نکوهش عقبه گشود، و از او خواست که بار دیگر آب دهان به چهره رسول الله صلی الله علیه وسلم بیفکند؛ و او همین کار را کرد. ابی نیز خود استخوان پوسیده‌ای را در دستانش نرم کرد و در آن دمید و آن را باد داد تا غبار آن بر چهره رسول الله صلی الله علیه وسلم بنشیند.

۸۴- کسانی که پیامبر علیه السلام را در خانه اش آزار دادند چه کسانی بودند؟

ابولهب، حکم بن ابی العاص بن امیه، عقبه بن ابی معیط، عدی بن حمراء ثقفی، ابن الاصداء هذلی. اینها همه همسایگان رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بودند، و هیچیک از آنان بالاخره اسلام نیاورد مگر حکم بن ابی العاص، پدر مروان خلیفه اموی.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۸۵- تصمیم پیامبر صلی الله علیه وسلم در مقابل تعذیب و شکنجه شدن خود واصحابش چه شد؟

دو تصمیم گرفت، آن دو تصمیم مهم عبارت بود از اینکه اولاً، خانه ارقم بن ابی الارقم را مرکز دعوت و پایگاه تربیت مسلمین گردانیدند؛ و ثانیاً مسلمانان را دستور دادند که به حبشه مهاجرت کنند.

۸۶- نخستین کسی که خورش در راه اسلام ریخته شد، چه کسی بود؟
سعد بن ابی وقاص، و این نخستین خونی بود که در اسلام ریخته شد.

۸۷- تصمیم مسلمانان هنگام فشارهای کفار چی بود؟
روز به روز و ماه به ماه شدت عذاب بیشتر می شود؛ تا آنکه در اواسط سال پنجم سخت بالا گرفت، و اقامت مسلمانان را در مکه غیرممکن گردانید. به این فکر افتادند که چاره‌ای بیاندیشند تا از این عذاب الیم نجات پیدا کنند.

رسول الله صلی الله علیه وسلم مسلمانان را دستور دادند به حبشه مهاجرت کنند، و دینشان را از آسیب فتنه‌ها و آزارهای مشرکین و کفار دور سازند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۸۸- اولین هجرت مسلمانان بطرف کجا و به چه تعدادی بود و به رهبری

چه کسی؟

در ماه رجب سال پنجم بعثت، نخستین گروه از صحابه پیامبر اسلام به حبشه مهاجرت کردند. این گروه متشکل از دوازده مرد و چهار زن بود. ریاست این گروه را عثمان بن عفان بر عهده داشت و همسر وی رقیه دختر گرامی رسول الله صلی الله علیه وسلم نیز همراه او بود.

۸۹- هجرت دوم مسلمانان به کجا و چه تعدادی بودند؟

به حبشه، و شمار مهاجران مسلمانان هشتاد و سه مرد و هجده یا نوزده زن بود. شمار مردان با احتساب عمار یاسر است که البته حضور وی در این سفر مسلمانان به حبشه مورد تردید است.

۹۰- عکس العمل مشرکان در قبال هجرت مسلمانان به حبشه چه بود؟

مشرکین دو مرد هشیار و آگاه را که عبارت بودند از عمرو بن عاص و عبدالله بن ابی ربیع - و هنوز اسلام نیاورده بودند - برگزیدند، و هدایای گرانبهایی برای نجاشی و اسقف های دربار حبشه همراه آن دو گسیل داشتند. عمرو عاص و عبدالله بن ابی ربیع آن هدایا را به اسقف ها

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

رسانیدند، و دلایل و براهینی را که برای اثبات ضرورت بازگردانیدن مهاجران مسلمان داشتند در اختیار آنان گذاشتند، و اسقفان با همدیگر یک سخن شدند بر اینکه نجاشی را وادار کنند مهاجران مسلمان را بازگرداند.

۹۱- وضعیت نجاشی در قبال مسلمانان چه بود؟

نجاشی خطاب به مسلمانان گفت: بروید که شما در مملکت من در امانید! هر کس شما را دشنام بدهد باید غرامت بپردازد؛ هر کس شما را دشنام بدهد باید غرامت بپردازد؛ هر کس شما را دشنام بدهد باید غرامت بپردازد، هیچ دوست ندارم که به من یک کوه طلا بدهند و در برابر آن من یکی از شماها را آزار دهم.

۹۲- چه چیزهایی اسلام و مسلمانان را قوت بخشید؟

الف: هجرت مسلمانان به سوی حبشه

ب: اسلام آوردن حمزه

ج: مسلمان شدن عُمَر بن خطاب

۹۳- چه کسی تصمیم قتل پیامبر را گرفت، و اقدام کرد؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

ابوجهل، اما در این کار ناکام شد.

۹۴- وقتیکه مشرکین از مقابله با پیامبر صلی الله علیه وسلم عاجز

ماندند، به چه کاری دست زدند؟

مشرکان قریش در خیف بنی کنانه در وادی محصب اجتماع کردند، و بر علیه بنی هاشم و بنی مطلب هم پیمان شدند، مبنی بر اینکه با آنان وصلت نکنند؛ دادوستد نکنند؛ همنشینی نکنند؛ معاشرت نکنند؛ به خانه‌های آنان وارد نشوند؛ و با آنان سخن نگویند؛ تا زمانی که رسول الله صلی الله علیه وسلم را در اختیار آنان بگذارند تا بکشند. این پیمان‌نامه را در صحیفه‌ای نوشتند و با عهد و پیمان‌های محکم آنرا تأیید کردند دائر بر اینکه «هرگز درخواست صلح و سازش را از بنی هاشم نپذیرند، و نسبت به آنان هیچگونه مهربانی نکنند، تا محمد را برای کشتن تسلیم آنان کنند».

۹۵- عام الحزن به کدام سال گویند؟

سالی که ابوطالب و خدیجه رضی الله عنها وفات کردند.

۹۶- پس از وفات ابوطالب، عکس العمل قریشیان چه بود؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

قریشیان بر گستاخی خویش افزودند، و آشکارا به شکنجه و آزار آن حضرت پرداختند. غم و اندوه از در و دیوار بر آن حضرت می‌بارید، تا آنکه بالاخره از قریشیان قطع امید کردند، و راهی طائف شدند.

۹۷- دومین ازدواج پیامبر در چه زمانی، و با چه شخصی بود؟

در ماه شوال همین سال، یعنی سال دهم بعثت، پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم با سوده بنت زمعه که از مسلمانان دیرین بود، و در هجرت دوم به حبشه در شمار مهاجران بود ازدواج کردند.

۹۸- عوامل شکیبایی و پایداری مسلمانان در این مدت، چه بود؟

- ۱) ایمان به الله
- ۲) رهبری دل‌انگیز
- ۳) احساس مسئولیت
- ۴) ایمان به آخرت
- ۵) قرآن کریم
- ۶) مُشرده‌های پیروزی

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۹۹- پیامبر صلی الله علیه وسلم چند روز در طائف ماند؟ و وظیفه اش

چه بود آنجا؟

رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ده روز در میان اهل طائف به سر بردند. هیچیک از اشراف طائف را فروگذار نکردند؛ نزدیکایک آنان رفتند و با آنان صحبت کردند. همه یک سخن گفتند: از سرزمین ما خارج شو! و اراذل و اوباش را بر علیه ایشان برانگیختند، و به آزار ایشان واداشتند. وقتی که خواستند از طائف خارج شوند، اراذل و اوباش طائف آن حضرت را تعقیب کردند، و پیوسته ایشان را دشنام می دادند و بر سر ایشان فریاد می زدند، تا آنکه انبوهی از مردم طائف در اطراف آن حضرت گرد آمدند، و در دو سوی ایشان صف کشیدند، و پیاپی بسوی ایشان سنگ می افکندند، و با سخنان ابلهانه ایشان را آزار می دادند. آتقدر بر مچ پاهای آن حضرت سنگ زدند که نعلین آن حضرت مالا مال خون گردید.

۱۰۰- در چه زمانی دعوت به قبائل و افراد را از سر گرفت؟

در ماه ذیقعد سال دهم بعثت (اواخر ژوئن یا اوائل جولای سال ۶۱۹ میلادی) رسول الله صلی الله علیه وسلم به مکه بازگشتند تا عرصه

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

کردن اسلام را بر قبائل و افراد از سر گیرند. چون موسم حج نزدیک شده بود، مردم پیاده و سواره، از سوی هر کوه و درّه، برای ادای فریضه حجّ، و بهره‌برداری از آثار و برکات حجّ و یاد کرد نام خدا در روزهای مشخص موسم حجّ به مکه می‌آمدند. رسول الله صلی الله علیه وسلم این فرصت را مغتنم دانستند؛ قبیله به قبیله به سراغ آنان آمدند، و اسلام را بر آنان عرضه کردند، و آنان را همانگونه که از سال چهارم بعثت آغاز کرده بودند، به اسلام دعوت کردند. با این تفاوت که از امسال سال دهم شروع کردند از آنان بخواهند که آن حضرت را یاری دهند و پشتیبانی کنند و حمایت کنند تا رسالت الهی را که به خاطر آن مبعوث شده‌اند، ادا کنند و پیام خداوند یکتا را به همگان برسانند.

۱۰۱- قبائلی که اسلام به آنها عرضه شد، اما آنها نپذیرفتند؟

عبارتند از: بنی عامر بن صعصعه، مُحارب بن خَصَفَه؛ فزاره؛ غَسَّان؛ مُرّه؛ حنیفه؛ سلیم؛ عَبَس؛ بنی نصر؛ بنی البَطّاء؛ کِنْدَه؛ حارث بن کعب؛ عُذْرَه؛ و حضارمه که هیچیک از این قبیله‌ها دعوت آن حضرت را اجابت نکردند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۰۲- کسانی که غیر از اهل مکه در مکه، به اسلام گرویدند کدام ها اند؟

(۱) سُویَد بن صامت

(۲) ایاس بن معاذ

(۳) ابوذر غفاری

(۴) طفیل بن عمرو دؤسی

(۵) ضِماد آزَدی

۱۰۳- چه کسانی از خنرج مسلمان شدند؟

(۱) اسعد بن زُراره (از بنی نَجّار)؛

(۲) عوف بن حارث بن رفاعه بن عَفراء (از بنی نَجّار)؛

(۳) رافع بن مالک بن عجلان (از بنی زُرّیق)

(۴) قُطَیبه بن عامر بن حدیده (از بنی سَلَمه)؛

(۵) عُقبه بن عامر بن نابی (از بنی حرام بن کعب)؛

(۶) جابر بن عبدالله بن رئاب (از بنی عبید بن غنم).

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۰۴- در کدام سال با عائشه

در ماه شوال سال یازدهم بعثت، رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- عایشه صدیقه -رضی الله عنها- را به همسری خویش درآوردند. وی در آن اوان، دختری شش ساله بود، و آن حضرت در ماه شوال سال نخست هجرت، که وی نه ساله شده بود، با او زفاف کردند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل ششم:

هجرت پیامبر صلی الله علیه وسلم

۱۰۵- پیش از هجرت کدام بیعت های صورت گرفت؟

بیعت عَقَبَةُ اُولی: در موسم حجّ سال بعد، یعنی سال دوازدهم بعثت (جولای ۶۲۱ میلادی) دوازده تن از یثربیان نزد آن حضرت آمدند. پنج تن از این یازده تن، همان جوانانی بودند که سال گذشته با پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- دیدار کرده بودند؛ و ششمین نفر که این بار حضور نداشت،

جابر بن عبد الله بن رثاب بود. هفت تن دیگر عبارت بودند از:

(۱) معاذ بن حارث بن عفرأ، از بنی نجّار، از طایفه خزرج؛

(۲) ذکوان بن عبد القیس، از بنی زریق، از طایفه خزرج؛

(۳) عباده بن صامت، از بنی غنم، از طایفه خزرج؛

(۴) یزید بن ثعلبه، از هم پیمانان بنی غنم، از طایفه خزرج؛

(۵) عباس بن عباده بن فضله، از بنی سالم، از طایفه خزرج؛

(۶) ابوالهیثم بن تیهان، از بنی عبدالاشهل، از طایفه اوس؛

(۷) عویم بن ساعده، از بنی عمرو بن عوف، از طایفه اوس.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۰۶- شروع تاریخ هجرت از چه زمانی شد؟

شیوع و رسمیت تاریخ هجرت از زمان خلیفه دوم آغاز شده و پیش از آن در میان مسلمین شایع و مرسوم نبوده است.

۱۰۷- چه کسی تاریخ هجری را اساس گذاشت؟

تاریخ هجری گام فرهنگی مهمی بود که برداشته شد و اولین کسی که آن را تصویب نمود، عمر بن خطاب - رضی الله عنه - بود.

۱۰۸- واقعه تعیین تاریخ هجری چه چیزی بود؟

از عثمان بن عبیدالله روایت است که سعید بن مسیب گفت: عمر بن خطاب سران مهاجرین و انصار را جهت تعیین تاریخ اسلامی جمع کرد. آنگاه علی - رضی الله عنه - به او پیشنهاد داد آغاز تاریخ اسلامی را از هجرت رسول خدا مقرر نماید. بنابراین عمر - رضی الله عنه - پذیرفت و هجرت رسول خدا - رضی الله عنه - را سرآغاز تاریخ اسلامی تعیین کرد.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۰۹- بیعت پیامبر صلی الله علیه وسلم در عقبه اول در چه مورد بود؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: بیاوید با من بیعت کنید، مبنی بر اینکه هیچ چیز و هیچ کس را با الله شریک نگردانید، و دزدی نکنید، و زنا نکنید، و فرزندان را نکشید، و در ارتباط با فرزندان خودتان و دیگران افترا و بهتان نزنید، و در امور متعارف از من سرپیچی نکنید. هر یک از شما که به این عهد وفا کند، پاداشش با خداست، و هر یک از شما که یکی از این موارد را تقض کند، و عقوبت خویش را در همین دنیا ببیند، همان کفار گناه و خطای اوست، و هر کس که موردی از این معاهده را تقض کند و الله بر وی پیوشاند؛ کارش با الله است؛ اگر خواهد، او را کیفر کند؛ و اگر خواهد، از او درگذرد!

۱۱۰- بعد از بیعت، پیامبر صلی الله علیه وسلم برای اهل مدینه، چه

چیزی را فرستاد؟

پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم نخستین سفیر خویش را همراه این بیعت کنندگان به یثرب (مدینه) فرستادند، تا در آنجا احکام و تعالیم اسلام را به مسلمانان یاد بدهد. پیامبر گرامی اسلام، جوانمردی از جوانان اسلام، از

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

سابقین اولین، مُصعب بن عمیر عَبدی - رضی الله عنه - را در نظر گرفتند.

۱۱۱- بیعت عقبه ثانی در کدام زمان بود؟

در موسم حجّ سال سیزدهم بعثت (ژوئن ۶۲۲ میلادی) هفتاد و چند تن از مسلمانان اهل یثرب همراه با دیگر حاجیان قوم و قبیله خویش که مشرک بودند، برای ادای مناسک حج به مکه آمدند. این گروه مسلمانان در بین راه و نیز زمانی که هنوز در یثرب بودند، با یکدیگر می گفتند: تا کی رسول خدا - صلی الله علیه وسلم - را واگذاریم که در کوههای مکه نگران و ترسان بالا و پایین بروند؟!

۱۱۲- در عقبه دوم، چه پیمانی صورت گرفت؟

پیامبر صلی الله علیه وسلم برای آنها گفت: «بر گوش کردن و فرمان بردن به هنگام شادمانی و افسردگی؛ و هزینه کردن به هنگام تنگدستی و فراخی؛ و امر به معروف و نهی از منکر؛ و بر اینکه به خاطر الله قیام کنید و سرزنش سرزنشگران به هیچ روی شما را تحت تأثیر قرار ندهد؛

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

و آنگاه که به نزد شما آمدم مرا یاری کنید؛ و همانند خود و همسران و فرزندانان از من حمایت کنید؛ و پاداش شما بهشت باشد».

۱۱۳- پیامبر صلی الله علیه وسلم چند نماینده را تنظیم کرد تا به اقوام

شان دین را برسانند؟

پس از آنکه بیعت انجام گرفت و پیمان عقبه ثانیه منعقد گردید، رسول الله -صلی الله علیه وسلم- از جماعت بیعت کنندگان خواستند که دوازده تن را به عنوان نماینده و سخنگوی خود و قوم و قبیله خودشان برگزینند و معرفی کنند، تا از جانب آنان مسئولیت اجرای مواد پیمان نامه را بر عهده بگیرند.

فوراً، انتخاب آن ۱۲ نفر صورت پذیرفت: ۹ نفر از خزرج، و ۳ نفر از اوس؛ که نامهایشان ذیلاً خواهد آمد.

* نمایندگان خزرج: ۱) اسعد بن زراره بن عدس؛ ۲) سعد بن ربیع بن عمرو؛ ۳) عبدالله بن رواحه بن ثعلبه؛ ۴) رافع بن مالک بن عجلان؛ ۵) بُراء بن معرور بن صخر؛ ۶) عبدالله بن عمرو بن حرام؛ ۷) عباده بن صامت بن قیس؛ ۸) سعد بن عباده بن دلیم؛ ۹) منذر بن عمرو بن خنیس.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

* نمایندگان اوس: ۱) اُسَید بن حُضَیر بن سِماک؛ ۲) سعد بن خَیثمه بن حارث؛ ۳) رفاعه بن عبدالمنذر بن زُبَیر.

۱۱۴- چه کسانی حاضر به هجرت از مکه به سوی مدینه شدند؟

۱. یکی از نخستین مهاجران، ابوسلمه بود

۲. صُهَیب بن سنان رومی

۳. عمر بن خطاب و عیاش بن ابی ربیعه، و هشام بن عاص.

۱۱۵- عکس العمل مشرکان مکه بخاطر هجرت مسلمانان چه بود؟

مشرکان مکه، زمانی که دیدند یاران رسول الله صلی الله علیه وسلم یکی پس از دیگری، گروه گروه بار سفر بستند، و از مکه خارج شدند، و با زنان و فرزندان و مال و منالشان به اوس و خزرج پیوستند، سخت اندوهگین و افسرده و پریشان شدند، و به طرز بی سابقه‌ای، همگی آنان را دچار اندوه و حسرت و افسوس گردانید؛ و یک خطر واقعی و جدی و بزرگ را در برابر خودشان مجسم یافتند که موقعیت اقتصادی مکه، و کیان و ثنیت آنان را به شدت تهدید می‌کرد.

۱۱۶- چگونه هجرت پیامبر صلی الله علیه وسلم را شرح دهید؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- در گرما گرم آفتاب نیمروز، هنگامی که مردم در خانه‌هایشان استراحت می‌کنند، به سراغ ابوبکر -رضی الله عنه- رفتند تا با او ترتیب هجرت را بدهد. آنگاه با وی طرح هجرت را هماهنگ کردند و به منزل خودشان بازگشتند، و منتظر شدند تا شب فرا رسید. در طول روز، مانند همیشه کارهای روزانه خود را پی گرفتند، تا کسی پی نبرد به اینکه ایشان دارند برای هجرت یا هر مسئله خاص دیگری آماده می‌شوند، تا خودشان را از اجرای تصمیم قریش دور سازند.

۱۱۷- بعد از خروج پیامبر صلی الله علیه وسلم از خانه اش، چه اتفاقی رخ می‌دهد؟

یازده نفر از افراد قریش: ابوجهل بن هشام؛ (۲) حکم بن ابی العاص؛ (۳) عقبه بن ابی معیط؛ (۴) نضر بن حارث؛ (۵) امیه بن خلف؛ (۶) زمعه بن اسود؛ (۷) طعیمه بن عدی؛ (۸) ابولهب؛ (۹) ابی بن خلف؛ (۱۰) نُبیه بن حجاج؛ (۱۱) منبه بن حجاج، همینکه پاسی از شب گذشت، و همه جا آرام گرفت، و مردم در خانه‌هایشان به خواب رفتند، آن یازده نفر، پنهانی بسوی خانه پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- آمدند، و بر در خانه

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

کمین نشستند. به گمان ایشان حضرت رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- در خانه خوابیده بودند، و هنگامی که از خواب برخیزند و بخواهند از خانه خارج شوند، بر سر ایشان خواهند ریخت و نقشه خودشان را اجرا خواهند کرد.

محاصره کنندگان همچنان منتظر رسیدن ساعت صفر بودند. اندکی قبل از فرا رسیدن ساعت موردنظر، باخت و شکست خودشان را دریافتند. مردی را که پیش از آن با آنان نبود، دیدند که بر در خانه ایستاده است. گفت: منتظر چه هستید؟ گفتند: محمد! گفت: باختید و زیان کردید! به الله وی از کنار شما گذشت، و بر سر و رویتان خاک و سنگریزه پاشید، و به دنبال کار خودش رفت! گفتند: به الله او را ندیدیم! از جای خود برخاستند و خاکها و سنگریزهها را از سر و رویشان می تکانیدند.

در عین حال، از سوراخ در خانه سرک کشیدند و علی را دیدند. گفتند: به الله سوگند، این محمد است که خوابیده است! بُرد مخصوص او هم روی پیکر و سر و صورت او کشیده شده است! از آنجا تکان نخوردند تا صبح شد. علی از بستر آن حضرت برخاست. کار از کار گذشته بود!

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

سراغ رسول الله صلی الله علیه وسلم را از او گرفتند. گفت: اطلاعی از ایشان ندارم!

۱۱۸- رسول الله صلی الله علیه وسلم بعد از خروج از خانه، به کجا

نخست تشریف برد؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم خانه خود را در مکه در شب بیست و هفتم ماه صفر سال چهاردهم بعثت - مطابق با ۱۲ یا ۱۳ سپتامبر ۶۲۲ میلادی ترک کردند، و به خانه رفیقشان ابوبکر - رضی الله عنه - که بیش از هر کس دیگر امین آن حضرت و محرم راز ایشان در امور مالی و غیره بود، رفتند. خانه وی را نیز از در پشت خانه ترک کردند، و شتابان پیش از طلوع فجر از مکه خارج شدند.

راه اصلی مدینه را که به سمت شمال بود، و در وهله اول به نظر هر کسی می رسید، وانهادند، و راهی را که درست نقطه مقابل آن در سمت جنوب مکه بود در پیش گرفتند و به کوه ثور رفتند.

۱۱۹- رسول الله صلی الله علیه وسلم چند شب شب در غار ثور سپری

کرد؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

سه شب در آن غار مخفی شدند؛ شب جمعه و شب شنبه و شب یکشنبه.

۱۲۰- ابوبکر و رسول الله صلی الله علیه وسلم مرکب سواری از چه

کسی گرفته بودند؟

عبدالله بن اریقط. پیامبر - صلی الله علیه وسلم - و ابوبکر - رضی الله عنه - دو ماده شتر را از او کرایه کرده بودند.

۱۲۱- پیامبر و ابوبکر را چه کسی رهنمایی می کرد؟

پیش از آن، عبدالله بن اریقط لیشی را اجیر کرده بودند. وی راهشناس ماهری بود، و با اینکه بر دین و آیین کفار قریش بود، او را امین خود قرار داده بودند و ناقه هایشان را به او سپرده بودند، و قرار گذاشته بودند که پس از سه شب مرکب هایشان را به غار ثور بیاورد. شب دوشنبه آغاز ماه ربیع الاول سال یکم هجرت ۱۶ سپتامبر ۶۲۲ میلادی، عبدالله بن اریقط آن دو مرکب را برایشان آورد.

۱۲۲- آنها را در غار و هجرت چه کسی تمویل غذایی کرد؟

اسماء دختر ابوبکر - رضی الله عنها - انبان غذایشان را می آورد.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۳۳- آیا ابوبکر و عمر تنها به سوی مدینه رفتند؟

عامر بن فُهَیره نیز همراه آن دو به راه افتاد. راهدارشان، عبدالله بن اُرَیقَط، آنان را به سمت سواحل بحر احمر هدایت کرد.

۱۳۴- چه زمانی پیامبر صلی الله علیه وسلم به قباء رسید؟

روز دوشنبه هشتم ربیع الاول سال چهاردهم بعثت - سال یکم هجرت - مطابق با ۲۳ سپتامبر ۶۲۲ میلادی - رسول الله - صلی الله علیه وسلم - در قباء فرود آمدند.

۱۳۵- عکس العمل مسلمانان هنگام ورود پیامبر صلی الله علیه وسلم

چگونه بود؟

سرو صدا و تکبیر از محل سکونت بنی عمرو بن عوف شنیده می شد. مسلمانان از شادمانی به خاطر ورود پیامبر - صلی الله علیه وسلم - تکبیر می گفتند، و برای دیدار آن حضرت می شتافتند. به استقبال ایشان آمدند و با تحیت نبوت برایشان درود فرستادند. آنگاه گرداگرد آن حضرت را گرفتند. پیامبر اکرم - صلی الله علیه وسلم - از آرامش فراوان برخوردار بودند، و وحی الهی داشت برایشان نازل می شد.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۲۶- رسول الله صلی الله علیه وسلم چند روز در قباء اقامت کردند؟

پیامبر گرامی اسلام، چهار روز در قُباء اقامت کردند: دوشنبه، سه‌شنبه، چهارشنبه و پنجشنبه.

۱۲۷- نخستین مسجدی که بناء کرد، کدام بود؟

مسجد قُباء را بنا کردند و در آن نماز گزاردند، و آن نخستین مسجدی بود که پس از بعثت رسول الله صلی الله علیه وسلم براساس تقوا ساخته شد.

۱۲۸- صحابه چند مدت نماز را طُرف بیت المقدس خواندند؟

پیامبر صلی الله علیه وسلم و سایر مسلمانان بعد از این که وارد مدینه شدند، شانزده ماه تمام، رو به «بیت المقدس» نماز می‌خواندند.

۱۲۹- اولین نماز جمعه را در کجا ادا کرد؟

وقت نماز جمعه به محل سکونت بنی سالم بن عوف رسیدند. در موضع مسجدی که هم‌اکنون در آن وادی هست با مسلمانان نماز جماعت خواندند، و شمار نماز گزاران یکصد تن بود.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۳۰- نام اصلی مدینه چه است؟

قبل از ورود پیامبر صلی الله علیه وسلم مدینه را یثرب می گفتند، وبعد از آن «مدینه الرسول».

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل هفتم:

پیامبر صلی الله علیه وسلم در مدینه

۱۳۱- پیامبر صلی الله علیه وسلم در مدینه چه کارهایی کرد؟!

الف: بنیانگذاری جامعه اسلامی و تثبیت دعوت اسلامی است.

ب: صلح با دشمن بزرگ، و فراغت برای دعوت فرمانروایان جهان بسوی اسلام، و پایان بخشیدن به توطئه چینی ها. این مرحله با فتح مکه مکرمه در ماه رمضان سال ششم هجرت پایان می یابد.

پذیرش هیأت های اعزامی، و داخل شدن مردمان فوج فوج در دین الله تعالی. این مرحله تا زمان رسول الله در ماه ربیع الاول سال یازدهم هجرت امتداد می یابد.

۱۳۲- وضعیت مشرکان مدینه با پیامبر واصحابش چگونه بود؟

اینان در میان قبائل ساکن مدینه می زیستند؛ هیچ سیطره و سلطه ای بر مسلمانان نداشتند؛ بعضی از آنان دچار شک و تردید بودند، و نمی توانستند یکسره دین آباء و اجدادشان را ترک گویند؛ اما، در عین حال، دشمنی و نیرنگی نیز بر علیه اسلام و مسلمین نداشتند؛ دیری هم نپایید که همه

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

آنان مسلمان شدند، و در مقام تدین به دین الله به اخلاص تمام زیستند.

۱۳۳- وضعیت یهودیان در مدینه چگونه بود؟

یهودیان ساکن مدینه، در واقع، مهاجرانی بودند که بر اثر فشار آشوریان و رومیان بسوی حجاز روی آورده بودند، و در حقیقت عبرانی بودند، اما، پس از راه یافتن به حجاز، به رنگ زی و زبان و تمدن قوم عرب در آمده بودند، تا آنجا که نامهای افراد و قبائلشان را نیز از نامهای عربی انتخاب می کردند، و با مردم عرب نژاد حجاز وصلت کرده بودند و خویشاوند شده بودند. با وجود این، همچنان تعصب نژادی خود را محفوظ نگاه داشته، و به طور کامل با عرب نژادان در نیامیخته بودند. از این رو، به نژاد اسرائیلی - یهودی خودشان افتخار می کردند، و عرب نژادان را بسیار تحقیر می کردند، و اموال قوم عرب را برای خودشان مُباح می دانستند و معتقد بودند که حق دارند هر گونه که بخواهند اموال آنان را چپاول کنند

۱۳۴- در مدینه چند قبیله یهودی وجود داشت؟!

در یثرب، سه قبیله یهودی مشهور ساکن بودند:

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱) بنی قینقاع، که هم‌پیمانان خزرج بودند، و خانه‌هایشان در داخل مدینه بود؛

۲) بنی نضیر، که هم‌پیمانان خزرج بودند، و خانه‌هایشان در حومه مدینه بود؛

۳) بنی قریظه که هم‌پیمانان اوس بودند، و خانه‌هایشان در حومه مدینه بود. همین قبائل یهودی بودند که از دیرباز آتش جنگ را میان دو طایفه اوس و خزرج شعله‌ور نگاه داشته بودند، و در نبرد بُعث، هر سه قبیله در کنار هم پیمانانشان شرکت داشتند.

۱۳۵- موقف یهود در برابر اسلام چه بود؟

یهودیان، از همان آغاز که دریافتند دعوت اسلام در اندیشه استقرار یافتن در یثرب است، به تمامی این محاسبه‌ها پرداختند. از این رو، سخت‌ترین دشمنی را با اسلام و رسول الله -صلی الله علیه وسلم-، از لحظه‌ای که آنحضرت به یثرب وارد شدند، داشتند؛ هر چند که گستاخی اظهار دشمنی را تا چندی بعد نداشتند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۳۶- مسجد نبوی در چه زمانی تهداب گذاری شد؟

ورود رسول الله صلی الله علیه وسلم به مدینه در محله بنی نجار، روز جمعه ۱۲ ربیع الاول سال یکم هجرت، مطابق با ۲۷ سپتامبر سال ۶۲۲ میلادی بود، و ایشان در قطعه زمینی روبروی خانه ابویوب بار انداختند، و گفتند اگر خدا بخواهد اینجا محل فرود آمدن ما است! آنگاه به خانه ابویوب نقل مکان فرمودند.

نخستین گامی که پیامبر اکرم اسلام پس از آن برداشتند، بنای مسجدالنبی بود. برای ساختن این مسجد همان قطعه زمینی را که نافع ایشان در آن بر زمین نشسته بود، در نظر گرفتند، و آن قطعه زمین را از مالکانش که دو پسر بچه یتیم بودند، خریداری کردند، و در کار ساختن مسجد شخصاً سهیم شدند، و خشت و سنگ می آوردند.

در آن قطعه زمین، گورهای مشرکان، ویرانه‌هایی چند، شماری درختان خرما، و یک درخت غرقه بود. رسول الله صلی الله علیه وسلم دستور دادند گورهای مشرکان را شکافتند؛ ویرانه‌ها را تخریب کردند؛ درختان خرما و آن درخت را قطع کردند، و چوب آنها را در سمت قبله مسجد

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

روی هم چیدند، و دیوارهایش را با خشت و گل بالا بردند، و سقف آن را با الیاف خرما پوشانیدند، و ستون‌هایش را با تنه‌های درختان خرما ساختند؛ کف مسجد را با شن و سنگریزه فرش کردند، و برای آن سه درب قرار دادند. درازای زمین مسجد از سمت قبله تا انتهای آن یکصد ذراع بود؛ دو طرف دیگر زمین نیز همین مقدار یا کمتر، و پی ساختمان مسجد سه ذراع بود.

۱۳۷- مسجد نبوی را چگونه آباد کردند؟

در کنار مسجد چند اتاق با سنگ و خشت درست کردند، و سقف آنها را با شاخه‌ها و الیاف درخت خرما پوشانیدند. اینها حجره‌های محل سکونت همسران پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- بود. وقتی که حُجرات آماده شدند، آنحضرت از خانه ابویوب به آن حجره‌های مجاور مسجد نقل مکان کردند.

۱۳۸- پیامبر صلی الله علیه وسلم از مسجد به عنوان چه چیزی استفاده می کرد؟

مسجد در آن زمان تنها مکانی برای نمازگزاران نبود؛ دانشگاهی بود که

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

مسلمانان در آن تعالیم و رهنمودهای اسلام را فرا می گرفتند؛ باشگاهی بود که قبایل و طوایف مختلف که از دیرباز بر اثر گرایشهای جاهلی با یکدیگر در ستیز و نبرد بودند، در آنجا فراهم می آمدند؛ پایگاهی بود که همه امور از آنجا اداره می شد، و همه فعالیتها از آنجا سازمان داده می شد؛ و پارلمانی بود که در آن جلسات مشورتی و کمیته های اجرایی تشکیل می شد.

از همه اینها گذشته، مساجد خانه ای بود که در آن شمار بسیاری از بینوایان مهاجرین و پناهندگان که در مدینه خانه و ثروت و خانواده و فرزندان نداشتند، سکونت می کردند.

۱۳۹- پیامبر صلی الله علیه وسلم بعد از بنای مسجد، چه کاری کرد؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم در خانه انس بن مالک میان عده ای از مهاجرین و انصار که جمعاً ۹۰ مرد مسلمان، ۴۵ تن از مهاجرین، و ۴۵ تن از انصار بودند، عقد اخوت بستند، مبنی بر اینکه در همه امور با یکدیگر مواسات کنند، و به جای خویشاوندانشان، از یکدیگر ارث ببرند؛ تا زمان وقوع جنگ بدر ارث بردن مسلمانان از یکدیگر از عقد اخوت به خویشاوندی نسبی موکول گردید.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۴۰- پیامبر صلی الله علیه وسلم چطور توانست که جنگ های جاهلیت

را ختم کند؟

همانطور که رسول الله صلی الله علیه وسلم میان مسلمانان عقد اخوت بستند، پیمان نامه ای را هم پیشنهاد فرمودند تا درگیری های مربوط به دوران جاهلیت، و کشمکش های قبیله ای ستم مدارانه از میان برود؛ و در پرتو این پیمان نامه، آنحضرت توانستند یک وحدت اسلام فراگیر پدید آورند. متن پیمان نامه پیشنهادی پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- چنین بود: «این پیمان نامه ای است از محمد نبی، میان مؤمنان و مسلمانان از قریش و یثرب، و کسانی که تابع آنان شده و به آنان پیوسته، و همراه آنان جهاد کرده و می کنند:

۱. این مجموعه یک امت واحد جدا از دیگر مردمانند.

۲. مهاجرین قریش به همان شیوه پیشین تضامن قبیله ای خودشان را دارند، اسیرانشان را با فدیة آزاد می کنند، به معروف و قسط در میان مؤمنان؛ و هر قبیله از انصار نیز به همان شیوه پیشین تضامن فیما بین خودشان را دارند، و هر طائفه از ایشان اسیرانش را با فدیة آزاد

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

می‌کند، به معروف و قسط میان مؤمنان.

۳. مؤمنان فردی را که تحت فشار بدهی و عیالواری باشد رها نمی‌کنند، و به معروف در هر مورد از جمله پرداخت فدیة و ادای دیه او را یاری می‌کنند.

۴. مؤمنان متقی علیه کسانی هستند که از میان آنان بخواهند ستم کنند یا از ستمگری پاداش بگیرند، یا به گناه یا عدوان یا فساد در میان مؤمنان دست بزنند.

۵. مؤمنان همه دستهایشان در دست یکدیگر است بر علیه آن فرد ستم‌پیشه و خطاکار، هر چند وی پسریکی از خود آنان باشد.

۶. هیچ فرد مؤمنی مؤمن دیگر را به قصاص کافری به قتل نمی‌رساند.

۷. و نیز هیچ کافری را بر علیه مؤمنی یاری نمی‌کند.

۸. ذمه و امان خدا یکی بیش نیست، و پایین‌ترین فرد مسلمانان از جانب همه آنان می‌تواند به هر کس که بخواهد امان دهد.

۹. از یهودیان هر که تابع ما شود از یاری و مواسات ما برخوردار خواهد شد، و نباید به آنان ستم شود یا کسانی علیه آنان همدست بشوند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۰. صلح مؤمنان یکی بیش نیست؛ هیچ فرد مؤمنی بدون موافقت فرد مؤمن دیگری نمی تواند در صحنه نبرد در راه خدا صلح و سازش کند، مگر به تساوی و عدالت میان مسلمانان.
۱۱. مؤمنان وابسته به یکدیگر و مدافع و حامی یکدیگرند، به موجب آنکه خونشان را در راه خدا می ریزند.
۱۲. هیچ فرد مشرکی نمی تواند مال یا جان قریشیان را امان دهد، یا مانع از دسترسی فرد مؤمنی به آن بشود.
۱۳. هر کس مؤمنی را بی گناه بکشد و ثابت گردد، در برابر خون او قصاص خواهد شد، مگر آنکه ولی مقتول رضایت بدهد.
۱۴. مؤمنان همه علیه او هستند، و برای آنان روا نیست جز آنکه علیه او قیام کنند.
۱۵. برای هیچ فرد مؤمنی روا نیست که خطاکاری را یاری کند یا مأوا دهد، و هر که گناهکاری را یاری کند یا مأوا دهد، لعنت و خشم خدا بر او خواهد بود در روز قیامت، و از او عوض و فدیة ای دریافت نخواهد شد.
۱۶. شما هر گاه در باره چیزی اختلاف نظر پیدا کردید، مرجع حل آن

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

اختلاف خداوند عزوجل و محمد است».

۱۴۱- پیامبر صلی الله علیه وسلم، مردم را به چه چیزهای تشویق می کرد؟

➤ میفرمود: «هان ای مردمان، بلند سلام کنید، و دیگران را اطعام کنید، و صله رحم کنید، و شب هنگام که مردم در خواباند نماز بگذارید؛ به سلامت وارد بهشت خواهید شد!»^۱

➤ و نیز میفرمود: «کسی که همسایه اش از دستش در امان نیست، وارد بهشت نخواهد شد!»^۲

➤ و نیز میفرمود: «مسلمان کسی است که مسلمانان از زبان او و دست او در امان باشند.»^۳

➤ و نیز میفرمود: «یکایک شما اهل ایمان نیستید مگر آنکه هر چه را برای خود دوست دارید برای برادرقتان نیز دوست بدارید!»^۴.

^۱ - این حدیث را ترمذی و ابن ماجه و دارمی روایت کرده اند؛ مشکاة المصابیح، ج ۱، ص ۱۶۸.

^۲ - این حدیث را مسلم روایت کرده است؛ مشکاة المصابیح، ج ۲، ص ۴۲۲.

^۳ - صحیح البخاری، ج ۱، ص ۶.

^۴ - همان.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

➤ و نیز میفرمود: «مسلمانان همچون یک واحدند؛ اگر چشم او به درد آید، تمامی اندامهای او به درد آیند، و اگر سر او به درد آید، تمامی اندامهای او به درد آیند!»^۵

➤ و نیز میفرمود: «مسلمان با مسلمان همچون اجزاء یک ساختمانند، که یکدیگر را استوار نگاه می دارند!»^۶

➤ و نیز میفرمود: «کینه توزی نکنید، حسادت نورزید، قطع رابطه نکنید؛ و با یکدیگر - ای بندگان خدا - برادر باشید؛ و برای هیچ فرد مسلمان روا نیست که بیش از سه روز از برادرش دوری گزیند!»^۷

➤ و نیز میفرمود: «مسلمان برادر مسلمان است؛ بر او ستم نمی کند، و او را تسلیم نمی کند؛ و هر کس در پی انجام کار برادرش برود، خداوند در پی روا کردن حاجت او خواهد بود؛ و هر کس پریشانی مسلمانی را از میان ببرد، خداوند بخشی از پریشانیهای

^۵ - این حدیث را مسلم روایت کرده است؛ مشکاة المصابیح، ج ۲، ص ۴۲۲.

^۶ - صحیح البخاری، صحیح مسلم، مشکاة المصابیح، ج ۲، ص ۴۲۲.

^۷ - صحیح البخاری، ج ۲، ص ۸۹۶.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

- او را در روز قیامت از میان خواهد برد؛ و هر کس عیب مسلمانی را بپوشاند، خداوند در روز قیامت عیب او را خواهد پوشانید!»^۸
- و نیز میفرمود: «به آنان که در زمین اند مهربانی کنید، تا آنکه در آسمان است با شما مهربانی کند!»^۹
- و نیز میفرمود: «مسلمان نیست کسی که خود سیر باشد و همسایه اش در مجاورت او گرسنه باشد!»^{۱۰}
- و نیز میفرمود: «دشنام دادن به مسلمان فسق است، و نبرد با او کفر!»^{۱۱}
- و نیز کنار زدن خس و خاشاک را از سر راه مردمان صدقه می دانستند و این عمل را شعبه ای از شعبه های ایمان به حساب

---

^۸ - صحیح البخاری، صحیح مسلم؛ مشکاة المصابیح، ج ۲، ص ۴۲۲.

^۹ - سنن ابی داود، ج ۲، ص ۳۳۵؛ جامع الترمذی، ج ۲، ص ۱۴.

^{۱۰} - این حدیث را بیهقی در شعب الایمان روایت کرده است؛ مشکاة المصابیح، ج ۲، ص ۴۲۴.

^{۱۱} - صحیح البخاری، ج ۲، ص ۸۹۳؛ ترمذی، کتاب البرّ و الصلّة، باب ۵۲، ج ۴، ص ۳۱۱، ح

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

می آورند^{۱۲}

➤ و نیز مسلمانان را به اتفاق تشویق می کردند، و فضیلت های صدقه و اتفاق را آنچنان بر می شمردند که در دلها اثر می گذاشت؛ چنانکه می فرمودند «صدقه لغزش ها را بی اثر می سازد، همانگونه که آب آتش را خاموش می گرداند!»^{۱۳}

➤ و نیز می فرمود: «هر فرد مسلمانی که مسلمان دیگری را که برهنه است جامه ای بپوشاند، خداوند از جامه های سیز بهشتی بر او خواهد پوشانید، و هر فرد مسلمانی که مسلمان دیگری را که گرسنه است غذا بدهد، خداوند از میوه های بهشتی به او خواهد خورانید، و هر فرد مسلمانی که مسلمان دیگری را که تشنه است آب بنوشاند، خداوند او را از رحیق مختوم خواهد نوشانید؛»^{۱۴}

➤ و نیز می فرمود: «الهی را در نظر داشته باشید، هر چند با صدقه

---

^{۱۲} - حدیث مربوط به این مطلب در صحیحین روایت شده است؛ نک: مشکاة المصابیح، ج ۱، ص ۱۲،

^{۱۳} - این حدیث را احمد و ترمذی و ابن ماجه روایت کرده اند، مشکاة المصابیح، ج ۱، ص ۱۴.

^{۱۴} - سنن ابی داود، مشکاة المصابیح، ج ۱، ص ۱۶۹؛ جامع الترمذی ج ۴، ص ۵۴۶، ص ۲۴۴۹.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

دادن نصف خرما باشد؛ و اگر آن را نیز نیافتید، یک سخن خوش!».

۱۴۲- چرا پیامبر صلی الله علیه وسلم با یهودیان پیمان بست؟

یهودیان، با وجود آنکه در باطن دشمن مسلمانان بودند، اما هنوز هیچگونه مقاومت یا خصومتی از خود نشان نداده بودند. رسول الله صلی الله علیه وسلم نیز با آنان پیمان نامه‌ای امضا کردند، و طی آن نهایت خیر خواهی و همراهی را با آنان مقرر داشتند، و کمال آزادی آنان را در امور دینی و امور مالی تأیید کردند، و به هیچ وجه با آنان سیاست تبعید و مصادره و خصومت را پیش نگرفتند.

۱۴۳- جنگ های کوچک مسلمانان قبل از بدر الکبری کدام ها اند؟!

۱. سریه سیف البحر: در ماه رمضان سال یکم هجرت، مطابق با مارس ۶۲۳ میلادی، رسول خدا - صلی الله علیه وسلم - حمزه بن عبدالمطلب را به فرماندهی این سریه گماشتند، و او را با سی تن از مهاجرین اعزام کردند

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

تا سر راه را بر یک کاروان تجارتی قریش که از شام بازمی گشت بگیرند.

۲. سَریه رابِع: در ماه شوال سال یکم هجرت، مطابق با آوریل ۶۲۳ میلادی، رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- عبیده بن حارث بن عبدالمطلب را به اتفاق شصت تن از مهاجرین به این سَریه اعزام فرمودند.

۳. سَریه خَرَّار: در ماه ذیقعد سال یکم هجرت، مطابق با ماه مه ۶۲۳ میلادی، رسول الله صلی الله علیه وسلم سعد بن ابی وقاص را به فرماندهی بیست تن از مسلمانان بر این سَریه گماشتند تا سر راه را بر یکی از کاروانهای قریش بگیرند.

۴. غزوة أبواء (یا: ودان): در ماه صفر سال دوم هجرت، مطابق با اوگوست ۶۲۳ میلادی، رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- شخصاً به اتفاق هفتاد تن که همه از مهاجرین بودند، به قصد این غزوه برای بستن راه یکی از کاروانهای قریش عزیمت فرمودند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۵. غزوة بُواط: در ماه ربیع الاول سال دوم هجرت، مطابق با سپتامبر ۶۲۳ میلادی، رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- به اتفاق دویست تن از یارانشان عزیمت کردند.

۶. غزوة سَفَوان: در ماه ربیع الاول سال دوم هجرت، مطابق با سپتامبر ۶۲۳ میلادی، کُربن جابر فهری با ساز و برگ سبک و گروه اندکی از مشرکان چراگاههای مدینه را غارت کردند.

۷. غزوة ذی العُشیره: در جمادی الاولى و جمادی الآخرة سال دوم هجرت، مطابق با نوامبر و دسامبر ۶۲۳ میلادی، رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- به اتفاق یکصد و پنجاه تن -و به قولی، دویست تن- از مهاجرین به این غزوه عزیمت کردند.

۸. سریة نَخْلَه: در ماه رجب سال دوم هجرت، مطابق با ژانویه ۶۲۴ میلادی، رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- عبدالله بن جحش اسدی را به اتفاق دوازده تن از مهاجرین به این سریه اعزام فرمودند، که هر دو تن از آنان به نوبت بر یک شتر سوار می شدند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۴۴- جنگ های مسلمانان به چه هدفی بود؟

۱۴۵- و چه کسی، جنگ را آغاز کرد؟

شروع اغلب جنگ ها و غزوات اسلامی در عصر پیامبر صلی الله علیه وسلم از سوی مسلمانان نبوده است، به عنوان مثال مسلمانان در جنگ بدر و احد و احزاب مورد تهاجم قرار گرفتند و اما غزوه های یهود و فتح مکه و مؤته و تبوک و امثال آن برای تنبیه و ادب کردن کسانی بود که در پیمان ها خیانت کردند و با عهدنامه ها مخالفت نمودند و دشمنی و تجاوز را شروع کردند یا فرستاده ها و پیک های رسول الله صلی الله علیه وسلم را کشتند.

غالباً مسلمانان از جهت نیروی انسانی و ساز و برگ نظامی با جنگ هایی نابرابر روبرو می شدند؛ به طوری که دشمنانشان، برتری بی چون و چرایی نسبت به آنان داشتند.

۱۴۶- پیامبر صلی الله علیه وسلم چند غزوه داشته است؟

۱۴۷- در کدام غزوات جنگ صورت گرفته است؟

۱۴۸- و کدام غزوات بدون درگیری خاتمه یافته است؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

از مجموع بیست و هفت غزوه، تنها در نه عدد از آنان درگیری صورت گرفته و هجده عدد آن بدون درگیری خاتمه یافته است.

در غزوات بدر، احد، خندق، مصطلق، خیبر، فتح مکه، حنین و طائف درگیری صورت گرفته است.

البته شایان ذکر است که در خندق و فتح مکه درگیری ها بسیار اجمالی است لذا تنها در هفت غزوه درگیری به معنای واقعی گزارش شده است.

۱۴۹- نخستین جنگ سرنوشت ساز کدام بود؟

جنگ بدر، نخستین جنگ سرنوشت ساز در تاریخ اسلام است.

۱۵۰- جنگ بدر را چرا "بدر کبری" گویند؟

وجه تسمیه این جنگ به غزوه بدر کبری آنست که غزوه سَفَوان - در ناحیه بدر - در ماه ربیع الاول سال دوم هجرت در تاریخ سرایا و غزوات، ((غزوة بدرِ اُولی)) نامیده شده است.

۱۵۱- در جنگ بدر تعداد مسلمانان چه اندازه بود؟!

سیصد و سیزده تن، یا ۳۱۴ تن، یا ۳۱۷ تن از مسلمانان آنحضرت را همراهی می کردند؛ هشتاد و دو تن، یا ۸۳ تن، یا ۸۶ تن از مهاجرین، و

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

شصت و یک تن از اوس و یکصد و هفتاد تن از خزرج.

۱۵۲- لوای پیامبر صلی الله علیه وسلم در آنروز چه رنگی داشت؟

سفید رنگ بود.

۱۵۳- لواء در آن روز در دست چه کسی بود؟

لوای فرماندهی محل لشکر را برای مُصعب بن عُمیر قرشی عبدری بستند.

۱۵۴- لشکر پیامبر صلی الله علیه وسلم به چند بخش تقسیم شده بود؟!

به بخش های ذیل:

۱. گروه مهاجرین، که پرچم آن را به دست علی بن ابیطالب دادند، و این گروه «عقاب» نام داشت.

۲. گروه انصار، که پرچم آن را به دست سعد بن معاذ دادند؛ این هر دو پرچم سیاه رنگ بودند.

فرماندهی میمنه را به زبیر بن عوام، و فرماندهی میسره را به مقداد بن عمرو - چنانکه گفتیم، تنها این دو تن از همراهان پیامبر اکرم - صلی الله علیه وسلم - براسب سوار بودند - و اگذار فرمودند، و فرماندهی ساقه (میانه) لشکر را نیز به قیس بن صعبه و اگذار کردند، و فرماندهی کلّ

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

لشکر را به عنوان فرمانده کل قوا، شخصاً بر عهده گرفتند.

۱۵۵- تعداد لشکریان کفار چه اندازه بودند؟

شمار جنگجویان این لشکر یکهزار و سیصد تن بود؛ یکصد اسب تازی و ششصد زره داشتند. اشتران راهوار فراوان که شمارشان مشخص نبود، همراه آنان بود. فرمانده کل لشکر ابوجهل بن هشام بود، مسئول پشتیبانی و تدارکات لشکر نه تن از اشراف قریش بودند که یک روز نه شتر و روز دیگر ده شتر می کشتند.

۱۵۶- چه کسانی قبل از آغاز جنگ، به سخنرانی پرداختند؟

ابوبکر صدیق در آنروز از جای برخاست و سخنانی زیبنده گفت؛ آنگاه، عمر بن خطاب از جای برخاست و سخنانی زیبنده گفت؛ آنگاه مقداد بن عمرو از جای برخاست و گفت: ای رسول خدا، به همان سوی که خداوند به شما نشان می دهد پیش بروید؛ ما با شما ایم! بخدا، ما به شما نخواهیم گفت، چنانکه بنی اسرائیل به موسی گفتند «تو خود با خدای خودت بروید و بجنگید؛ ما همین جا نشسته ایم».

بلکه می گوییم: شما خود با خدای خودتان بروید و بجنگید؛ ما نیز همراه

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

شما می‌جنگیم! سوگند به آنکه شما را بحق مبعوث گردانیده است، اگر ما را بخواهید به بَرک الغِماد [موضعی بسیار دوردست در یمن] نیز ببرید، همراه شما شمشیر خواهیم زد تا به آنجا برسید!.

۱۵۷- هوشیاری مسلمانان در بدر چه چیزی بود؟

رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- لشکرشان را حرکت دادند تا بیش از مشرکان به آبهای بدر برسند، و نگذارند که آنان به مخازن آب وادی بدر دست بیازند. هنگام عشاء پاسی از شب گذشته، به نزدیک‌ترین چاه آب در وادی بدر رسیدند و منزل کردند.

۱۵۸- رهبری جنگ بدر به عهده چه کسی بود؟

بدست پیامبر. در همان دل‌شب، رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- لشکر خویش را آماده ساختند؛ و در وسط میدان قدم می‌زدند، و با دستشان اشاره می‌کردند: «فلان کس فردا اینجا به روی زمین خواهد افتاد، ان شاء الله؛ و فلان کس فردا اینجا به روی زمین خواهد افتاد، ان شاء الله!».

۱۵۹- نخستین کسی آتش جنگ را افروخت، چه کسی بود؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

نخستین آتش بیار معرکه جنگ، اسود بن عبدالاسد مخزومی بود. وی مردی تندخوی و بداخلاق بود. از اردوگاه قریشیان بیرون زد و گفت: با خدا عهد بسته‌ام که از آب حوض اینان بیاشامم یا آن را ویران سازم، یا در این راه بمیرم! همینکه سر رسید، حمزه بن عبدالمطلب -رضی الله عنه- بسوی او رفت.

۱۶۰- مسلمانان را در جنگ چه کسی همیاری کرد؟
فرشتگان.

۱۶۱- کفار را در جنگ چه کسی یاری می داد؟
ابلیس، به صورت سراقه بن مالک بن جُشم مدلیجی ظاهر شده بود و از آغاز تا این وقت، از آنان جدا نشده بود؛ وقتی کارزار فرشتگان را با مشرکان دید؛ گریخت و عقب‌نشینی کرد. حارث بن هشام - که فکر می کرد او سراقه است - به دامن جامه او چسبید. ابلیس مشتی بر سینه حارث زد و او را بر زمین افکند، آنگاه گریزان از اردوگاه بیرون شد.

۱۶۲- در قتل ابوجهل چه کسانی اشتراک داشتند؟
معاذ بن عمرو بن جموح، و معوذ پسر عفرأ و ابن مسعود.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۶۳- نتیجه جنگ بدر چه شد؟

فتح برای مسلمانان، و شکست کفار.

۱۶۴- در مورد اسیران جنگ بدر چه تصمیمی گرفتند؟

وقتی رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- به مدینه رسیدند، درباره اسیران جنگی با اصحابشان مشورت کردند. ابوبکر گفت: ای رسول خدا، اینان عموزادگان و خویشاوندان و برادران مایند؛ من رأیم اینست که از ایشان فدیہ بگیرید، تا فدیہ‌هایی که از اینان می‌گیریم پشتوانه‌ای برای ما در قبال کفار باشد، و چه بسا خداوند آنان را هدایت کند، و بازوانی برای ما گردند!

رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- گفتند: «ای ابن خطاب، تو چه نظری داری؟»

گفت: رأی من این است که فلان کس را - که خویشاوند عمر بود - به من واگذارید تا گردنش را بزنم؛ عقیل بن ابیطالب را نیز در اختیار علی بگذارید تا گردنش را بزند؛ به حمزه نیز فلان کس، برادرش، را واگذارید تا گردنش را بزند؛ تا خدا بداند که در دل‌های ما هیچ عاطفه و

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

رحمی نسبت به مشرکان وجود ندارد! به ویژه اینکه این جماعت پیشوایان و سران و اشراف مشرکان مکه‌اند!

پیامبر صلی الله علیه وسلم به رأی ابوبکر عمل کرد، اما الله تعالی رأی عمر را پذیرفت.

۱۶۵- غزوات کوچکی که قبل از جنگ احد رخ داد؛

الف: غزوه بنی سلیم

ب: غزوه بنی قینقاع

ج: غزوه سویق

ها: غزوة ذی‌آمر: این غزوه بزرگ‌ترین یورش نظامی بود که رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- پیش از جنگ اُحُد رهبری کردند، و در ماه محرم سال سوم هجرت روی داد.

د: غزوه بحران: این غزوه در واقع یک مانور گشت‌زنی رزمی بود که سیصد رزمنده در آن شرکت داشتند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

ی: سریۀ زید بن حارثه: این سریه آخرین و پیروزمندترین مانور رزمی بود که مسلمانان پیش از جنگ احد ترتیب دادند، و در ماه جمادی الاخره سال سوم هجرت روی داد.

۱۶۶- در جنگ احد، پیامبر صلی الله علیه وسلم لشکرش را به چند حصه تقسیم کرد؟

پیامبر گرامی اسلام لشکر خود را به سه گروه تقسیم کردند:

(۱) گروه مهاجرین؛ که لوایش را به دست مُصعب بن عُمیر عَدَری دادند؛

(۲) گروه اوسِ انصار؛ که لوایش را به دست اُسَید بن خُضَیر دادند؛

(۳) گروه خزرجِ انصار؛ که لوایش را به دست حباب بن منذر دادند؛

۱۶۷- تعداد لشکر پیامبر صلی الله علیه وسلم در جنگ احد چه اندازه بود؟

لشکر نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- از یکهزار تن مرد رزمی تشکیل شده بود که تنها یکصد تن از آنان زره داشتند، و حتی یک تن سواره در میان آنان نبود.

۱۶۸- پیامبر صلی الله علیه وسلم از غزوات، چه افرادی را بیرون می

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

کرد؟

از میان افراد لشکر نوجوانانی را که به نظرشان کم سن و سال می آمدند، و آنان را برای جنگ توانمند نمی دیدند؛ از جبهه جنگ بازگردانیدند.

۱۶۹- کدام اصحاب را پیامبر صلی الله علیه وسلم از جنگ احد بیرون

کشید؟

از جمله: عبدالله پسر عمر بن خطاب؛ اسامه بن زید؛ اسید بن ظهیر؛ زید بن ثابت؛ زید بن ارقم؛ عرابه بن اوس؛ عمرو بن حزم؛ ابوسعید خدری؛ زید بن حارثه انصاری؛ و سعد بن حبه. در میان این نوجوانان بُراء بن عازب را نیز نام برده اند.

۱۷۰- چه کسانی از جنگ در رکاب پیامبر صلی الله علیه وسلم سر

زدند؟

عبدالله بن ابی منافق در احد بنای سرپیچی گذاشت، و با حدود یک سوم جمعیت سپاه، سیصد تن از رزمندگان، بازگشت و می گفت: نمی دانیم؛ چرا باید خودمان رابه کشتن بدهیم؟!

۱۷۱- وقتی که عده ای صف را ترک کردند، پس پیامبر صلی الله علیه

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

وسلم به چه اندازه افرادی با دشمن روبرو شد؟

از لشکریان، پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- که عبارت از هفتصد تن رزمنده بودند -حرکت دادند تا خود را به جبهه جنگ برسانند. اردوگاههای مشرکان فیما بین رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- و کوه احد فاصله انداخته بود، و مشرکان اماکن متعددی را در آن اطراف زیر پوشش لشکر خود قرار داده بودند.

۱۷۲- پیامبر صلی الله علیه وسلم لشکرش را در احد چگونه تنظیم کرد؟

از میان لشکریان، یک دسته از تیراندازان ماهر را که عبارت از پنجاه تن رزمنده مسلمان بودند، برگزیدند، و فرماندهی آنان را به عبدالله بن جبیر بن نعمان انصاری واسی بدری دادند، و به آنان دستور دادند که بر بلندی‌یی که در کرانه شمالی وادی قنات واقع شده بود - و بعدها به «جبل الرماه» شهرت یافت - در جنوب شرقی اردوگاه مسلمانان متمرکز شوند. این مکان یکصد و پنجاه متر با قرارگاه لشکر اسلام فاصله داشت.

اما در مورد بقیه لشکر؛ منذر بن عمرو را بر میمنه لشکر گماردند؛ بر میسره لشکر، زبیر بن عوام را گماردند و مقرر فرمودند که مقداد بن

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

اسود دستیار وی باشد. مأموریت ایستادگی در برابر سوارکاران خالد بن ولید را به زیبر سپردند؛ و در پیشاپیش صفوف لشکر، گروهی ممتاز از دلاوران مسلمان و مردان نام‌آور و جنگ آزموده را که هر مرد جنگی از آنان یک دشت مرد به حساب می‌آمدند، قرار دادند.

۱۷۳- در جنگ احد زنان کفار چه نقشی را ایفا می‌کردند؟

زنان قریش نیز، به نوبه خود در صحنه کارزار تشریک مساعی می‌کردند. فرمانده دسته زنان هند بنت عتبه - همسر ابوسفیان - بود. در میان صفوف لشکر می‌گشتند، و دف می‌زدند، و مردان را برای پیکار و کارزار تحریک می‌کردند و در نبرد با مسلمانان عزمشان را جزم می‌گردانیدند، و کینه‌های درونی مردان جنگی قریش را برمی‌شورانیدند، و احساسات و عواطف جنگی رزم‌آوران قریش را برمی‌انگیختند.

۱۷۴- نخستین کسی که از سوی لشکر مکه آتش جنگ را روشن کرد چه کسی بود؟

علمدار آنان طلحه بن ابی طلحه عبدری، یکی از دلاورترین سوارکاران قریش بود که مسلمانان او را «کَبْش الکُتیبَه» (قوچ جنگی) می‌نامیدند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

وی سوار بر یک اشتر نه از میان صفوف لشکر بیرون آمد و مبارز طلبید. ابتداء سپاهیان نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- بخاطر شجاعت کم نظیر وی از رویارویی با او خودداری می کردند؛ اما، اندکی بعد، زیر بسوی او رفت، و او را مهلت نداد. مانند شیر ژیان خود را بر سر او افکند، و ردیف وی بر شترش سوار گردید. آنگاه او را محکم بر زمین کوبید، و از روی شتر بر زمین افکند، و با شمشیر سر از بدنش جدا کرد.

۱۷۵- حمزه را چه کسی به شهادت رسانید؟

قاتل حمزه، وحشی بن حرب بود.

۱۷۶- در آغاز، جنگ به منفعت چه کسی تمام شد؟

به منفعت مسلمانان.

۱۷۷- علت شکست مسلمانان در غزوه احد چه بود؟

وقتی که تیراندازان دیدند مسلمانان به گردآوری غنائم پرداخته اند، انگیزه های دنیادوستی در اندرونشان قوت گرفت، و بایکدیگر گفتند: الغنیمه! الغنیمه! یارانتان پیروز شده اند؛ دیگر منتظر چه هستید؟!

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۷۸- از اصحاب مشهوری که در جنگ احد به شهادت رسید، کدام ها بودند؟

از جمله: ابودجانه، مصعب بن عمیر، علی بن ابیطالب، سهل بن حنیف، مالک بن سنان پدر ابوسعید خدری، اُمّ عماره نُسیبَه بنت کعب مازنیه، قتاده بن نعمان، عمر بن خطاب، حاطب بن ابی بلتعہ و ابوطلحه.

۱۷۹- کدام کافر بدست پیامبر صلی الله علیه وسلم در احد کشته شد؟
ابی بن خلف را.

۱۸۰- در حق شهیدان صحابه، کفار چه جنایتی را مرتکب شدند؟
آنها شهیدان، را مثله کردند.

بعضی از آنان، از جمله زنانشان، سرگرم مُثله کردن و از ریخت و قواره انداختن پیکرهای شهدای اسلام شدند. گوشها و بینی‌ها و آلات تناسلی را قطع می کردند، و شکمهای اجساد بر زمین افتاده را می دریدند. هند بنت عُتبَه جگر حمزه را از شکم او بیرون کشید و جوید؛ اما، وقتی نتوانست فرو برد، از دهان بیرون افکند، و با آن گوشها و بینی‌ها برای خود زیور و پایبند و خلخال درست کرد.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۸۱- تعداد شهدای احد چه اندازه بود؟

کشته شدگان سپاه اسلام در جنگ احد هفتاد تن، و بیشتر آنان از انصار، بوده اند؛ زیرا، از انصار، در این جنگ شصت و پنج نفر کشته شدند، چهل و یک تن از خزرج، و بیست و چهار تن از اوس؛ یک نفر نیز از یهودیان کشته شد؛ و شهدای مهاجرین فقط چهار تن بودند.

۱۸۲- کشته شدگان سپاه مشرکین چه تعداد بودند؟

شمارش دقیق، با تأمل و دقت در تمامی تفصیل جنگ احد نشان می دهد که کشتگان مشرکین سی و هفت تن بوده اند.

۱۸۳- غزوه حمراء الاسد چه غزوه ای بود؟

غزوه حمراء الاسد یک غزوه مستقل نبوده است. این غزوه، در واقع، بخشی از جنگ احد است، و تتمه آن، و صحنه ای از صحنه های آن به حساب می آید.

۱۸۴- از جنگ احد چه درسی باید گرفت؟

○ به مسلمانان فرجام بد نافرمانی خدا شناسانید، و آنان را از بدشگونی و بدفالی دست زدن به موارد نهی شده با خبر گردانید

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

○ قاعدتاً فرستادگان خداوند باید گاه به بلاها گرفتار آیند و سپس به عافیت برسند. حکمت این سنت الهی آن است که اگر همواره پیروز باشند، در میان پیروان مؤمن ایشان کسانی داخل می‌شوند و نفوذ می‌کنند که از آنان نیستند، و مؤمنان راستین از پیروان فاقد صداقت باز شناخته نمی‌شوند؛ و اگر همواره شکست بخورند، مقصود از بعثت انبیا حاصل نمی‌گردد

○ مقتضای حکمت الهی آن است که در این ارتباط جمع بین الامرین بشود، تا راستگویان از دروغگویان باز شناخته شوند. به عبارت روشن‌تر، نفاق منافقان از دید مسلمانان پنهان بود؛ وقتی این داستان روی داد، و اهل نفاق آن کردارها و گفتارها را از خود بروز دادند؛ اشاره‌ها به صراحت انجامید

○ به تأخیر افتادن پیروزی در بعضی مواقع، نفس سرکش انسان را رام می‌سازد، و انسان را از شاخ و شانه کشیدن باز می‌دارد؛ چنانکه وقتی مسلمانان راستین به آن بلایا در جنگ احد گرفتار آمدند، صبر و شکیبایی پیشه کردند، و منافقان اظهار عجز و بی‌تابی کردند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

- خداوند برای بندگان با ایمان خود منزلگاه‌هایی در دارالکرامت خویش تعبیه کرده و تدارک دیده است که کوششهای معمولی آن بندگان در حد دستیابی به آن پایگاههای بلند نیست؛ خداوند عوامل و موجبات بلیت و محنت را فراهم می‌آورد تا آن بندگان بتوانند به آن مدارج عالی دست یابند.
- شهادت یکی از بالاترین مقامات و درجات اولیای خدا است؛ خداوند به این وسیله مسلمانان را به سوی این مقام والا و این مرتبت عالی سوق داد.

- وقتی خداوند متعال اراده می‌کند که دشمنان خویش را هلاک گرداند، عوامل و موجباتی را فراهم می‌آورد، تا به خاطر کفر و بغی و طغیان و آزار و شکنجه اولیای الهی مستحق آن کیفر موردنظر بشوند؛ در نتیجه، خداوند در پرتو بلیات و مصائب جنگ احد، خداپاوران مسلمان را از پیرایه‌های گناه پیراست، و کفر پیشگان را محو و نابود گردانید.

۱۸۵- یهودیان چه زمانی علیه مسلمانان به پا خاستند؟

- در جنگ احزاب، یهودیان از نو بر علیه مسلمانان دست به توطئه زدند، و تدارک عِدّه و عُدّه را آغاز کردند؛ تا این بار، چنان ضربتی بر پیکر

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

مسلمانان فرود آورند که مرگ حتمی اسلام و مسلمین را به دنبال داشته باشد، و مسلمانان دیگر نتوانند پس از آن جان بگیرند، اما، از آنجا که در وجود خویش جرأت و جسارت لازم را برای نبرد مستقیم با مسلمانان نمی‌یافتند، برای رسیدن به منظور و مقصودشان نقشه‌ای هولناک کشیدند.

۱۸۶- در جنگ احزاب تعداد مسلمانان چه اندازه بود؟

۱۸۷- و چگونه علیه دشمنانشان قرار گرفتند؟

۱۸۸- و شعارشان در آنروز چه بود؟

رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- با سه هزار تن از رزمندگان مسلمان در برابر لشکریان دشمن اردو زدند، و پشت لشکر را به کوه سلع دادند، و کنار آن کوه پناه گرفتند، و خندق در میان لشکر اسلام و لشکر کفار قرار گرفت، و شعار مسلمانان «حم، لاینصرون» بود، یعنی حاء، میم؛ پیروز نخواهند شد!

۱۸۹- جنگ احزاب در کدام سال رخ داد؟

۱۹۰- و چند مدت مسلمانان را محاصره کردند؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

جنگ خندق، بنابر قول صحیح‌تر، در ماه شوال سال پنجم هجرت روی داد. مشرکان در گیرودار این جنگ، مدت یک ماه یا اندکی کمتر، مسلمانان را در محاصره خویش داشتند.

۱۹۱- آیا در جنگ احزاب کشتار صورت گرفت؟

کشتار سختی در این جنگ صورت نگرفت؛ اما، یکی از سرنوشت‌سازترین نبردها در تاریخ اسلام بود که به شکست و خواری و رسوایی مشرکان انجامید.

۱۹۲- سریه چیست؟

سریه آن گروه از مجاهدین را گفته می‌شد که رسول الله صلی الله علیه وسلم آنان را می‌فرستاد، و خود همراه شان نمی‌رفت.

۱۹۳- پیامبر صلی الله علیه وسلم چند سریه داشت؟

پنجاه سریه داشت.

۱۹۴- در چند سریه جنگ صورت گرفت؟

از مجموعه پنجاه سریه نیز تنها در بیست و چهار سریه درگیری بود. شش سریه از این ۲۴ سریه درگیری‌های تکفیره بوده است که عباتند از:

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

سریه عمیر بن عدی به سوی عصماء بن مروان، سالم بن عمیر به سوی ابوعفک، قتل کعب بن اشرف، عبدالله بن انیس به نخيله، عبدالله بن عتیک به خیبر و عبدالله بن رواحه به سوی اسیر بن زارم، لذا ۱۸ درگیری می ماند.

از این ۱۸ درگیری سه عدد درگیری اجمالی بوده که تعبیر جنگ در مورد آنان صحیح نیست که عبارتند از: سریه عبدالله بن جحش، سریه عمرو بن امیه برای کشتن ابوسفیان و سریه غالب عبدالله به بنی ملوح. لذا تنها ۱۵ درگیری می ماند.

از این ۱۵ درگیری ۲ عدد مربوط به حادثه بئر معونه و حادثه رجیع است که در آنها به دعوت برخی قبایل پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم عده از مبلغین اسلام را به سوی آنان فرستاد و آنان در بین راه به طرز فجیعی به شهادت رسیدند لذا اصطلاح جنگ بر آنها صحیح نیست. این دو سریه عبارتند از سریه مرثد بن ابی مرثد و سریه منذر بن عمرو.

در این صورت تنها ۱۳ درگیری می ماند. البته در دو سریه محمد بن مسلمه به ذی القصبه شمار مسلمانان تنها ده نفر بودند و قطبه بن عامر که

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

تعداد مسلمانان تنها ۲۰ نفر بودند نیز به نظر می رسد از اول بنا بر جنگ نبوده و جهت تبلیغ اعزام شده بودند اما مجبور به جنگ شدند زیرا فرستادن این تعداد به راه دور برای جنگ طبیعی به نظر نمی رسد. در دو سریه ابی العوجاء و ضحاک بن سفیان نیز تصریح به دعوت است. همچنین سریه خالد بن ولید به بنی جزیمه نیز جهت دعوت بوده اما خالد در اقدامی خودسرانه به کشتار قبیله بنی جزیمه روی آورد که مورد تبری پیامبر صلی الله علیه وسلم قرار گرفت با این حال ما این چند سریه را به دلیل اینکه درگیری صورت گرفته است از تعداد کل منها نمی کنیم. بدین ترتیب تنها در ۷ (یا ۹) غزوه و ۱۳ سریه درگیری طرفینی به صورتی که بتوان اطلاق جنگ بر آنان کرد صورت پذیرفته است.

۱۹۵- سریه های مشهور پیامبر صلی الله علیه وسلم کدام ها اند؟

برخی از آنها:

۱. سریه عکاشه بن محصن به مقصد غمر
۲. سریه محمد بن مسلمه به مقصد ذی القصبه
۳. سریه ابو عبیده بن جراح به مقصد ذی القصبه

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۴. سریه زیدبن حارثه به مقصد جموم
۵. سریه زید
۶. سریه دیگر زید به مقصد طَرْفِ یا طَرْقِ
۷. سریه دیگر زید به مقصد وادی القری
۸. سریه خَبَطِ
۹. سریه عبدالرحمان بن عوف به مقصد دیار بنی کلب، دومه الجندل، در ماه شعبان سال ششم هجرت.
۱۰. سریه علی بن ابیطالب به مقصد دیار بنی سعد بن بکر، فدک، در ماه شعبان سال ششم هجرت
۱۱. سریه ابوبکر صدیق - یا: زیدبن حارثه - به مقصد وادی القری، در ماه رمضان سال ششم هجرت.
۱۲. سریه گرزبن جابر فُهَری به مقصد عُرنیین، در ماه شوال سال ششم هجرت.
۱۳. سریه ابان بن سعد. این سریه باید در ماه صفر سال هفتم هجرت انجام پذیرفته باشد.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۴. سریه غالب بن عبدالله لیثی بسوی بنی الملوّح در ناحیه قُدَید
۱۵. سریه حِسمی این سریه در ماه جمادی الثانیة سال هفتم هجرت روی داد
۱۶. سریه عمر بن خطاب به ناحیه تُربَه در ماه شعبان سال هفتم هجرت
۱۷. سریه بشیر بن سعد انصاری بسوی بنی مُرّه در ناحیه فَدَک
۱۸. سریه غالب بن عبدالله لیثی در ماه رمضان سال هفتم هجرت بسوی بنی عَوال و بنی عبد بن ثعلبه در ناحیه مِیفَعَه
۱۹. سریه عبدالله بن رواحه بسوی خیبر در ماه شوال سال هفتم هجرت
۲۰. سریه بشیر بن سعد انصاری بسوی یمن و جبار در ماه شوال سال هفتم هجرت
۲۱. سریه ابو حَدرَدَ اسَلَمی بسوی ناحیه غابه در سال هفتم هجرت
۲۲. سریة ابوالعوجاء در ذیحجّة سال هفتم هجرت
۲۳. سریه غالب بن عبدالله در ماه صفر سال هشتم هجرت
۲۴. سریه ذات اَطْلَح در ماه ربیع الاول سال هشتم هجرت
۲۵. سریه ذات عِرْق بسوی هوازِن، در ماه ربیع الاول سال هشتم هجرت.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۶. سریه عیینه بن حصن فزاری، در ماه محرم سال نهم هجرت بسوی بنی تمیم،

۲۷. سریه قطبّه بن عامر: بسوی طایفه‌ای از خثعم در ناحیه تبّالّه در نزدیکی تربه، در ماه صفر سال نهم هجرت.

۲۸. سریه ضحاک بن سُفیان کلّابی: بسوی بنی کلاب، در ماه ربیع‌الاول سال نهم هجرت

۲۹. سریه علقمه بن مُجرّز مُدَلّجی: در ماه ربیع‌الآخر سال نهم هجرت
۳۰. سریه علی بن ابیطالب: بسوی بُتکده فُلس، برای درهم شکستن آن، در ماه ربیع‌الاول سال نهم هجرت.

۱۹۶- آخرین سریه پیامبر اسلام کدام بود؟
در مقابل رومیان بود که نو مسلمانان را شهید می کردند، و برای این سریه اسامه بن زید بن حارثه را فرمانده مقرر کرد.

۱۹۷- هدف از غزوه بنی المصطلق چی بود؟

بخاطر رسوایی منافقین بود.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۹۸- غزوه بنی مصطلق در کدام سال بوقع پیوست؟

در سال پنجم هجرت، و بنا به گفته ابن اسحاق در سال ششم هجرت روی داده است.

۱۹۹- چرا اُبی ابن سلول با اسلام و محمد صلی الله علیه وسلم کینه داشت؟

عبدالله بن اُبی نسبت به اسلام و مسلمین کینه دیرینه داشت، و به خصوص با رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- به شدت کینه توزی می کرد؛ زیرا، اوس و خزرج در ارتباط با ریاست و پادشاهی وی یک سخن شده بودند، و برای او تاجی درست کرده بودند؛ همزمان اسلام در مدینه ظهور کرد و آنان را از ابن اُبی منصرف گردانید، و او همواره چنین می اندیشید که رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- فرمانروایی و پادشاهی را از او باز گرفته است.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۰۰- عملکردهای منافقان در غزوه بنی المصطلق چه بود؟

۱. شعار دادن منافقان بر علیه پیامبر
۲. تهمت زنا بستند بر عائشه رضی الله عنها

۲۰۱- چرا پیامبر صلی الله علیه وسلم تن به صلح، با کفار داد؟

برای آنها مرده های از الله تعالی فرو فرستاده شده بود.

رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- در مدینه، در عالم خواب دیدند که خود و اصحابشان وارد مسجدالحرام شده اند، و ایشان کلید کعبه را به دست گرفته اند، و همگی طواف کردند و عمره به جای آوردند، و بعضی سرها را تراشیدند و بعضی به جای سر تراشیدن تقصیر کردند. آن حضرت این رؤیای صادق را برای اصحابشان بازگفتند؛ همه شادمان شدند، و چنان پنداشتند که در همان سال وارد مکه خواهند شد. پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- نیز به اصحاب فرمودند که قصد عمره دارند، و اصحاب نیز آماده سفر شدند.

۲۰۲- به چه تاریخی رسول الله صلی الله علیه وسلم از مدینه به قصد حج

عمره خارج شدند؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

در روز دوشنبه یکم ذیقعهده سال ششم هجرت از مدینه خارج شدند.

۲۰۳- چه تعداد مسلمانان همراه پیامبر صلی الله علیه وسلم به قصد

عمره رفتند؟

اُم سلمه همسر آن حضرت نیز با یک هزار و چهارصد تن دیگر از

مسلمانان - و به قولی: یک هزار و پانصد تن - همراه آن حضرت بودند.

۲۰۴- مسلمانان هنگام رفتن به سوی مکه، به چه کیفیتی رفتند؟

در این سفر هیچکس مسلح نبود، مگر به اندازه‌ای که در آن زمان برای

مسافر معمول بود، یعنی یک شمشیر و آنهم در غلاف.

۲۰۵- عکس العمل قریشیان در مورد خروج پیامبر صلی الله علیه وسلم

و رفتن به مکه چه بود؟

قریشیان، وقتی شنیدند که پیامبر اکرم - صلی الله علیه وسلم - از مدینه

خارج شده‌اند، یک انجمن مشورتی تشکیل دادند، و در آن انجمن تصویب

کردند که با هر ترتیب ممکن مسلمانان از رفتن به زیارت خانه خدا باز

داشته شوند.

۲۰۶- پیامبر صلی الله علیه وسلم چه کسی را به عنوان سفیر طرف

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

قریشیان فرستاد؟

عثمان بن عفان را.

۲۰۷- بیعت رضوان چیست؟

۲۰۸- چرا پیامبر صلی الله علیه وسلم بیعت رضوان را تشکیل داد؟

زمانی که قریشیان عثمان را نزد خودشان نگاه داشتند، در میان مسلمانان شایع گردید که عثمان کشته شده است. وقتی این شایعه به گوش رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- رسید، گفتند: از اینجا حرکت نمی کنیم تا تکلیفمان را با این جماعت یکسره کنیم! آنگاه اصحابشان را برای بیعت فراخواندند. فوج فوج نزد آن حضرت می آمدند و با ایشان بیعت می کردند مبنی بر اینکه فرار نکنند. جماعتی از آنان با آن حضرت بر مرگ بیعت کردند. نخستین کسی که این چنین با آن حضرت بیعت کرد، ابوسفیان اسدی بود، سلمه بن اکوع سه بار با آن حضرت بر مرگ بیعت کرد؛ با نخستین کسان، و با واسطه بیعت کنندگان، و با آخرین بیعت کنندگان، رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- دست خود را به دست دیگر دادند و گفتند: این هم بیعت از جانب عثمان! همینکه بیعت تمامیت

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

پذیرفت، عثمان نیز سر رسید و با آن حضرت بیعت کرد. از این بیعت هیچکس تخلف نورزید.

رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- این بیعت را زیر یک درخت از مسلمانان گرفتند. عمر دست آن حضرت را گرفته بود، و معقل بن یسار شاخه درخت را گرفته بود و از بالای سر رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- آن را دور می ساخت. این همان بیعت رضوان است.

۲۰۹- چه کسی از بیعت رضوان سر زد؟

هیچ کسی به جز مردی از منافقان که او را جذب قیس می گفتند.

۲۱۰- آیا میتوان صحابه را بعد از بیعت الرضوان عیبگویی کرد؟

حرام است که از صحابه کرام بعد از بیعت الرضوان عیبگیری کرد. چون الله تعالی و پیامبرش از تمام آنها راضی شد.

۲۱۱- قریشیان چه کسی را برای پیمان بستن صلح فرستادند؟

سهیل بن عمرو را برای عقد قرارداد صلح روانه کردند.

۲۱۲- قریشیان چه شروطی را نوشتند؟

۱. رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- امسال را باز گردند، و وارد مکه

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

نشوند؛ سال آینده که فرا رسید، مسلمانان وارد مکه شوند و سه روز در مکه اقامت کنند؛ حق داشته باشند اسلحه معمولی سوار کار، یعنی شمشیر غلاف کرده، با خود داشته باشند؛ و هیچکس به هیچ عنوان تعرضی به آنان نکند.

۲. به مدت ده سال، جنگ میان طرفین درگیر نشود؛ و مردم در امان باشند، و دست از آزار یکدیگر بدارند.

۳. هر کس دوست داشته باشد که در این قرارداد صلح به طرف رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- ملحق شود، الحاق او به رسمیت شناخته شود؛ و هر کس نیز دوست داشته باشد که در این قرارداد به طرف قریش ملحق شود، الحاق او به رسمیت شناخته شود؛ و هر قبیله‌ای که به هر یک از دو طرف ضمیمه گردید، جزئی از آن طرف قرارداد لحاظ شود؛ و هر تعدی و تجاوزی که به آن قبیله بشود، تعدی و تجاوز به آن طرف قرارداد محسوب گردد.

۴. اگر افرادی از قبیله قریش بدون اذن اولیائشان بگریزند و نزد رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- بروند، ایشان آنان را به نزد قریش

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

بازگردانند؛ اما، اگر کسی از اطرافیان رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- بگریزد و به نزد قریشیان برود، او را باز نگردانند.

۲۱۳- قریشیان با رسول الله صلی الله علیه وسلم در چه چیزی با هم

اختلاف کردند؟

رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- علی را فراخواندند تا نامه صلح را بنویسد. بر او املا فرمودند: (بسم الله الرحمن الرحيم). سهیل گفت: رحمان را که ما نمیدانیم کیست؟ بنویس: باسمک اللهم! نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- نیز امر فرمودند همین عبارت نوشته شود. آنگاه املا فرمودند: (هذا ما صالح علیه محمد رسول الله...).

۲۱۴- صلح با قریشیان، چه منفعتی برای مسلمانان داشت؟

✓ پیش از آن، قریشیان برای مسلمانان هیچگونه رسمیتی قائل نبودند، پس با این کار آنان را به رسمیت شناختند.

✓ خودشان زعامت امور دینی و صدارت امور دنیوی مردم را در جزیره العرب در انحصار داشته باشند. همین که قریشیان حاضر شدند با مسلمانان صلحنامه تنظیم کنند، به معنای آن بود که به

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

نیرومندی مسلمانان اذعان و اعتراف کرده‌اند، و قریش دیگر قادر نیست در برابر آنان مقاومت کند.

✓ اگر تماماً اسلام بیاورند برای قریش اهمیتی ندارد، و به هیچ روی هیچگونه دخالتی در این مسئله نخواهد کرد.

✓ ماده اول صلحنامه هم تنها قریشیان را محدود می‌کرد که نتوانند مانع ورود مسلمانان به مسجدالحرام بشوند، و این، شکست دیگری برای قریشیان بود.

✓ در واقع، سه ماده نخستین، سه امتیاز اساسی بود که قریشیان به مسلمانان داده بودند، و در عوض آن فقط مفاد ماده چهارم را به دست آورده بودند که آن هم بسیار بی‌محتوا و توخالی بود، و چیزی نبود که به مسلمانان زیانی برساند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل هشتم:

ثمرات جهاد پیامبر صلی الله علیه وسلم

۲۱۵- رسول الله صلی الله علیه وسلم چه زمانی به پادشاهان دعوت نامه

فرستاد؟

در اواخر سال ششم هجرت، هنگامی که رسول الله -صلی الله علیه وسلم- از حُدیبیه بازگشتند، باب نامه نگاری برای پادشاهان را باز کردند، و آنان را یکی پس از دیگری به اسلام دعوت فرمودند.

۲۱۶- نقش و نگین انگشتی محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم چه

نوعی بود؟

نقش نگین آن «محمد رسول الله» بود، با این ترتیب که «محمد» در یک سطر، و «رسول» در یک سطر بالای آن، و «الله» در سطر سوم بالای دو سطر نگاشته شده بود، به این صورت:

الله

رسول

محمد

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۱۷- چه افرادی را برای فرستادن نامه ها مقرر کرد؟

پیامبر بزرگ اسلام از میان یاران شان افراد کارشناس و با بصیرتی را برگزیدند، و آنان را بسوی پادشاهان گسیل داشتند.

۲۱۸- به کدام پادشاهان نامه فرستاد؟

۲۱۹- وجه کسانی برای آنها نامه را برد؟

۱. به نجاشی پادشاه حبشه، نامه را عمرو بن امیه ضمیری ارسال فرمودند

۲. نامه به مقوقس پادشاه مصر. پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- برای بردن این نامه به مصر، حاطب بن ابی بلتعه را برگزیدند.

۳. نامه به خسرو پادشاه ایران. برای بردن این نامه، پیامبر بزرگ اسلام، عبدالله بن حذافه سهمی را برگزیدند.

۴. نامه به قیصر روم. برای بردن این نامه، پیامبر بزرگ اسلام دحیه بن خلیفه کلبی را برگزیدند.

۵. نامه به مُنذر بن ساوی. این نامه را علاء بن حضرمی از سوی پیامبر گرامی اسلام به نزد مُنذر برد. مُنذر در پاسخ به رسول خدا

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

-صلی الله علیه وسلم- چنین نوشت:

«اما بعد، ای رسول خدا! من نامهٔ شما را برای اهل بحرین قرائت کردم.

۶. نامه به هَوَذَه بن علی فرمانروای یمامه. بردن این نامه را، پیامبر اکرم

-صلی الله علیه وسلم- به سَلِیْط بن عمرو عامری واگذار کردند.

۷. نامه به حارث بن ابی شَمِر غَسَّانی فرمانروای دمشق. نبی اکرم -صلی

الله علیه وسلم- برای بردن این نامه شجاع بن وهب، یکی از مردان طایفه

بنی اسد بن خزیمه را برگزیدند.

۸. نامه به فرمانروای عُمان. رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- برای

بردن این نامه عمرو عاص -رضی الله عنه- را مأمور فرمودند.

۲۲۰- فتح خیبر در کدام سال رخ داد؟

غزوة خیبر و وادی القُرْی در محرم سال هفتم هجرت روی داد.

۲۲۱- خیبر چه جایی بود؟

خیبر شهری بزرگ، دارای قلعه‌ها و کشتزارهای فراوان، بود که در

فاصله هشتاد میل در سمت شمال مدینه واقع شده بود؛ هم‌اکنون نیز

دهکده‌ای است که آب و هوای آن چندان مطلوب نیست.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۲۲- عادت پیامبر صلی الله علیه وسلم در جنگ چی بود؟

نبی اکرم - صلی الله علیه وسلم - هر گاه شب هنگام بر سر قومی می تاختند، به آنان نزدیک نمی شدند تا صبح شود. به هنگام صبح، نماز بامدادان را تاریک و روشن می خواندند، و مسلمانان پای در رکاب می کردند.

۲۲۳- تعداد شهدای مسلمانان در خیبر چقدر بود؟

مجموع رزمندگان مسلمان که در جنگ خیبر به شهادت رسیدند، شانزده تن بودند: چهار تن از قریش؛ یک تن از اشجع؛ یک تن از اسلم؛ یک تن از اهل خیبر، و مابقی از انصار. بعضی نیز گفته اند که مجموع شهیدان اسلام در این نبرد هجده تن بوده اند.

۲۲۴- تعداد کشته شده های یهود در خیبر به چه تعدادی بود؟

آمار کشتگان یهود در این نبرد، ۹۳ تن بود.

۲۲۵- چه هنگامی رسول الله صلی الله علیه وسلم با صفیه ازدواج کرد؟

بعد از واقعه خیبر آنرا زیر نکاح خود در آورد.

۲۲۶- آیا صفیه شوهر داشت که پیامبر صلی الله علیه وسلم آنرا زیر

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

نکاح خود در آورد؟

همسرش کنانه بن ابی الحقیق بخاطر نیرنگی که زده بود کشته شد. پس او را مسلمانان اسیر کردند.

۲۲۷- چه کسی پیامبر صلی الله علیه وسلم را زهر داد؟

زمانی که رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- از فتح خیبر آسوده شدند، و در آنجا اقامت فرمودند، زینب بنت الحارث، همسر سلام بن مشکم یهودی، گوسفند بریانی را برای آنحضرت به رسم تعارف آورد. وی این قسمت از گوسفند را با زهر بسیار آلوده ساخت، و دیگر قسمت‌های آن گوسفند بریان را نیز مسموم گردانید، و سپس آنرا نزد نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- آورد. وقتی آن را در برابر رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- نهاد، آنحضرت بازوی گوسفند را برداشتند که بخورند، لقمه‌ای از آن را برداشتند و در دهان نهادند و جویدند، اما فرو نبردند و بیرون افکندند، و گفتند: این استخوان به من بازمی گوید که زهر آلود است!! آنگاه، به دنبال آن زن فرستادند. آمد و اعتراف کرد. نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- به او فرمودند: چه چیز تو را به این کار واداشت؟ گفت: با خود گفتم: اگر

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

پادشاه باشد، از دست او راحت خواهیم شد، و اگر پیامبر باشد، او را با خبر خواهند ساخت! پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- نیز از او درگذشتند. در آن اثناء، بشر بن بُراء بن معرور نزد آنحضرت بود؛ لقمه‌ای از آن گوشت گوسفند برداشت و خورد، و همینکه آن لقمه را فرو برد، از دنیا رفت.

۲۲۸- زنی که پیامبر صلی الله علیه وسلم را زهر داد، آیا کشته شد؟

ابتدا آنحضرت از او درگذشتند، اما وقتی که بشر (که آن نیز بعد از پیامبر صلی الله علیه وسلم از گوشت میل کرد) از دنیا رفت، آن زن را به قصاص بشر به قتل رسانیدند.

۲۲۹- کدام شهرهای یهودی نشین بدون جنگ و خونریزی فتح شد؟

۱) فدک

۲) تیماء

۲۳۰- عمره القضاء چیست؟

وقتی هلال ذیقعد رؤیت شد، پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- اصحابشان را امر فرمودند که برای به جای آوردن قضای عمره پیشین

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

خود آماده شوند، و هیچیک از مسلمانانی که در غزوه حدیبه شرکت داشتند، بر جای نماندند. همگی عازم شدند، بجز کسانی که پیش از آن به شهادت رسیده بودند. گروهی از دیگر مسلمانان نیز عازم ادای عمره شدند.

۲۳۱- تعداد مسلمانان در عمره القضاء چه اندازه بودند؟

تعداد بجز زنان و کودکان بالغ بر دو هزار گردید.

۲۳۲- چرا این عمره را، «عمره القضاء» می نامند؟

این سفر عمره را «عمره القضاء» نامیدند، یا بخاطر آنکه قضای عمره حدیبه بود، یا به حساب آنکه بر مبنای «مقاضات» یعنی مصالحه‌ای که در حدیبه روی داد، انجام پذیرفت.

۲۳۳- جنگ مؤته چه جنگی بود؟

۲۳۴- اولین جنگ با مسیحیان کدام غزوه بود؟

این جنگ، بزرگترین نبرد خونین، و عظیم‌ترین مبارزه جدی بود که مسلمانان در زمان حیات رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- درگیر آن شدند، و آن مقدمه و پیش‌درآمدی بود برای فتوحات بعدی در بلاد

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

مسیحی نشین.

۲۳۵- جنگ مؤته در چه تاریخی بوقوع پیوست؟

این نبرد در ماه جمادی الاولی سال هشتم هجرت - مطابق با اوگوست یا سپتامبر ۶۶۹ میلادی - روی داد.

۲۳۶- مؤته در کجا موقعیت دارد؟

((مؤته)) دهکده‌ای بود در پایین دست بُلُقَاءِ شام، که فاصله آن تا بیت المقدس دو منزل راه بود.

۲۳۷- تعداد لشکر کفر در جنگ مؤته چه تعداد بود؟

۲۳۸- رهبری جنگ کفار را در مؤته چه کسی به عهده داشت؟

هراکلیتوس در مآب در سرزمین بلقاء با سپاهی متشکل از یکصد هزار جنگجویان رومی فرود آمده و یکصد هزار تن از طوایف لَخم و جُذام و بَلَقِین و بَهراء و بَلِی به آنان پیوستند.

۲۳۹- تعداد مجاهدین در مؤته چه اندازه بود؟

سه هزار رزمنده مسلمان در معرض حملات شدید دویست هزار جنگجوی رومی قرار گرفته بودند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۴۰- تعداد کشته شده ها از طرفین در مؤتة به چه اندازه بود؟

در این جنگ، از سپاه اسلام دوازده تن کشته شدند، اما از سپاه رومیان معلوم نیست چند تن کشته شده است؛ جز آنکه تفصیل این نبرد بر فراوانی آمار کشتگان سپاه روم دلالت دارد.

۲۴۱- ذات سلاسل در کجاست؟

«ذات سَلاسل» یا «ذات سُلَاسِل» سرزمینی است پشت وادی القُری که ده روز راه با مدینه فاصله دارد.

۲۴۲- چرا مسلمانان دنبال فتح مکه بودند؟

فتح مکه فتح اعظم مسلمین بود که خداوند به واسطه آن دین خود و رسول خود و لشکر خود و حزب خود را که حامل امانت او بودند، عزت و شوکت بخشید، و شهر خود و خانق خود را که آن را مشعل هدایت برای جهانیان قرار داده بود، از چنگ کافران و مشرکان بدر آورد، این فتح چندان با عظمت بود که اهل آسمان برای آن فریاد شادباش سردادند، و خیمه‌های اعزاز و اکرام آن را بر شانه‌های بُرج جوزاء زدند، و در پرتو این فتح و پیروزی مردمان فوج فوج به دین خدا درآمدند، و بر اثر تابش

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

نور این فتح بزرگ، سراسر روی زمین غرق در روشنایی و شادمانی گردید.

۲۴۳- به کدام تاریخ پیامبر صلی الله علیه وسلم مدینه را به قصد مکه ترک کرد؟

ده روز از ماه مبارک رمضان سال هشتم هجرت گذشته بود که رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- مدینه را به سوی مکه ترک کردند.

۲۴۴- هنگام ورود به فتح مکه، تعداد مسلمانان چه اندازه بود؟

ده هزار تن از یاران آنحضرت همراه ایشان بودند.

۲۴۵- پیامبر صلی الله علیه وسلم چه کسی را در مدینه جانشین خود قرار داد؟

ابورهم غفاری را در مدینه جانشین خود گردانیدند.

۲۴۶- چه مکان هایی را رسول الله صلی الله علیه وسلم در فتح مکه برای امن و سالم بودن، انتخاب کرد؟

فرمود: «هر کس به خانه ابوسفیان وارد شود، در امان است؛ و هر کس که در بر روی خویش ببندد، در امان است؛ و هر کس به مسجدالحرام

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

وارد شود، در امان است!)).

۲۴۷- در فتح مکه چه کسانی کشته شدند؟

خالد و همراهانش با هر یک از مشرکان که برخورد کردند او را از سر راه برداشتند. از همراهان خالد نیز، کُرز بن جابر فِهری و خنیس بن خالد بن ربیع که از لشکر دور مانده بودند، و راه دیگری بجز راه عزیمت خالد بن ولید را پیش گرفته بودند، هر دو کشته شدند. آن سبک مغزان و ابلهان قریش را نیز، خالد بن ولید با آنان برخورد کرد، و در خَندَمه کارزاری مختصر با آنان داشت، و از مشرکان دوازده نفر کشته شد. مشرکان فراهم آمده در خَندَمه سرکوب شدند و گریختند. حِماص بن قیس نیز که برای کارزار با مسلمانان اسلحه فراهم می کرد، گریخت و به خانه اش بازگشت و به همسرش گفت: در خانه را بر روی من ببند!.

۲۴۸- نخستین کار پیامبر صلی الله علیه وسلم هنگام ورودش به مکه

چه چیزی بود؟

رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- وارد مسجدالحرام شدند. مهاجر و انصار پیشاپیش و پشت سر و اطراف آنحضرت در حرکت بودند. بسوی

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

حجر الاسود رفتند و آن را استلام فرمودند. آنگاه خانه خدا را طواف کردند. با کمانی که در دست داشتند، به بتهای جایگزین شده در پیرامون خانه خدا - که سیصد و شصت بُت بودند - می زدند و می گفتند: «حق آمد و باطل رخت بر بست و رفت، که باطل همواره از میان رفتنی است!» [الإسراء: ۸۱].

۲۴۹- کلید کعبه نزد چه کسی بود؟

نزد عثمان بن طلحه. وبعد از خروج، دوباره کلید را به آن تقدیم کرد.

۲۵۰- رسول الله صلی الله علیه وسلم در داخل کعبه، چه چیزهایی را مشاهده کرد؟

در آنجا شمایل هایی مشاهده کردند؛ از جمله در اندرون کعبه تصویر ابراهیم و اسماعیل -علیهما السلام- را مشاهده کردند که در حال استقسام با اِزْلام بودند. فرمودند: «خدا بکشدشان! بخدا، هرگز ابراهیم و اسماعیل استقسام با اِزْلام نکرده اند!»

همچنین، در داخل کعبه کبوتری را دیدند که با چوب عیدان ساخته شده بود؛ آنحضرت با دست خودشان آن را شکستند. تصویرهای داخل کعبه را

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

نیز دستور دادند محو کنند.

۲۵۱- اولین اذان در کجا داده شد؟

۲۵۲- چه کسی اولین اذان را انجام داد؟

در بام مکه بود، توسط بلال رضی الله عنه.

۲۵۳- رسول الله صلی الله علیه وسلم چند مؤذن داشت؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم چهار مؤذن داشت که عبارتند از:

۱- بلال بن رباح

۲- عبدالله بن عمرو بن ام مکتوم

این دو بزرگوار در مدینه منوره اذان می دادند.

۳- سعد القرظ؛ مؤذن رسول خدا در قبا.

۴- ابو محذور؛ مؤذن رسول خدا در مکه می مکرمه.

۲۵۴- رسول الله صلی الله علیه وسلم بعد از فتح، نماز شکر یا نماز

ضحی را در خانه چه کسی ادا کردند؟

در روز فتح مکه، رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- به خانه ام هانی

دختر ابوطالب رفتند، و هشت رکعت نماز در خانه وی گزاردند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۵۵- رسول الله صلى الله عليه وسلم خون چه کسی را در روز فتح مکه

هدر اعلان کرد؟

در روز فتح مکه، رسول خدا -صلى الله عليه وسلم- خون ۹ تن از سران مکه را که از بزرگترین تبهکاران و جنایتکاران به حساب می آمدند، هدر اعلام کردند، و دستور دادند آنان را بکشند، حتی اگر کنار پرده خانه کعبه دستگیر شوند، و آن نه تن عبارت بودند از:

۱- عبدالغزی بن خطل؛

۲- عبدالله بن سعد بن ابی سرح؛

۳- عکرمه بن ابی جهل؛

۴- حارث بن قفیل بن وهب؛

۵- مقیس بن صبابه؛

۶- هبار بن اسود؛

۷- و ۸- دو کنیزک آوازخوان از آن ابن خطل که اشعار حاکی از

هجو پیامبر اکرم -صلى الله عليه وسلم- را به آواز می خواندند،

۹- و ساره کنیزک آزاد شده متعلق به یکی از فرزندان

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

عبدالمطلب، همان زنی که نامه حاطب بن ابی بلتعہ نزد او پیدا شده بود.

اما بعضی آنها کشته شد، و برخی ایمان آوردند، و برخی بعدها کشته شدند.

۲۵۶- آیا مکه توسط جنگ فتح شد؟

بله، فقط در مدت یکساعت آنهم برای پیامبر صلی الله علیه وسلم حلال شد. و جنگ در آنجا تا روز قیامت حرام است.

۲۵۷- خطبه پیامبر در فتح مکه چه بود؟

۲۵۸- آیا می توان دوباره در مکه جهاد کرد؟

نخست حمد و ثنای خداوند به جای آوردند، و آنچنان که در خور خداوند است، او را ستایش کردند. آنگاه فرمودند:

«هان ای مردمان، خداوند مکه را از آن روزی که آسمانها و زمین را آفریده است بلد حرام قرار داده است؛ و مکه به موجب حرمتی که خداوند برای آن مقرر فرموده است تا روز قیامت بلد حرام خواهد بود؛ بنابراین برای کسانی که به خدا و آخرت ایمان دارند، به هیچ وجه روا نیست که

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

در این شهر خونی را بر زمین بریزند، یا درختی را در آن قطع کنند، و هرگاه کسی بخواهد به کُشتار و کارزار رسول خدا در مکه استناد و استدلال کند، به او بگویید: خداوند به رسول خدا این اجازه را داده بود و به شما چنین اجازه‌ای را نداده است! برای من نیز در پاره‌ای از روز حرمت مکه برداشته شده بود، و از امروز به بعد، حرمت خانه کعبه و شهر مکه همانگونه که از پیش بوده است بازمی‌گردد؛ حاضران به غایبان برسانند!)).

۲۵۹- رسول الله صلی الله علیه وسلم پس از فتح مکه، در مکه چند روز ماندند؟

رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- پس از فتح مکه مدت ۱۹ روز در مکه مکرمه ماندند.

۲۶۰- رسول الله صلی الله علیه وسلم به کدام تاریخ دوباره مکه را به قصد غزوه حنین ترک گفت؟

روز شنبه، ششم ماه شوال هشتمین سال هجرت، رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- مکه را ترک کردند. از روز فتح مکه تا این تاریخ،

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- نوزده روز در مکه اقامت فرموده بودند.

۲۶۱- در غزوه حنین تعداد مجاهدین چه اندازه بودند؟

ده هزار تن از ایشان، هم آنان بودند که در فتح مکه در رکاب آنحضرت بودند؛ دو هزار تن دیگر، از اهل مکه بودند که بیشتر آنان به تازگی اسلام آورده بودند. مجموعاً دوازده هزار نفر شدند.

۲۶۲- شعار پیامبر صلی الله علیه وسلم در غزوه حنین چه بود؟

أنا النبي لا كذب! أنا ابن عبدالمطلب!

«من پیامبر خدایم، و دروغگوی نیستم! من فرزند عبدالمطلب هستم!»

۲۶۳- در غزوه حنین چقدر اسرای کفار نزد مسلمانان بود؟

اسیران جنگی شش هزار تن بودند، شتران به غنیمت گرفته شده بیست و چهار هزار؛ گوسفندان بیش از چهل هزار؛ و تقره چهار هزار اوقیه بود.

۲۶۴- پیامبر صلی الله علیه وسلم چه زمانی دوباره به مدینه رفتند؟

همینکه رسول خدا از کار تقسیم غنائم در جعرانه فراغت یافتند، به قصد

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

عُمَره احرام بستند، و ادای عمره کردند، و پس از آن، راه بازگشت به مدینه را پیش گرفتند. بازگشت پیامبر بزرگ اسلام به مدینه و ورود آنحضرت به پایگاه اسلام پس از فتح پیروزمندانه مکه، شش روز مانده به پایان ماه ذیقعدہ سال هشتم هجرت بوده است.

۲۶۵- رسول الله صلی الله علیه وسلم چه کسی را در مکه والی مقرر کرد؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم عتاب بن أسید را از سوی خویش والی مکه گردانیدند.

۲۶۶- رسول الله صلی الله علیه وسلم چه کسانی را عاملان زکات، و بطرف کجا فرستاد؟

۱. عُیینہ بن حصن، بسوی بنی تمیم؛
۲. یزید بن حصین، بسوی اسلم و غفار؛
۳. عباد بن بشیر اشہلی، بسوی سلیم و مزینہ؛
۴. رافع بن مکیث، بسوی جہینہ؛
۵. عمرو بن عاص، بسوی بنی فزارہ؛

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۶. ضحاک بن سفیان، بسوی بنی کلاب؛
۷. بشیر بن سفیان، بسوی بنی کعب؛
۸. ابن لثبیه از دی، بسوی بنی ذبیان؛
۹. مهاجر بن ابی امیه، بسوی صنعاء؛ که در آنجا اسود عَنسی که آن زمان در آن منطقه بود، بر او خروج کرد؛
۱۰. زیاد بن لبید، بسوی حضرموت؛
۱۱. عدی بن حاتم، بسوی طیبی و بنی اسد؛
۱۲. مالک بن نویره، بسوی بن حنظله؛
۱۳. زبرقان بن بدر، به سوی بنی سعد (بخشی از آنان)؛
۱۴. قیس بن عاصم، به سوی بنی سعد (آن بخش دیگر ایشان)؛
۱۵. علاء حضرمی، بسوی بحرین؛
۱۶. علی بن ابیطالب، بسوی نجران (هم برای گردآوری زکات و هم برای گرفتن جزیه).

۲۶۷- آخرین غزوه پیامبر صلی الله علیه وسلم کدام است؟

غزوه تبوک.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۶۸- غزوه تبوک در کدام سال واقع شد؟

غزوه تبوک در سال نهم هجرت به وقوع پیوست.

۲۶۹- در غزوه تبوک کدام ارتش، در مقابل مجاهدین قرار گرفتند؟

ارتش روم، بزرگترین نیروی نظامی و رزمی در آن روزگار و در سراسر جهان بود. که در مقابل مسلمانان قرار گرفته بودند.

۲۷۰- رومی ها کدام سفیر پیامبر صلی الله علیه وسلم را به قتل

رسانیدند؟

رومیان تعرض به مسلمانان را با کشتن سفیر رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- حارث بن عُمیر آزدی به دست شُرَحْبیل بن عمرو غسانی، در حالی که حامل نامه رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- برای فرمانروای بُصری بود، آغاز کردند.

۲۷۱- چرا جنگ تبوک، بالای مسلمانان سخت تمام شد؟

فصل سرمای سخت فرارسیده بود، و مردم از تنگدستی و کم محصولی رنج می بردند، و حیوانات سواری و بارکش به اندازه کافی در اختیار نداشتند. از سوی دیگر میوه ها بر سر درختان رسیده بود، و مردم دوست

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

داشتند زیر سایه درختان با خوردن میوه‌های درختانشان خوش بگذرانند. از همه اینها گذشته، مسافت بسیار طولانی بود، و راه پر نشیب و فراز و دشواری را پیش روی داشتند.

۲۷۲- غزوه تبوک را چه کسانی تمویل مالی کردند؟

- ❖ عثمان کاروانی را که مشتمل بر دوصد شتر با سازوبرگ کامل، و دویست اوقیه تقره بود و برای تجارت به شام آماده کرده بود، در راه خدا صدقه داد. پس از آن یکصد شتر دیگر را با سازوبرگ کامل صدقه داد. آنگاه یکهزار دینار طلا آورد و بر گریبان رسول خدا - صلی الله علیه وسلم - نثار کرد.
- ❖ عبدالرحمان بن عوف دویست اوقیه تقره آورد.
- ❖ ابوبکر تمامی دارایی‌اش را - که چهار هزار درهم بود - آورد، و برای خانواده‌اش جز خدا و رسول خدا چیزی ننهاد، و او نخستین کسی بود که صدقه‌اش را آورد.
- ❖ عمر نصف دارایی‌اش را داد.
- ❖ عباس مبالغ قابل توجهی صدقه داد.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

❖ طلحه و سعد بن عباده و محمد بن مسلمه نیز هر یک مبالغی صدقه دادند.

❖ عاصم بن عدی نود و سق خرما آورد.

❖ بعضی از مسلمانان به اندازه یک مَدّ طعام یا دو مَدّ طعام صدقه دادند؛ زیرا بیش از آن در توانشان نبود.

❖ زنان نیز تا آنجا که توانستند زیورآلات و دستبندها و خلخالها و گوشواره‌ها و انگشتری‌هایشان را نزد رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- فرستادند و نثار کردند.

۲۷۳- رسول الله صلی الله علیه وسلم در چه روزی به قصد تبوک خارج شدند؟

روز پنج شنبه.

۲۷۴- تعداد لشکریان اسلام چه اندازه در تبوک بودند؟

لشکر اسلام بسیار بزرگ، و متشکل از سی هزار رزمنده بود. تاکنون مسلمانان هرگز چنین سپاهی نیاراسته بودند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۷۵- مجاهدین در تبوک چه وضعیتی داشتند؟

۲۷۶- و چرا غزوه تبوک را جیش العسره می نامند؟

از جهت توشه راه و مرکب سواری، لشکر اسلام بسیار در تنگنا بود، به گونه ای که هر هجده مرد تنها یک شتر در اختیار داشتند که به نوبت بر آن سوار می شدند. آنقدر از برگ درختان تغذیه کرده بودند که لب هایشان آماس کرده بود، و با وجود آنکه تعداد شترانشان در حد کفایت نبود، ناگزیر شدند تعدادی از اشترانشان را بکشند، تا بتوانند آبهای موجود در شکمبه آنها را بنوشند؛ به همین جهت، سپاه اسلام را در غزوه تبوک «جیش العسره» نامیده اند.

۲۷۷- غزوه تبوک چند روز طول کشید؟

غزوه تبوک - بر روی هم - پنجاه روز به طول انجامید. از این مدت، بیست روز را در تبوک گذرانیدند، و مابقی این مدت را در مسیر رفت و برگشت به تبوک بودند.

۲۷۸- نتیجه غزوه تبوک چه شد؟

فتح و پیروزی برای مسلمانان.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۷۹- کسانی که در غزوه تبوک اشتراک نکردند، حکم اسلام در مورد

آنها چه بود؟

همه آن کسانی که مؤمن راستین بودند به جبهه این جنگ سرنوشت‌ساز عزیمت کردند؛ از این رو، بر جای ماندن از این غزوه، نشانه‌ای برای نفاق شخص به حساب می‌آمد، و هرگاه نزد رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- سخن از کسانی به میان می‌آمد که از رفتن به جبهه جنگ خودداری کرده است، آنحضرت به یارانشان می‌گفتند: «او را واگذارید! اگر خیری در وجود او باشد، خداوند او را به شما ملحق خواهد گردانید؛ و اگر جز آن باشد، خداوند شما را از شر او آسوده گردانیده است!»، «!)).

۲۸۰- چند تن از اصحاب پیامبر صلی الله علیه وسلم در غزوه تبوک

اشتراک نداشت؟

۲۸۱- وحالشان چگونه شد؟

سه تن از مؤمنان راستین (کعب بن مالک، مُرارَه بن ربیع و هلال بن امیه) نیز بدون عذر موجّه و بدون اجازه پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- از رفتن به جبهه جنگ خودداری کردند، و خداوند به این وسیله آنان را

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

گرفتار آزمونی سخت گردانید و سپس توبه آنان را پذیرفت.

۲۸۲- در سال نهم هجری، چه رخ دادهای بوقوع پیوست؟

۱. پس از مراجعت پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- از سفر تبوک برای نخستین بار حکم لعان فیما بین عُوَیمَر عَجَلانی و همسر وی به اجرا درآمد.

۲. آن زن غامدیه نزد رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- آمد و به ارتکاب زنا اعتراف کرد، و پس از آنکه کودک وی را از شیر گرفتند، وی را سنگسار کردند.

۳. أَصْحَمَه مَلَقَبَ به نجاشی، پادشاه حبشه، در ماه رجب از دنیا رفت، و رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- در مدینه از راه دور به جنازه او نماز گزاردند.

۴. اُمّ کلثوم دختر پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- در ماه شعبان از دنیا رفت، و آنحضرت بخاطر فقدان دخترشان بسیار اندوهگین شدند و به عثمان گفتند: اگر سومین دختر را نیز می داشتیم، او را به همسری تو درمی آوردم!

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۵. پس از بازگشت رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- از غزوه تبوک، سرکرده منافقان، عبدالله بن اُبی بن سلول از دنیا رفت، و رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- برای وی طلب مغفرت کردند، و بر جنازه او نماز گزاردند. عمر کوشید که آنحضرت را از این دو کار بازدارند، و پس از آن آیه شریفه قرآن مطابق رأی و نظر عمر نازل گردید.

۲۸۳- رسول الله صلی الله علیه وسلم امیر الحاج چه کسی را مقرر کرد؟
در ذیقعدہ یا ذیحجّہ سال - سال نهم هجرت - رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- ابوبکر صدیق را به عنوان «امیرالحاج» به موسم حج اعزام فرمودند تا با مسلمانان مناسک حج را ادا کند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل نهم:

زندگی پیامبر صلی الله علیه وسلم پس از غزوات

۲۸۴- کدام وفود نزد پیامبر صلی الله علیه وسلم برای بیعت آمدند؟

۱- وفد عبدالقیس: این قبیله دوبار با رسول اکرم -صلی الله علیه

وسلم- دیدار داشته است. دیدار نخست آن در سال پنجم هجرت

یا پیش از آن بوده است

۲- وفد دؤس: ورود هیأت نمایندگی این قبیله در اوائل سال هفتم

هجرت بود، هنگامی که رسول خدا -صلی الله علیه وسلم-

درگیر غزوه خیبر بودند.

۳- بیک فروه بن عمرو جذامی

۴- وفد صداء: این وفد، در پی بازگشت رسول خدا -صلی الله علیه

وسلم- از جعرانه در سال هشتم هجرت به نزد رسول خدا -صلی

الله علیه وسلم- آمد.

۵- کعب بن زُهیر بن ابی سلمی

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۶- وفد بنی عذرّه: این وفد در ماه صفر سال نهم هجرت وارد مدینه

شدند. دوازده تن بودند

۷- وفد یلی: این وفد در ماه ربیع الاول سال نهم هجرت به دیدار

رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- آمدند، و سه روز در مدینه

اقامت کردند.

۸- وفد ثقیف: ورود این هیأت در ماه رمضان سال نهم هجرت بود.

۹- نامه پادشاهان یمن

۱۰- وفد همدان: این وفد پس از بازگشت رسول خدا -صلی

الله علیه وسلم- از تبوک در سال نهم هجرت وارد مدینه شدند

۱۱- وفد بنی فزاره: این وفد نیز پس از مراجعت پیامبر

گرامی اسلام از سفر تبوک در سال نهم هجرت وارد مدینه شد.

۱۲- وفد نجران: ورود وفد نجران در سال نهم هجرت بوده،

و هیأت نمایندگی آنان متشکل از شصت مرد بود که بیست و چهار

تن از آنان از اشراف نجران بودند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۳- وفد بنی حنیفه: ورود هیأت نمایندگی بنی حنیفه به مدینه

نیز در سال نهم هجرت بود.

۱۴- وفد بنی عامر بن صعصعه

۱۵- وفد تَجِیب

۱۶- وفد طَبِی

و برخی دیگر از وفود:

وفد یمن، وفد ازد، وفد بنی سعد هُذَیْم از قُضَاعَه، وفد بنی عامر بن قیس، وفد بنی اسد، وفد بهراء، وفد خولان، وفد محارب، وفد بنی حارث بن کعب، وفد غامد، وفد بنی مُتَنَفِّق، وفد سَلامان، وفد بنی عَیس، وفد مُزَینه، وفد مُراد، وفد زُبَید، وفد کَندَه، وفد ذی مُرَّة، وفد غسان، وفد بنی عیش، وفد نَخَع.

۲۸۵- پیامبر صلی الله علیه وسلم چند حج دارند؟

یک حج، به اسم حجة الوداع.

۲۸۶- آخرین حج پیامبر صلی الله علیه وسلم در چه زمانی بود؟

روزیکشنبه چهار روز گذشته از آغاز ذیحجه سال دهم هجرت نماز

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

صبح را گزاردند و غسل کردند و وارد شهر مکه شدند.

۲۸۷- در مورد آخرین دیدار، پیام و رهنمودهای پیامبر صلی الله علیه

و سلم برای مردم بنام "حجۃ الوداع" معلومات تفصیلی دهید؟

۲۸۸- و چه تعداد صحابه در حجۃ الوداع حضور داشتند؟

دستور دادند ناقه قصواء را برای ایشان آماده کردند، و به میانه بیابان عرفات آمدند، و در حالی که یکصد و بیست و چهار هزار یا یکصد و چهل و چهار هزار تن از مسلمانان در اطراف آن حضرت گرد آمده بودند، در میان مردم برای ایراد خطابه ایستادند، و این خطبه جامع را القا کردند: «هان، ای مردمان، سخن مرا بشنوید؛ که من نمی دانم، شاید دیگر سالهای آینده شما را در این موقف نبینم!؟»

«حریم خونهای شما و اموال شما محترم است، و باید حرمت آنها را نگاه دارید، همانند حرمت امروز، در این ماه، و در این شهر شما!»

«هشدار، که هر آنچه مربوط به جاهلیت است بی اعتبار است و زیر پاهای من جای دارد. خونهای ریخته شده در جاهلیت فرو نهاده است و غیر قابل قصاص و خونخواهی؛ و نخستین خونی که از ما ریخته شده و

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

آن را قصاص نخواهیم کرد، خون ابن ربیعہ پسر حارث است؛ همچنین، ربای دوران جاهلیت از اعتبار ساقط است، و نخستین ربایی که آنرا از موارد ربای خودمان از درجه اعتبار ساقط می گردانم، ربای عباس بن عبدالمطلب است که تماماً بی اعتبار است...!»

«حال که چنین است، خدای را در نظر بگیرید در ارتباط با زنان؛ که شما آنان را با امانت خدا برگرفته اید، و رابطه ویژه با آنان را با حکم خدا برای خودتان حلال کرده اید! این حق شما بر گردن آنان است که هرگز کسی را که شما خوش ندارید، به خانه و زندگی شما راه ندهند؛ اگر چنین کاری کردند، می توانید آنان را بزنید، البته به نوعی که آنان را آسیب نرساند! حق آنان نیز بر گردن شما آنست، که در حد متعارف خوراک و پوشاک آنان را تأمین کنید.»

«باری، من در میان شما یادگاری بر جای نهاده ام که پس از آن گمراه نشوید، اگر به آن تمسک پیدا کنید؛ کتاب خدا!»

«هان، ای مردمان! پس از من پیامبری دیگر نخواهد بود، و پس از شما امتی دیگر نخواهد بود. هشدار، که خدایتان را پرستش کنید، و پنج

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

نمازتان را بگزارید، و یک ماه روزهتان را بگیرید، و زکات اموالتان را با میل و رغبت ادا کنید، و خانه خدایتان را حج بگزارید، و زمامدارانتان را فرمان ببرید؛ تا به بهشت خدایتان وارد شوید!»

«باری، از شما راجع به من خواهند پرسید؛ شما چه خواهید گفت؟»
مردم جواب دادند: شهادت می دهیم که شما تبلیغ دین و ادای رسالت و خیر خواهی نسبت به ما را به نحو احسن انجام داده اید!
آنگاه با انگشت سبابه خویش در حالیکه به سمت آسمان اشاره می کردند، توجه مردم را به خویشان جلب کردند و سه مرتبه گفتند: بار خدایا، شاهد باش!

پس از فراغت نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- از ایراد خطبه در بیابان عرفات در میان انبوه مسلمانان، این آیه شریفه بر آنحضرت نازل گردید:
«امروز دینتان را برایتان کامل گردانیدم، و نعمت را بر شما تمام کردم، و اسلام را به عنوان دین برای شما انتخاب کردم!» [المائدہ: ۳].

پس از اتمام خطبه، بلال اذان گفت و سپس اقامه گفت، و رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- نماز ظهر را با آن جماعت انبوه گزاردند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۸۹- پیامبر صلی الله علیه وسلم بعد از حجة الوداع، به کجا تشریف برد؟

پیامبر بزرگ اسلام، همینکه از ادای مناسک حج فراغت یافتند، به سرعت بسوی مدینه منوره رکاب کشیدند، نه برای آنکه در آنجا قدری از رنج سفر بیاسایند، بلکه به سوی مدینه می‌شتافتند تا بار دیگر مبارزه و کار و کوشش را برای خدا و در راه خدا از سر بگیرند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل دهم:

روزهای اخیر زندگی رهبر

۲۹۰- نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- در روزهای اخیر عمرش، چند

روز را اعتکاف نشست؟

نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- در ماه رمضان سال دهم هجرت، بیست روز در مسجدالحرام معتکف گردیدند، در حالیکه پیش از آن بیش از ده شب اعتکاف نمی کردند.

۲۹۱- نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- از چه چیزی دانستند روزهای

اخیر مرگش فرا رسیده؟

- بسیار آمدن جبرائیل علیه السلام

- نزول سوره نصر

۲۹۲- آخرین سخنان نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- چه چیزهایی بود؟

۲۹۳- و از چه چیزی از امتش خوف داشت؟

بر منبر فراز آمدند و گفتند:

«من پیشتر اول شما هستم، و من بر شما گواه خواهم بود، و من بخدا اینک

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

دارم حوض خودم را می نگریم؛ و نیز کلیدهای همه گنجینه‌های جهان -
یا: همه کلیدهای جهان - را به من داده‌اند، و من بخدا بر شما نمی‌ترسم که
پس از من شرک بورزید، بلکه بر شما می‌ترسم از اینکه در ارتباط با این
دفعه‌ها و گنجینه‌های دنیا به رقابت پردازید؟!»

شب، نیمه شب به قبرستان بقیع رفتند و برای اهل قبور طلب مغفرت
کردند، و گفتند: «سلام بر شما ای اهالی گورستان؛ برای شما گوارا باد
وضعیتی که در آن هستید در مقایسه با وضعیتی که مردم به آن دچار
شده‌اند! فتنه‌ها و آشوب‌ها همانند پاره‌های شب تار روی آورده‌اند، آخر
آن در پی اول آن می‌آید و آن بعدی که می‌آید از آن قبلی بدتر است؟!»
آنگاه، به آنان مژده دادند که (اَنَا بَكَم لَا حَقُونَ) ما نیز به شما خواهیم
پیوست!

**۲۹۴- آیا نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- به بیماری وفات کرد، یا
ناگهانی، یا به شهادت؟**
به مریضی وفات نمود.

۲۹۵- آغاز بیماری نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- در چه زمانی بود؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

روز دوشنبه بیست و هشتم یا بیست و نهم ماه صفر سال یازدهم هجرت، رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- در قبرستان بقیع جنازه‌ای را تشییع کردند. وقتی بازگشتند، در بین راه سردردی شدید عارض ایشان گردید، و دمای بدنشان بیش از اندازه بالا رفت، تا جایی که حرارت بدن ایشان از روی پارچه‌ای که بر سر آنحضرت بسته بودند محسوس می‌گردید.

۲۹۶- چند روز نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- مریضی را سپری کردند؟

مدت یازده روز نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- در حال بیماری با مردم نماز گزاردند. طول زمان بیماری رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- جمعاً سیزده یا چهارده روز بود.

۲۹۷- رسول الله صلی الله علیه وسلم دوست داشت مریضی اش را در

خانه کدام یکی از همسرانش سپری کند؟

به خانه عائشه رضی الله عنه.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۲۹۸- وضعیت رسول الله صلی الله علیه وسلم وقتی که به خانه عائشه

بردند وی را چگونه بود؟

پیامبر اکرم - صلی الله علیه وسلم - سرشان را بسته بودند، و پاهایشان روی زمین کشیده می شد.

۲۹۹- عائشه رضی الله عنه در مرض رسول الله صلی الله علیه وسلم چه

کارهایی را انجام می داد؟

عائشه پیوسته معوذات و ادعیه ای را که از رسول خدا - صلی الله علیه وسلم - فراگرفته و از بر کرده بود، می خواند و بر سر و روی آنحضرت می دمید، و به قصد تبرک و شفا دست خود آنحضرت را می گرفت و بر اعضا و اندام ایشان می مالید.

۳۰۰- کیفیت مریضی رسول الله صلی الله علیه وسلم قبل از وفات

چگونه بود؟

روز چهارشنبه، پنج روز مانده به وفات رسول اکرم - صلی الله علیه وسلم -، دمای بدن ایشان فوق العاده بالا کشید، و درد آنحضرت را بی تاب گردانید و ایشان از هوش رفتند. در آن حال، گفتند: «هفت مشک آب از

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

چند چاه مختلف بر سر من بریزید، تا از خانه بیرون شوم، و نزد مردم بروم، و با آنان وداع کنم؟!»

آنحضرت را در طشتی نشانیدند، و آتقد ر آب بر سر ایشان ریختند که ایشان فرمودند: بس است؛ بس است!

۳۰۱- آخرین هشدار رسول الله صلی الله علیه وسلم چه بود؟

نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- پس از این معالجه احساس آرامش کردند، و وارد مسجد شدند. ملحفه‌ای را بر روی شانه خویش انداخته بودند، و سرشان را با پارچه‌ای خاکستری رنگ و تیره که به سیاهی می‌زد، بسته بودند. برای آخرین بار، بر منبر جلوس فرمودند، و حمد و ثنای خداوند به جای آوردند، و گفتند: هان ای مردمان، نزد من آیید! همه شتابان بسوی آن حضرت آمدند. نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- ضمن سخنان دیگری که با مردم داشتند، فرمودند:

«لعنت خدا بر یهودیان و نصاری، آرامگاه‌های پیامبران‌شان را مسجد گردانیدند!»

به روایت دیگر، فرمودند: «خدا بکشد یهودیان و نصارا را که...»

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

و نیز فرمودند: «آرامگاه مرا به صورت بتکده‌ای که عبادتگاه مردم گردد در نیاورید!»

۳۰۲- توصیه رسول الله صلی الله علیه وسلم در مورد انصار چه چیزی بود؟

فرمود: «شما را در مورد انصار سفارش می‌کنم، که ایشان پاره‌های تن من و وابستگان من‌اند؛ آنچه را که بر عهده داشته‌اند ادا کرده‌اند و انجام داده‌اند، و آنچه باید برای ایشان انجام بدهیم، بر جای مانده است. بنابراین، از نیکوکارانشان نیکی‌هایشان را بپذیرید، و از بدکارانشان درگذرید!».

۳۰۳- وصیت رسول الله صلی الله علیه وسلم برای قریشیان چه چیزی بود؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم سه وصیت فرمودند.

- وصیت فرمودند که یهود و نصارا و مشرکان را از عربستان اخراج کنند.
- پس از رحلت آنحضرت همانگونه که ایشان به وفدهای دیدارکننده جایزه و هدیه می‌دادند، جوایز و هدایایی بدهند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

- سفارش تمسک به کتاب و سنت، یا اعزام لشکر اُسامه؛ یا عبارت بوده است از اینکه فرموده باشند: نماز را پاس بدارید، و بردگانتان را مراقبت باشید!

۳۰۴- آخرین سوره ای که رسول الله صلی الله علیه وسلم تلاوت کرد کدام بود؟

سوره مرسلات بود.

۳۰۵- رسول الله صلی الله علیه وسلم چه کسی را برای ادای نماز جماعت دستور داد؟

ابوبکر صدیق را.

۳۰۶- رسول الله صلی الله علیه وسلم پشت چند نفر نماز ادا کرده است؟

به تحقیق من، پشت سه نفر:

- جبرائیل علیه السلام
- ابوبکر صدیق
- عبدالرحمن بن عوف

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳۰۷- آخرین کارهای رسول الله صلی الله علیه وسلم قبل از وفاتش

چه چیزی بود؟

روزی که شب، یک روز مانده به پایان عمر، پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- غلامانشان را آزاد کردند، و شش یا هفت دیناری که داشتند صدقه دادند. اسلحه خودشان را به مسلمانان بخشیدند.

۳۰۸- رسول الله صلی الله علیه وسلم از کدام درد بیشتر می نالید؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «ای عایشه، همچنان درد ناشی از آن غذایی را که در خیبر خوردم می کشم؛ هم اینک احساس می کنم که بند نخاع من بر اثر آن زهر دارد قطع می شود!».

۳۰۹- آخرین عملی که با آن رو به وفات شدن شد؟

مسواک زدن بود.

عائشه می گوید: عبدالرحمان -پسر ابوبکر- در خانه وارد شد. مسواک در دست او بود، و من رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- را در آغوش گرفته بودم. دیدم که آنحضرت به عبدالرحمان می نگرند. دریافتیم که ایشان دوست دارند مسواک بزنند. گفتم: بگیرش برای شما؟ با سرشان

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

اشاره کردند که آری. مسواک را گرفتم و خواستم دندانهایشان را مسواک بزنم؛ مسواک برای ایشان زبر بود. گفتم: نرمش کنم برای شما؟ با سرشان اشاره کردند که آری. مسواک را با آب دهان خودم نرم کردم؛ آنحضرت پس از آن مسواک را روی دندانهایشان کشیدند.

۳۱۰- آخرین کلمات

۳۱۱- و آخرین دیدار عائشه،

۳۱۲- و کیفیت جان سپردن او چگونه بود؟

پیوسته دستانشان را در آب فرو می بردند و به صورتشان می کشیدند و می گفتند: «لا اله الا الله! مرگ سكرات دشواری دارد!»

همینکه از مسواک زدن فراغت یافتند، دستانشان یا انگشتانشان را بالا کردند، و چشمانشان را به سقف اتاق دوختند، و لبهای مبارکشان به حرکت درآمد. عایشه با دقت گوش فراداد. آنحضرت گفتند:

«با آن کسانی که به آنان انعام فرموده‌ای: پیامبران، صدیقان، شهیدان و صالحان! بارخدا، مرا بیامرز و مرا مشمول رحمت قرار ده، و مرا به ملکوت اعلا برسان! بارخدا، ملکوت اعلا!»

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

این عبارت اخیر را سه بار تکرار کردند، و دستشان به یک طرف افتاد، و به ملکوت اعلا پیوستند: إنا لله وإنا إليه راجعون!

۳۱۳- رسول الله صلی الله علیه وسلم به چه تاریخی وفات کرد؟

رویداد وفات پیامبر بزرگ اسلام به هنگام شدت گرمای پیش از ظهر روز دوشنبه دوازدهم ماه ربیع الاول سال یازدهم هجری روی داد.

۳۱۴- رسول الله صلی الله علیه وسلم در چه جایی وفات کردند؟

عایشه همواره می گفت: یکی از نعمتهایی که خدا بر من ارزانی داشته است، این بود که رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- در خانه من و در روزی که نوبت من بود، و در آغوش من و روی سینه من جان سپردند، و خداوند به هنگام وفات ایشان آب دهان مرا با آب دهان آنحضرت پیوند داد.

۳۱۵- رسول الله صلی الله علیه وسلم چند ساله بودند که وفات یافتند؟

در آن هنگام، شصت و سه سال و چهار روز از عمر مبارک آنحضرت گذشته بود.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳۱۶- حالت یاران بعد از وفات رسول الله صلی الله علیه وسلم چگونه بود؟

• انس گوید: هرگز روزی را نیکوتر و روشنتر از آن روزی ندیدم که در آن روز رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- بر ما وارد شدند، و نیز هیچ روزی را زشتتر و تاریکتر از آن روزی که رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- در آن روز وفات یافتند.

• عمر بن خطاب پیوسته می گفت: رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- نمرده اند، بلکه بسوی خدای خویش رفته اند. اما، به الله سوگند، رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- باز خواهند گشت، و دست و پای این کسان را که می پندارند مرده اند قطع خواهند کرد!؟

ابوبکر از خانه پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- خارج شد. عمر با مردم سخن می گفت. با وی گفت: بنشین، ای عمر! عمر حاضر نشد که بنشیند. ابوبکر نشست و شهادتین ادا کرد. مردم به او روی آوردند و عمر را رها کردند. ابوبکر گفت:

اما بعد! هر کس از میان شما محمد -صلی الله علیه وسلم- را می پرستیده

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

است، اینک محمد مرده است!! و هر کس از میان شما که خداوند را می پرستیده است.

عمر گفت: بخدا، همینکه شنیدم ابوبکر این آیه را تلاوت می کند، دریافتم که حق است. از پای در افتادم و پاهایم دیگر تحمل بدن مرا نداشتند. وقتی شنیدم که وی آن را تلاوت می کند، روی زمین افتادم؛ دریافتم که نبی اکرم - صلی الله علیه وسلم - از دنیا رفته اند!.

۳۱۷- بعد از وفات رسول الله صلی الله علیه وسلم میان مسلمانان در چه چیزی اختلاف صورت گرفت؟

۳۱۸- وجه کسی بعد از مرگ رسول الله صلی الله علیه وسلم خلیفه تعیین شد؟

کشمکشها و گفتگوها و بحث و جدل های فراوان میان مهاجر و انصار در مورد جانشین در سقیفه بنی ساعده روی داد، و سرانجام، برخلاف ابوبکر - رضی الله عنه - اتفاق نظر پیدا کردند.

۳۱۹- رسول الله صلی الله علیه وسلم را چه کسی غسل داد؟

غسل دادن پیکر پاک پیامبر اکرم - صلی الله علیه وسلم - را عباس و علی

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

و فضل بن عباس و قثم بن عباس، و شقران برده آزاد شده رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- و أسامه بن زید، و اُوس بن خولی عهده دار شدند. عباس و فضل پیکر آنحضرت را به این سوی و آنسوی حرکت می دادند و شقران آب می ریخت، و علی ایشان را غسل می داد، و اوس سر آنحضرت را بر سینه خودش تکیه داده بود.

۳۲۰- رسول الله صلی الله علیه وسلم را چند بار غسل دادند؟

پیکر رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- را سه بار غسل دادند. نخست با آب، سپس با سدر، و نوبت سوم با آب چاهی که آن را «غَرَس» می نامیدند.

۳۲۱- رسول الله صلی الله علیه وسلم را از چه چیزی و چگونه کفن کردند؟

پیکر پاک آنحضرت را در سه قلعه پارچه یمانی سفید سَحولی از جنس پنبه کفن کردند، و پیراهن و عمامه بر آنحضرت نپوشانیدند، و فقط پیکر ایشان را در آن پارچه ها پیچیدند.

۳۲۲- رسول الله صلی الله علیه وسلم را در کجا دفن کردند؟

ابوبکر رضی الله عنه فرمود: «هیچیک از پیامبران جز این نبوده است

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

که در همان مکانی که جان می‌داده است به خاک سپرده می‌شده است!»

۳۳۳- جنازه رسول الله صلی الله علیه وسلم را چگونه ادا کردند؟

مردم گروه گروه، به نوبت، ده نفر، ده نفر، به حجره عایشه که قبر و جنازه رسول الله صلی الله علیه وسلم در آن بود وارد می‌شدند و بر پیکر رسول الله - صلی الله علیه وسلم - به صورت فردی نماز می‌گزاردند، و هیچکس پیشنهاد نمی‌شد. نخست خویشاوندان رسول الله صلی الله علیه وسلم برایشان نماز گزاردند، سپس مهاجرین و بعد انصار، آنگاه کودکان و زنان؛ یا ابتدا زنان و سپس کودکان.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل دوازدهم:

همسر و فرزندان محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم

۳۲۴- رسول الله صلی الله علیه وسلم چند همسر داشت؟

ازدواج کرده است رسول الله صلی الله علیه وسلم با ۱۵ زن و همبستری کرده است رسول الله صلی الله علیه وسلم با ۱۳ زن و زندگی دوام دار کرده است با ۱۱ زن و رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات نمود در حالیکه ۹ زن از او باقی ماند.

۳۲۵- نخستین همسر رسول الله صلی الله علیه وسلم چه کسی بود؟

۳۲۶- و در چه سنی با وی ازدواج کرد؟

ایشان در سن بیست و پنج سالگی بودند که خدیجه را - که چهل ساله بود - به همسری خویش در آوردند، و او نخستین زنی بود که آنحضرت با وی ازدواج کردند.

۳۲۷- آیا در حیات خدیجه، با کسی دیگری هم ازدواج کرده بود؟

تا زمانی که وی در قید حیات بود، همسر دیگری اختیار نکردند.

۳۲۸- هنگام وفات رسول الله صلی الله علیه وسلم چند همسر از او باقی

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

ماند؟

هنگام وفات آنحضرت نه تن از آنان در قید حیات بودند.

۳۲۹- چند تن از همسرانش در زندگی رسول الله صلی الله علیه وسلم

وفات کرد؟

دو تن از آنان نیز در زمان حیات آنحضرت از دنیا رفته بودند: یکی، خدیجه، و دیگری ام‌المساکین زینب بنت خُزیمه.

۳۳۰- با چند تن از همسرانش زفاف نکرده بود؟

با دو تن از آنان هم پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- اصلاً زفاف نکردند. یکی از آندو از بنی کلاب، و دیگری از کِنده بود که معروف به جونیه است.

۳۳۱- کدام یکی از همسرانش باکره بودند؟

فقط عائشه رضی الله عنه.

۳۳۲- نام های همسران رسول الله صلی الله علیه وسلم چیست؟

۱- خدیجه بنت خویلد

۲- سَوْدَةُ بنت زَمْعَه

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳- عایشه دختر ابوبکر صدیق

۴- حفصه دختر عمر بن خطاب

۵- زینب بنت خُزَیمه

۶- اُمّ سلمه هند بنت ابی اُمیه

۷- زینب بنت جحش بن رباب

۸- جُوَیریّه بنت حارث

۹- اُمّ حبیبه رمله دختر ابوسفیان

۱۰- صفیه دختر حیی بن اخطَب

۱۱- میمونّه بنت حارث

۳۳۳- چگونگی ازدواج رسول الله صلی الله علیه وسلم با سَوْدَة بنت

زَمَعَه؟

رسول الله - صلی الله علیه وسلم - حدود یکماه پس از وفات خدیجه، در ماه شوال سال دهم بعثت با وی ازدواج کردند. پیش از آنحضرت، وی همسر یکی از پسرعموهایش بنام سکران بن عمران بود که از دنیا رفته بود. سوده در ماه شوال سال ۵۴ ق از دنیا رفت.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳۳۴- چگونگی ازدواج رسول الله صلی الله علیه وسلم با عائشه رضی

الله عنها؟

رسول خدا - صلی الله علیه وسلم - یکسال پس از ازدواج با سوده، دو سال و پنج ماه پیش از هجرت، با وی ازدواج کردند. هنگام ازدواج با پیامبر اکرم - صلی الله علیه وسلم - عایشه دختری شش ساله بود، و آنحضرت هفت ماه پس از هجرت، در ماه شوال، که وی نه ساله شد، با او زفاف کردند. عایشه هنگام زفاف پیامبر اکرم - صلی الله علیه وسلم - باکره بود، و آنحضرت همسر باکره‌ای جز او نداشت. عایشه از همه کس نزد آنحضرت محبوب‌تر بود. از همه زنان امت فقیه‌تر بود. از همه زنان بطور مطلق داناتر بود. برتری وی از دیگر زنان همانند برتری ثرید از دیگر غذاها بود. عایشه هفدهم ماه رمضان سال ۵۷ یا ۵۸ از دنیا رفت و در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

۳۳۵- چگونگی ازدواج رسول الله صلی الله علیه وسلم با حفصه دختر

عمر بن خطاب؟

وی در فاصله بدر و اُحُد شوهرش خنیس بن حُذافه سهمی را از دست داده

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

و بیوه شد. پس از عدهٔ وفات، رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- در ماه شعبان سال سوم هجرت با او ازدواج کردند. حفصه در ماه شعبان سال ۴۵ ق در سن شصت سالگی در مدینه درگذشت، و در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

۳۳۶- چگونه ازدواج رسول الله صلی الله علیه وسلم با زینب بنت خزیمه رضی الله عنها؟

وی از طایفه بنی هلال بن عامر بن صعصعه بود، و او را امّ المساکین می‌نامیدند؛ زیرا، نسبت به آنان مهربان بود و برای آنان دلسوزی می‌کرد. او نخست همسر عبدالله بن جحش بود که در جنگ احد شهید شد، و رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- در سال چهارم هجرت با او ازدواج کردند. زینب حدود سه سال پس از ازدواج با پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- در ماه ربیع الثانی سال چهارم هجرت از دنیا رفت، و آنحضرت بر وی نماز گزاردند، و در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

۳۳۷- چگونه ازدواج رسول الله صلی الله علیه وسلم با امّ سلمه هند بنت ابی امیه رضی الله عنها؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

وی همسر ابوسلمه بود و از وی فرزندی داشت. ابوسلمه در ماه جمادی الاخری سال چهارم هجرت از دنیا رفت، و رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- چند روز مانده به پایان شوال همان سال با امسلمه ازدواج کردند. او یکی از فقیه‌ترین و خردمندترین زنان بود. امسلمه در سال ۵۹ ق یا به قولی ۶۲ ق در سن هشتاد و چهار سالگی از دنیا رفت، در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

۳۳۸- چگونگی ازدواج رسول الله صلی الله علیه وسلم با زینب بنت جحش بن رباب رضی الله عنها؟

وی از طایفه بنی‌اسد بن خزیمه، و دختر عمه رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- بود. زینب نخست همسر زید بن حارثه بود که فرزند نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- شناخته می‌شد. زید او را طلاق داد، و همینکه زمان عده وی گذشت. رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- در ماه ذیقعد سال پنجم هجرت - و به قولی سال چهارم هجرت - با او ازدواج کردند. وی عابدترین زنان و پر صدقه‌ترین آنان بود. زینب در سال بیستم هجرت در سن پنجاه و سه سالگی درگذشت. وی نخستین فرد از امهات مؤمنین

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

بود که پس از پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- دارِ فانی را وداع گفت. عمر بن خطاب بر وی نماز گزارد و در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

۳۳۹- چگونگی ازدواج رسول الله صلی الله علیه وسلم با جُویریة بنت

حارث رضی الله عنها؟

پدر وی حارث رئیس طایفه بنی مصطلق از قبیله خزاعه بود. جویریة یکی از اسیران بنی مصطلق بود که در سهم ثابت بن قیس بن شماس قرار گرفت. ثابت با جویریة قرارداد نوشت و او را مکاتب گردانید. رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- مبلغ قرارداد وی را به ثابت پرداختند، و در ماه شعبان سال ششم هجرت - و به قولی سال پنجم هجرت - او را به همسری خویش در آوردند. مسلمانان نیز یکصد خانوار از بنی مصطلق را آزاد کردند و گفتند: اینان خویشاوندان همسر رسول خداوند! و به این ترتیب، از هر زن دیگری برای قوم و قبیله اش پربار کتربود. جُویریة در ماه ربیع الاول سال ۵۶ ق- و به قولی ۵۵ ق- در سن شصت و پنج سالگی از دنیا رفت.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳۴۰- چگونه ازدواج رسول الله صلی الله علیه وسلم با ام حبیبه رمله

دختر ابوسفیان رضی الله عنها؟

وی نخست همسر عبدالله بن جحش بود و برای او حبیبه را به دنیا آورد و به همین جهت کنیه ام حبیبه را به او دادند. ام حبیبه با همسرش به حبشه مهاجرت کرد. همسرش عبدالله در آنجا مرتد شد و آیین نصرانیت برگزید و همانجا از دنیا رفت، اما او بر دین و هجرتش پایبند ماند، و هنگامی که رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- در ماه محرم سال هفتم هجرت عمرو بن امیه ضمّری را با نامه‌ای از سوی خودشان بسوی نجاشی فرستادند، وی ام حبیبه را از سوی پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- خواستگاری کرد و از جانب ایشان چهارصد دینار به عنوان مهریه او پرداخت، و او را همراه شرحبیل بن حسنہ نزد رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- فرستاد، و آنحضرت پس از بازگشت از فتح خیبر با او زفاف کردند. ام حبیبه در سال ۴۲ ق- یا ۳۳ ق یا ۵۰ ق- از دنیا رفت.

۳۴۱- چگونه ازدواج رسول الله صلی الله علیه وسلم با صفیه دختر

حیی بن اخطب رضی الله عنها؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

پدرش رئیس قبیله بنی نضیر و از نژاد بنی اسرائیل بود. صفیه در میان اسیران خیبر بود و رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- او را در سهم اختصاصی خودشان قرار دادند و اسلام را بر او عرضه کردند و او نیز اسلام آورد. پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- او را نخست آزاد کردند و سپس بعد از فتح خیبر در سال هفتم هجرت به عقد همسری خودشان درآوردند، و در ناحیه سدّ صهباء، واقع در مسافت دوازده میل تا خیبر، در راه بازگشت به مدینه با او زفاف کردند. صفیه در سال پنجاهم هجرت - و به قولی ۵۲ق، و به قولی ۳۶ق- از دنیا رفت و در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

۳۴۲- چگونگی ازدواج رسول الله صلی الله علیه وسلم با میمونه بنت حارث رضی الله عنها؟

وی خواهر ام الفضل لبابه دختر حارث بود. رسول خدا -صلی الله علیه وسلم- در ماه ذیقعدۀ سال هفتم هجرت - بنا به قول صحیح- در عُمرة القضاء بعد از آنکه از احرام عمره درآمدند، وی را به عقد خودش درآوردند، و در ناحیه سرف، واقع در مسافت نه میل تا مکه، با او زفاف

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

کردند. میمونه در سال ۶۱ق- و به قولی ۶۳ق، و به قولی ۳۸ق- در همان ناحیه سرف از دنیا رفت و همانجا به خاک سپرده شد، و تا امروز آرامگاه وی در آن منطقه شناخته شده است.

۳۴۳- نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- با چند تن از کنیزانش زفاف داشته است؟

مشهور آن است که نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- با دو تن از کنیزان خودشان هم بستر شده اند. یکی از آندو ماریه قبطیه است که وی را مقوقس به ایشان هدیه کرده بود، و فرزند پسرشان ابراهیم را برای ایشان آورد. دومی، ریحانه بنت زیدنصریه یا قرظیه است که از اسیران یهودیان بنی قریظه بود.

۳۴۴- رسول الله صلی الله علیه وسلم چند فرزند داشتند؟

به اتفاق مؤرخین اهل سنت، تعداد فرزندان رسول الله صلی الله علیه وسلم هفت اند. که چهار آن فرزندان دختر، و سه دیگر آن فرزندان پسر هستند.

۳۴۵- تعداد پسران رسول الله صلی الله علیه وسلم و اسماء آنان چیست؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

«برای رسول الله صلی الله علیه وسلم سه پسران است بنام های: قاسم، عبدالله (که به طیب و طاهر نیز یاد می شوند) و ابراهیم».

۳۴۶- اسم کنیه رسول الله صلی الله علیه وسلم از کدام پسرش بود؟

البته بنابر اهمیت داشتن انتخاب اسم کنیه برای هر مؤمن، پیامبر اسلام اسم کنیه خود را «قاسم» انتخاب نمود.

و برخی گفته: اسم کنیه او ابوابراهیم نیز بوده است.

۳۴۷- تعداد دختران رسول الله صلی الله علیه وسلم چند و کدام ها اند؟

دختران رسول الله صلی الله علیه وسلم چهار تن می باشند.

۱- زینب.

۲- فاطمه.

۳- رقیه.

۴- ام کلثوم.

۳۴۸- اولین فرزند رسول الله صلی الله علیه وسلم کدام بود؟

اولین فرزند پیامبر صلی الله علیه وسلم؛ قاسم بود، بعد از وی زینب و بعد رقیه و ام کلثوم و فاطمه.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳۴۹- آیا تولد پسران پیامبر صلی الله علیه وسلم در ظهور اسلام شده است؟

عبدالله در زمان ظهور اسلام در مکه متولد گردید، ابراهیم در مدینه، وقاصم قبل از نبوت پیامبر اسلام تولد شد. در مورد دخترانش مؤرخین نیز گفته اند که: «همگی آنها قبل از بعثت بدنیا آمده بودند و همگی دوران اسلام را درک نمودند و اسلام را پذیرفتند و به مدینه هجرت نمودند و ازدواج کردند و همگی آنان بجز فاطمه در طول حیات پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم یعنی قبل از وفات پدرشان وفات نمودند، فاطمه نیز شش ماه بعد از وفات پیامبر صلی الله علیه وسلم در گذشت».

۳۵۰- آیا فرزندان رسول الله صلی الله علیه وسلم بعد از وفاتش هم زنده ماندند؟

همگی فرزندان پیامبر صلی الله علیه وسلم (قبل از خودش) وفات یافتند بجز فاطمه که بعد از رسول الله صلی الله علیه وسلم شش ماه زندگی کرد و سپس وفات یافت.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

امام نووی می گوید: «قاسم در دوسالگی، ابراهیم در سن هفده ماهگی یا هژده ماهگی وفات یافت».

۳۵۱- فرزندان پیامبر صلی الله علیه وسلم از کدام همسرانش بود؟

تمامی آن فرزندان از همسر باوفایش خدیجه رضی الله عنها بودند بجز یک پسرش که از ماریه قبطیه بود.

۳۵۲- در مورد زینب معلومات دهید؟

پیامبر صلی الله علیه وسلم دخترش زینب را قبل از بعثت به عقد "ابوالعاص بن ربیع" از قریشیان مکه در آورد، بعد از بعثت و تحمل چندین سال آزار قریشیان پیامبر صلی الله علیه وسلم به مدینه هجرت کردند، چند روز بعد، همسر رسول الله صلی الله علیه وسلم، سوده، و دو دختر ایشان، فاطمه و ام کلثوم، و اسامه بن زید، و ام ایمن به رسول الله صلی الله علیه وسلم ملحق شدند. همراه آنان، عبدالله بن ابی بکر نیز خانواده ابوبکر را به مدینه آورده بود که عایشه نیز در میان آنان بود. زینب نزد ابوالعاص باقی ماند و شوهرش نگذاشت که وی از مکه خارج شود، تا آنکه پس از جنگ بدر مهاجرت کرد، بعدها که جنگ احد روی

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

داد، ابوالعاص در آن جنگ به اسارت مسلمانان درآمد و رسول الله صلی الله علیه وسلم داماد خودشان ابوالعاص را به شرط آنکه دست از سر زینب بردارد، با منت نهادن بر او و بدون فدیة گرفتن آزاد کردند.

۳۵۳- در مورد رقیه معلومات دهید؟

در عصر جاهلیت متولد گردیده، در اوائل با عتبه ازدواج نمود، بعداً با عثمان. و با عثمان دوباره طرف حبشه هجرت نمود و در اخیر در مدینه مسکن گزین شد. در حالی وفات نمود که رسول الله صلی الله علیه وسلم در بدر بود.

۳۵۴- در مورد ام کلثوم معلومات دهید؟

در جاهلیت با وی عتیبه پسر ابولهب ازدواج نمود و به سبب اینکه برادرش رقیه را رها کرد، او نیز ام کلثوم را رها نمود... و همراهی عیال رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم بطرف مدینه هجرت نمود. زمانی که در سنه ۲هـ رقیه وفات یافت، عثمان او را زیر ازدواج خود در آورد، وزیر ازدواج عثمان در مدینه وفات یافت، و رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فرمود: «اگر دختر سوم می داشتم، حتما آنرا زیر ازدواج عثمان قرار می دادم»

۳۵۵- عثمان چند دختر رسول الله صلی الله علیه وسلم را زیر نکاح داشت؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم دو تن از دختران عزیزش را به عقد عثمان رضی الله عنه در آورد و لذا به عثمان لقب "ذی النورین" به معنای "صاحب دو نور" داده شده است.

۳۵۶- در مورد فاطمه معلومات دهید؟

فاطمه رضی الله عنها در سن سی و پنج سالگی رسول الله صلی الله علیه وسلم و پیش از بعثت متولد شده است. پیامبر صدر سال دوم هجرت بعد از جنگ بدر او را به عقد ازدواج علی بن ابی طالب رضی الله عنه در آورد و الله سه فرزند به نامهای حسن و حسین و ام کلثوم به او عنایت کرد.

۳۵۷- آیا علی رضی الله عنه جز فاطمه، با زنان دیگری هم ازدواج کرده است؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

علی ابن ابی طالب رضی الله عنه زنان بسیاری داشته اند ولی هرگز یکجا آن زنان را نگرفته اند. چرا که بر طبق شرع پاک اسلام بیشتر از چهار زن بطور همزمان حرام است و علی ابن ابیطالب رضی الله عنه بریء از این افتراست. البته این نکته را فراموش نکنیم که گاهی یکی از همسرانش که فوت می نمود و با اختیار همسری دیگر، نبایستی این همسر جدید را به بقیه حساب نمود.

از جمله زنانیکه ایشان بعد از وفات فاطمه رضی الله عنها اختیار نموده اند عبارتند از:

- ۱- أم البنین دختر حرام الکلبیة
- ۲- لیلی دختر مسعود بن خالد النهشلیة التمیمیة
- ۳- أسماء دختر عمیس الخثعمیة.
- ۴- أمامة دختر أبی العاص واو دختر زینب دختر رسول الله صلی الله علیه وسلم است.
- ۵- أم سعید دختر عروة بن مسعود الثقفیة.
- ۶- مخبئة دختر امرئ القیس بن عدی الکلبیة.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فاطمه ی زهرا رضی الله عنها به اتفاق اهل علم شش ماه پس از رحلت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم وفات نمود.

۳۵۸- آیا فاطمه به شهادت رسیده است؟

بنابر اجماع مؤرخین، فاطمه شش ماه بعد از پیامبر اسلام در شب سوم رمضان سال ۱۱ هجری به مرگ طبعی خود وفات یافت.

اما آنچه که رافضه می گویند که توسط سیدنا عمر به شهادت رسیده، دروغ بیش نیست. چون روافض در غگو ترین مردم در تقلیات هستند.

حادثه شهادت فاطمه که سببش لگد زدن عمر به شکم او میدانند و سبب سقط جنین فاطمه میدانند، یکی از بزرگترین افتراءات تاریخ است و نباید چنین خرافاتی را قبول کرد، و هر کسی آنرا قبول کند در واقع علی رضی الله عنه را دیوث و نامرد و ترسو میدانند، ولی اهل سنت که این حادثه را افتراء میدانند علی رضی الله عنه را اسد الله و مرد حق و شجاع و دلیر میدانند که هرگز ممکن نبود در دفاع از اهل حق دریغ کند چه برسد به دفاع از ناموس خود؟!.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل دوازدهم:

رؤیت ظاهری رسول الله صلی الله علیه وسلم

۳۵۹- سیمای ظاهری رسول الله صلی الله علیه وسلم چه نوع بود؟

زیبایی اش چشمگیر بود، سیمایش نورانی و چهره اش درخشنده؛ و مردی خوش اخلاق و نیک سیرت بود. اندامش را بزرگی شکم یا بزرگی سر معیوب نگرانیده بود. کوچکی سر نیز اندامش را نامتناسب نساخته بود. خوش اندام و خوش روی بود. چشمانی سیاه و مژگانی بلند داشت. صدایی گرم و گردنی افراشته داشت. چشمانی گیرا و سورمه کشیده، ابروانی مانند کمان داشت که در عین حال به هم پیوسته بودند. گیسوانش سیاه فام بود. وقتی سکوت می کرد، وقارش دو چندان می شد؛ و چون لب به سخن باز می کرد آراستگی و مهابتش افزون می گردید. از دور، زیباترین و خوش سیماترین مردم به نظر می آمد؛ و از نزدیک، نیکوترین و شیرین ترین مردم جلوه می کرد. گفتارش شیرین و دلچسب بود. به اندازه سخن می گفت؛ نه کم و نه زیاد، و چنان بود که گویی گفتارش رشته های مروارید و گوهر بودند که سرازیر می شدند. میانه بالا بود. نه کوتاهی

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

قدش اندام او را از چشم‌نوازی باز می‌داشت، و نه بلندی قامتش قد و بالای او را از دل‌انگیزی می‌انداخت. شاخه‌ای سبز و پیرطراوت بود که در میان هر دو شاخه دیگری که قرار می‌گرفت، از هر سه متناسب‌تر، و از هر سه نیکو منظرتر بود. همراهانی داشت که پیرامونش حلقه زده بودند؛ هر گاه سخنی می‌گفت، به سخنش گوش جان می‌سپردند، و هر گاه فرمانی صادر می‌کرد، از جان و دل فرمانش را می‌بردند. همه گوش به فرمان، و همگان پیوسته طالب دیدارش بودند، و همواره پیرامونش گرد می‌آمدند. هیچگاه چهره درهم نمی‌کشید، و هرگز کسی را تحقیر نمی‌کرد و کوچک نمی‌شمرد.

۳۶۰- قد و اندام رسول الله صلی الله علیه وسلم چه نوع بود؟

«نه زیاده از حد بلند بالا بودند، و نه بیش از اندازه کوتاه قد؛ میانه بالا بودند و خوش اندام.

۳۶۱- میان دو شانه رسول الله صلی الله علیه وسلم چه چیزی بود؟

میان دو کتف آنحضرت مهر نبوت مشاهده می‌شد که به اندازه تخم کبوتر و همرنگ پوست بدنشان بود، و این برآمدگی که شبیه یک مشت بسته

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

بود، در قسمت بالای کتف چپ آن حضرت قرار داشت، و مانند برآمدگی‌های گوشتی روی پوست بدن خالهای متعددی داشت.

۳۶۲- تفاوت او نسبت به سائر مردم چه بود؟

از همه مردم بخشنده‌تر؛ و از همه مردم دلیرتر و با شهامت‌تر؛ و از همه مردم صریح‌تر و راست‌گوتر؛ و از همه مردم وفادارتر؛ و از همه متواضع‌تر، و از همه خوش محضرتر بودند. هر کس ایشان را برای نخستین بار می‌دید، هیبت ایشان بر وجود او چیره می‌گردید؛ اما هر کس با ایشان معاشرت می‌کرد، محبت ایشان در دلش جای می‌گرفت. هر که می‌خواست درباره ایشان سخنی بگوید، می‌گفت: نه پیش از وی و نه پس از وی، همانند وی را ندیده‌ام»؟

۳۶۳- چه کسانی از نگاه چهره، با رسول الله صلی الله علیه وسلم مشابه

بودند؟

۱- حسن بن علی

۲- جعفر بن ابی طالب

۳- قثم بن عباس

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۴- ابوسفیان بن حارث

۵- سائب بن عبیده

۶- کابسه بن ربیعۀ سامی

۳۶۴- مواضعی که رسول الله صلی الله علیه وسلم در آنجا ها گریه کرده است؟

۱- در وقت شهادت حمزه رضی الله عنه

۲- در وقت شهادت جعفر رضی الله عنه

۳- در وقت سكرات نواسه اش (امامه بنت ابی العاص)

۴- وقتی که به زیارت قبر مادرش رفت

۵- در نزدیکی قبر یکی از اصحابش

۶- و هنگام نزول این آیه: لَوْ لَا كِتَابٌ مِّنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ.

۷- هنگام نماز

۸- وقتی که ابن مسعود سوره نساء را بر وی قرائت کرد

۹- گریه هنگامی که صبر و اذیتی بر اصحابش می رسید

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۱۰- گریه بخاطر امتش.

۳۶۵- پوست و جسم رسول الله صلی الله علیه وسلم چه نوع بود؟

جمجمه‌ای بزرگ و مفاصل و عضلاتی ورزیده و درشت داشتند، و بالا تنه ایشان از زیر گلو تا روی ناف، خطی پیوسته از موی داشت. هنگامی که راه می‌رفتند اندکی به جلو خم می‌شدند و سرعت می‌گرفتند، چنانکه گویی از بالا به پایین سرازیر شده‌اند!؛

جابر بن سمره می‌گوید: دهان آنحضرت بزرگ، چشمانشان کشیده و بادامی بود؛ و در عین درشتی اندام، کفلهایشان فربه نبود.

۳۶۶- حالت او وقت خشمگین شدن، چه نوع می‌شد؟

نبی اکرم -صلی الله علیه وسلم- هرگاه خشمگین می‌شدند، چهره ایشان گلگون می‌گردید، آن چنان که گویی روی گونه‌های ایشان دانه‌های انار را فشرده‌اند!.

۳۶۷- طریقه خطبه اش چگونه بود؟

هرگاه خطبه می‌داد، چشمانش قرمز می‌شد و صدایش را بلند می‌کرد و سخت خشمگین می‌شد گویا که هشدار دهنده سپاهی است که حمله می‌

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

کند و می فرمود: «صبحکم و مساکم، بامدادان و شامگاهان به شما حمله می کنند» و می فرمود: «اما بعد بدانید که بهترین سخن کتاب خداست؛ و بهترین راه و روش، روش محمد است، و بدترین امر، امور نو پیدا هستند، و هر نو پیدایی بدعت است، و هر بدعتی گمراهی است».

۳۶۸- به چه نوع می خندید؟

هیچگاه خنده ایشان از حد تبسم نمی گذشت.

۳۶۹- آیا بدن رسول الله صلی الله علیه وسلم مو داشت؟

از زیر گلو تا ناف ایشان یک شاخه موی پر پشت کشیده شده بود، و جاهای دیگر شکم و سینه آنحضرت موی نداشت؛ اما، دستها و شانه هایشان پر موی بود.

۳۷۰- رسول الله صلی الله علیه وسلم چگونه سخن می گفت؟

پیامبر صلی الله علیه وسلم نیکوترین اخلاق، گواراترین گفتار و شیرین ترین منطق را داشت و به سرعت تمام، کارها را انجام می داد تا جایی که سخنان وی، دلها را می ربود و جانها را شیفته ی خود می ساخت و دشمنانش نیز بر این امر، گواهی می دهند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

هرگاه سخنی بر زبان می‌آورد آن را به صورتی مفصل و روشن بیان می‌داشت طوری که نیازی به تکرار نداشت و چنان سریع نبود که حفظ نشود و ناگسسته نبود؛ یعنی کلمات را با فاصله بیان نمی‌کرد، بلکه سنت وی در سخن گفتن به کامل‌ترین شکل ممکن بود.

بسیار اتفاق می‌افتاد که گفته‌اش را سه بار تکرار کند تا همه آن را فهم نمایند و هرگاه سلام می‌داد سه بار سلام می‌داد، همچنین بسیار سکوت می‌کرد و بدون نیاز، سخنی بر زبان نمی‌آورد.

۳۷۱- اگر کسی دشنامش می‌داد، چه عکس العملی نشان می‌داد؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم هنگامی که کسی او را دشنام می‌داد؛ سکوت می‌نمود و هیچ صحابی را اجازه نمی‌داد که در مقابل دشنام و توهین اشخاص؛ توهین و دشنام دهند، بلکه معامله آنان را به الله عزوجل واگذار می‌نمود.

۳۷۲- رفتارش با مردم چگونه بود؟

«مردی نزد پیامبر صلی الله علیه وسلم آمد و با ایشان به صحبت پرداخت، [در همین حین، ترس و لرز بر وی غالب گشت] و شانه‌هایش به رَعه

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

افتاد، پیامبر صلی الله علیه وسلم به او فرمود: «آرام باش! من پادشاه نیستم. من فرزند زنی هستم که قدید (گوشت نمک سود خشک کرده) می خورد».

۳۷۳- چند صفات رسول الله صلی الله علیه وسلم را نام ببرید؟

○ رسول الله صلی الله علیه وسلم دوست نداشت کسی دستش را

ببوسد

○ رسول الله صلی الله علیه وسلم دوست نداشت کسی پیش روی او

(به پذیرائی، یا به احترام) بایستد

○ رسول الله صلی الله علیه وسلم هر کار را از طرف راست انجام

می داد

○ رسول الله صلی الله علیه وسلم هرگز از هیچ نوع غذائی عیب

نمی گرفت

○ رسول الله صلی الله علیه وسلم اطفال را می بوسید، و با آن ساعت

تیری می کرد

○ رسول الله صلی الله علیه وسلم همیشه قیلوله می نمود

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

- رسول الله صلى الله عليه وسلم هر گاه کسی را می دید؛ در چهره اش می خندید
- رسول الله صلى الله عليه وسلم وقتی که جگر خون و خفه می شد؛ روی او سرخ می گردید
- رسول الله صلى الله عليه وسلم حتی کلمه «اف» را برای دوستانش استعمال نمی کرد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم هر گز گدا و سوالگری را از خود نمی راند
- هر گز از رسول الله صلى الله عليه وسلم چیزی خواسته نشده که (نه) گفته باشد
- کسی که از رسول الله صلى الله عليه وسلم سؤال می کرد؛ برای اینکه سوال او مخفی بماند؛ دور ترین جای را انتخاب می نمود
- هر گاه رسول الله صلى الله عليه وسلم می خواست کسی را سرزنش کند؛ فقط می گفت: «پیشانی اش خاک آلوده باد»

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

○ مزاح رسول الله صلى الله عليه وسلم این بود: «ای صاحب دو دست!»، «ای صاحب دو بینی!»، «دستت خاک آلوده باد»، «ای صاحب دو گوش» و غیره...

- رسول الله صلى الله عليه وسلم لعن گویی و نفرین گو؛ نبود
- رسول الله صلى الله عليه وسلم برای هیچ کسی دعای بد نمی کرد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم بیشتر از دختران خانه حیا داشت
- رسول الله صلى الله عليه وسلم پی در پی (مسلسل) حرف نمی زد بلکه آهسته، آهسته حرف می زد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم در کارهای خانه؛ همسرانش را تنها نمی گذاشت

- رسول الله صلى الله عليه وسلم انتقام گیر نبود
- در میان صحابه طوری می نشست که انگار هم رتبه‌ی آنها هست
- رسول الله صلى الله عليه وسلم هنگام بروز اختلاف میان اصحابش، سخت اندوهگین شده، و آنان را نکوهش می کرد

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

○ رسول الله صلى الله عليه وسلم بین دو کار؛ آسانترین آنرا انتخاب می نمود

○ رسول الله صلى الله عليه وسلم بدی را به بدی جواب نمی داد

○ رسول الله صلى الله عليه وسلم صدایش را در ملاعام بلند نمی

کرد

○ رسول الله صلى الله عليه وسلم هرگز کسی را ملامت نمی کرد

○ رسول الله صلى الله عليه وسلم فوراً درمقابل گنهکاران عکس

العمل نشان نمی داد

○ رسول الله صلى الله عليه وسلم زود احساساتی نمی شد

○ کسی را که رسول الله صلى الله عليه وسلم سرزنش می کرد به

اشاره سرزنش می کرد

○ هیچ عیادت مریضی و هیچ جنازه ای از رسول الله صلى الله عليه

وسلم ترک نمی شد

○ رسول الله صلى الله عليه وسلم هرگاه یکی از اصحابش را نمی

دید، احوال او را جویا می شد

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

- رسول الله صلى الله عليه وسلم برای اصحابش آزادی بیان می داد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم با وصفی که رهبر یک امت بزرگ بود؛ اما کالای خود را می دوخت و گوسفند را می دوشید
- رسول الله صلى الله عليه وسلم وقتی که با کسی دست پرسی می کرد؛ تا که آن شخص دست خود را دور نمی کرد، رسول الله صلى الله عليه وسلم دست خود را بر نمی داشت
- رسول الله صلى الله عليه وسلم پایش را طرف همنشین خود دراز نمی کرد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم در مجالس مصروف چیزی دیگری نمی شد (بلکه توجه وی به سوی همنشینش می بود)
- رسول الله صلى الله عليه وسلم کار امروز را برای فردا نمی گذاشت و نیز چیزی را برای فردای خود ذخیره نمی کرد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم زیاد حرف نمی زد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم آرام آرام و جدا جدا حرف می زد

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

- رسول الله صلى الله عليه وسلم يارانش را به غضب و خشم نشدن توصیه می نمود
- رسول الله صلى الله عليه وسلم روزانه بیش از هفتاد بار از الله آمرزش می خواست
- رسول الله صلى الله عليه وسلم بخشنده ترین مردم بود
- رسول الله صلى الله عليه وسلم عادت گذشت، عفو و بخشش را داشت
- رسول الله صلى الله عليه وسلم شخص گنهکار را دعای بد و نابودی نمی کرد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم در بین جوانان؛ یتیمان را بیشتر دوست داشت
- رسول الله صلى الله عليه وسلم طوری حرف می زد که کوچک و بزرگ حرف آن را می دانستند
- رسول الله صلى الله عليه وسلم بدون وحی؛ هرگز صحبت نمی کرد

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

- رسول الله صلى الله عليه وسلم سخنان بی هو ده نمی گفت
- رسول الله صلى الله عليه وسلم با بیوه زنان و مساکین می رفت و کار آنان را انجام می داد
- هرگز رسول الله صلى الله عليه وسلم دروغ نمی گفت
- رسول الله صلى الله عليه وسلم صدقه را نمی خورد، اما هدیه را پذیرفته و میل می کرد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم بهترین فرد برای خانواده اش بود
- رسول الله صلى الله عليه وسلم اطفال را تحنیک می نمود
- رسول الله صلى الله عليه وسلم در مقابل کار نیک دیگران؛ «جزاک الله خیرا» می گفت
- رسول الله صلى الله عليه وسلم هرگاه از قومی می ترسید می گفت: «اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِيْ نُحُوْرِهِمْ، وَنَعُوْذُ بِكَ مِنْ شُرُوْرِهِمْ»
- رسول الله صلى الله عليه وسلم وقتی که عطسه می زد دست خود را بر دهانش می گذاشت

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

- رسول الله صلى الله عليه وسلم گاهی سخنرانی می کرد (همیشه نه)
- رسول الله صلى الله عليه وسلم روز های دوشنبه و پنج شنبه را روزه می گرفت
- رسول الله صلى الله عليه وسلم هنگام سفر یارانش؛ برای آنها دعا می نمود
- رسول الله صلى الله عليه وسلم هرگاه از سفر می آمد به مسجد می رفت و دو رکعت نماز ادا می کرد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم چیزهای شیرین را (مثل عسل) دوست می داشت
- رسول الله صلى الله عليه وسلم آب را به سه نفس می نوشید
- رسول الله صلى الله عليه وسلم تکیه کنان؛ چیزی نمی خورد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم روی زمین بدون حائل روی زمین می نشست و غذا می خورد

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

- رسول الله صلى الله عليه وسلم هرگاه از کاری در فشار قرار می گرفت و خسته می شد، با نماز خود را راحت می ساخت
- هرگاه کسی نیازی پیدا می کرد، خطبه اش را قطع می نمود
- هرگاه امر خوشایندی برای رسول الله صلى الله عليه وسلم رخ می داد، سجده شکر می کرد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم دوست داشت که روزهای پنجشنبه سفر کند
- رسول الله صلى الله عليه وسلم در قافله و کاروان؛ در آخرین آن می بود
- رسول الله صلى الله عليه وسلم هرگاه از خواب بیدار می شد؛ در قدم نخست مسواک می کرد
- هرگاه رسول الله صلى الله عليه وسلم در شب در سفر می بود، و در شب فرود می آمد، به پهلوی راستش می خوابید
- رسول الله صلى الله عليه وسلم بهترین معلم بود
- رسول الله صلى الله عليه وسلم در همه اوقات ذکر می نمود

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

- رسول الله صلى الله عليه وسلم میان سیاه و سفید؛ عربی و عجمی؛
بینا و نابینا، تفاوت قائل نبود
- رسول الله صلى الله عليه وسلم بعد از طعام خوردن؛ انگشتان
دست خود را می مکید (می لیسید)
- رسول الله صلى الله عليه وسلم در نمازهای شب بالای خود زیاد
فشار می آورد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم بر اطفال سلام می داد
- رسول الله صلى الله عليه وسلم گاهی برای دوستان خود
میگفت: «بخاطر الله دوستِ تان دارم»
- رسول الله صلى الله عليه وسلم بعد از نماز صبح نمی خوابید،
بلکه با اصحابش در مسجد تا طلوع آفتاب سخن می گفت
- هرگز رسول الله صلى الله عليه وسلم اصحابش را نمی گذاشت تا
بر مردم سختگیری کنند
- هرگز رسول الله صلى الله عليه وسلم در سخنان کسی نمی پرید

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳۷۴- رسول الله صلى الله عليه وسلم به چه کیفیتی غذا می خورد؟

- رسول الله صلى الله عليه وسلم قبل از غذا خوردن بسم الله می گفت.
- رسول الله صلى الله عليه وسلم قبل از غذا خور دستان خود را می شست.
- رسول الله صلى الله عليه وسلم بد می دانست که غذای را تنها بخورد، بلکه یکی را با خود همراه می نمود.
- رسول الله صلى الله عليه وسلم با دست راستش غذا می خورد.
- رسول الله صلى الله عليه وسلم با سه انگشتان خود غذا میل می کرد.
- رسول الله صلى الله عليه وسلم در کاسه از پیش روی خود را می خورد نه از پیش روی دیگران.
- رسول الله صلى الله عليه وسلم آب را سه بار می نوشید.
- رسول الله صلى الله عليه وسلم بعد از صرف طعام، مسواک می نمود.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

○ رسول الله صلى الله عليه وسلم هر گاهی که نزدش اقوامی یا اصحابش می بود، برای آنان بعد از غذا دعا می نمود.

○ رسول الله صلى الله عليه وسلم هر گاهی که از غذا خوردن فارغ می گشت، ثنا و صفت الله تعالی را بیان می داشت.

۳۷۵- غلامان رسول الله صلى الله عليه وسلم چه کسانی بودند؟

یکی از غلامانش زید بن حارثه بود، و ثوبان پسر بجدد، و ابو کبشه که نامش سلیم بوده است که در جنگ بدر نیز اشتراک کرده بود، باذام، رویف، قصیر، میمون، ابوبکره، هرمز، ابو صفیه، ابوسلمی، انس، صالح، رباح، اسود، یسار راعی، نوبی، ابورافع که نامش اسلم بوده است، ابومهیبه، فضاله یمانی، رافع، مدعم، اسود که در خیبر به شهادت رسید، کرکره که بار رسول الله صلى الله عليه وسلم را حمل میکرد. زید، عبیده، طهمان، مأبور قبطی، واقد، هشام، ابو ضمیر، حنین، ابو عسیب که نامش احمر بود، ابو عبیده، سفینه، سلمان فارسی، ایمن ام ایمن، افلاح، سابق، سالم، زید بن بولا، سعید، ضمیر، عبید الله بن اسلم، نافع، ردان، ابواثیل، ابوالحمراء.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳۷۶- کنیزهای رسول الله صلی الله علیه وسلم کدام ها بودند؟

سلمی، ام رافع، ام ایمن، برکه که مادر اسامه بن زید بود، میمونه بنت سعد، خضره، رضوی، امیمه، ریحانه، ام ضمیره، ماریه، شیرین که خواهر ماریه بوده است، و ام عباس.

۳۷۷- خدمت گذاران رسول الله صلی الله علیه وسلم چه کسانی بودند؟

یکی از خادمان رسول الله صلی الله علیه وسلم انس بن مالک بود و دیگر آن هند، اسماء دختر حارثه، ربیعہ بن کعب اسلمی.

وابن مسعود صاحب بوت ها و چپلی های رسول الله صلی الله علیه وسلم بود، هرگاه رسول الله صلی الله علیه وسلم می نشست ابن مسعود بوت ها و چپلی های رسول الله صلی الله علیه وسلم را می کشید و در بازوهای خود داخل میکرد.

عقبه بن عامر قاطر رسول الله صلی الله علیه وسلم را در سفرها کش و حرکت می داد.

وبلال مؤذن رسول الله صلی الله علیه وسلم نیز خادم او بود، و نیز سعد آزاد کرده شده ابوبکر، و ذومخمر که گفته میشد برایش مخبر، برادر

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

زاده نجاشی و بعضی گفته اند خواهر زاده اش، و بکیر بن شداخ لیثی، و ابوذر الغفاری، و اسلع بن شریک، و مهاجر آزاد کرده شده ام سلمه، و ابو السمح؛ همگی اینها خدمتگذاران رسول الله صلی الله علیه وسلم بودند - الله سبحانه و تعالی از ایشان راضی باشد -.

۳۷۸- کاتبان وحی رسول الله صلی الله علیه وسلم چه تعدادی بودند؟

۳۷۹- و نام های شان چیست؟

حافظ در «تاریخ دمشق» ذکر کرده است که کاتبان وحی ۲۳ نفر بودند، که عبارت اند از:

ابوبکر الصدیق، عمر بن الخطاب، علی، عثمان، طلحه، زبیر، ابی ابن کعب، زید بن ثابت، معاویه بن ابی سفیان، محمد بن سلمه، ارقم بن الارقم، ابان بن سعید بن العاص، خالد بن سعید بن العاص، ثابت بن قیس، حنظله بن ربیع، خالد بن ولید، عبدالله بن ارقم، عبدالله بن زید عبد ربه، علا بن عقبه، مغیره بن شعبه، و سجل، و بعضی گفته اند: شربیل بن حسنه.

۳۸۰- رسول الله صلی الله علیه وسلم چند نوع اسب داشت؟

۳۸۱- و نامهای آنها چی بود؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

یکی از آن: ملکه نام داشت، که ابلقِ نشانه دار بود و طرف راستش سفید بود و آن اولین اسبی بود که رسول الله صلی الله علیه وسلم با آن جهاد کرد.

دومین آن: بنام سبحه بود، و آن اسبی بود که همراه آن مسابقه کرد و در مسابقه برنده شد.

ودیگر آن: بنام مرتجز، و آن اسبی بود که از یک بادیه نشین (شاهد بن خزیمه بن ثابت) آنرا خریده بود.

سهل بن سعد گفته است که برای رسول الله صلی الله علیه وسلم سه اسب بود ۱- لزاز ۲- ظرب ۳- لحیف.

هرچه اسب لزاز را هدیه داده بود مقوقس.

و اسب لحیف را هدیه داده بود ربیعہ بن ابی البراء.

و اسب ظرف را فروه بن عمرو الجذامی هدیه داده بود.

ویک اسب دیگری نیز داشت که نام آن: ورد بود که هدیه داده بود برای رسول الله صلی الله علیه وسلم آنرا تمیم داری، باز رسول الله صلی الله

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

علیه وسلم آنرا به عمر رضی الله عنه هدیه داد، سپس عمر رضی الله عنه آنرا به یک نفر دیگری هدیه داد که بعدها دید که آنرا فروخت.

۳۸۲- نام قاطر رسول الله صلی الله علیه وسلم چه چیزی بود؟

و بود برای رسول الله صلی الله علیه وسلم یک قاطری که نام آن دلدل بود، که در سفرها بالای آن سوار میشد و زنده بود بعد از رسول الله صلی الله علیه وسلم تا آنکه بزرگ شد و دندان هایش نیز بزرگ شد، و بود رسول الله صلی الله علیه وسلم که برای آن آماده میساخت جوراء و از بین رفت دلدل در بینبع (نام جای است) و در تاریخ دمشق روایت شده است که باقی ماند قاطر رسول الله صلی الله علیه وسلم تا آنکه با آن جنگید علی رضی الله عنه با خوارج.

۳۸۳- نام شتر رسول الله صلی الله علیه وسلم چه بود؟

و بود برای رسول الله صلی الله علیه وسلم شتری که نامش عضباء بود، و همچنان او را میگفتن جدعا و قصواء.

۳۸۴- نام خر رسول الله صلی الله علیه وسلم چه بود؟

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

و داشت رسول الله صلی الله علیه وسلم یک خری که نامش عفیر بود،
وازین رفت خر آن در حجة الوداع.

۳۸۵- رسول الله صلی الله علیه وسلم چند سلاح داشت؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم سه نیزه داشت، و سه سلاح و شش شمشیر
که یکی از شمشیرهای رسول الله صلی الله علیه وسلم را ذوالفقار می
گفتند، که در جنگ بدر آنرا غنیمت گرفته بود و آن شمشیری است که
در روز احد خواب دیده بود که قطع کرده میشود، و از برای رسول الله
صلی الله علیه وسلم بود دو پیراهن زیرئی، و یک سپر و یک انگشتر و یک
کاسه ای دبل از چوپ و یک بیرق سیاه چهارکنج از پارچه و یک بیرق
سفید و به روایتی بیرق سیاه

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل سیزدهم:

صفات و معجزات رسول الله صلى الله عليه وسلم

۳۸۶- نامهای رسول الله صلى الله عليه وسلم چیست؟

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمود: نامهای من عبارتند از: محمد، احمد، الماحی، (کسی که کفر را محو می کند) الحاشر (کسی که مخلوقات بر قدمهایش حشر می شوند) و العاقب هستند. رسول الله صلى الله عليه وسلم خود را محمد - احمد المقفی و الحاشر و نبی التوبه و نبی الرحمة می نامید.

۳۸۷- رسول الله صلى الله عليه وسلم کدام نامها را بسیار دوست داشت؟

عبدالله و عبدالرحمن را.

۳۸۸- معجزات رسول الله صلى الله عليه وسلم یعنی چه؟

معجزات، یعنی نشانه هایی که از جانب خدا برای اثبات نبوت به او عطا شدند خیلی زیاد بودند که ما چند تا را بیان می کنیم. قرآن کریم، از معجزاتی هست که هیچ پیامبری نظیر آن را تاکنون نیاورده است.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳۸۹- چند نمونه از معجزات رسول الله صلی الله علیه وسلم را نام

ببرید؟

- شق القمر: ماه به دو نیم شد و همه قریش مشاهده کرد.
- غذای پربرکت: به وسیله چند عدد خرما لشکر ۹۰۰ نفره سیر شدند.
- آب پربرکت: از انگشتان مبارک آب جوشید و لشکری از آن سیر شد.
- ریگ: مشتی خاک به سوی لشکر پرتاب کرد که در چشم همه آنها رفت.
- ستون: وقتی منبر را عوض کرد صدای ناله نخل درآمد که همه آن را شنیدند.
- اخبار آینده: بسیاری از اخبار را به اذن خدا پیشبینی می کرد، اینکه عمار را گروهی یاغی می کشد، و به عثمان مصیبت خواهد رسید، و اینکه حسن بین دو گروه مسلمان صلح می آورد.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

○ چشم علی: آب دهان مبارک را بر چشمان علی که درد می کرد گذارد و بالفور معالجه شد.

۳۹۰- آیا رسول الله صلی الله علیه وسلم خصوصیات دارد، یا مثل بقیه امتش هست؟

بله، او سلسله خصوصیات دارد که بقیه بندگان الله تعالی ندارند.

۳۹۱- چند نمونه از خصوصیات رسول الله صلی الله علیه وسلم را ذکر کنید؟

۱- برای او بیشتر از چهار زن مباح بود.

۲- فحش دهنده و اهانت کننده او را باید کشت.

۳- زنان او برای امت حرام اند.

۴- شیطان نمی تواند خود را به شکل او در آورد.

۵- ملائکه با او در جنگ شرکت می کردند.

۶- معجزه او (قرآن) تا قیامت باقی است در حالی که معجزات انبیا گذشته تمام شده است.

۷- همسران او مادران مؤمنان اند.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۸- ازواج او در دنیا و آخرت همسران وی هستند.

۹- او رسول همه جهان و اقوام است.

۱۰- چشم مبارک می‌خواهید ولی دل مبارک بیدار بود.

۱۱- پشت سر را همچون روبرو می‌دید.

۱۲- همه روی زمین برای او مسجد قرار داده شد.

۱۳- صاحب شفاعت کبری روز قیامت است.

۳۹۲- بهترین کتابی که خصوصیات رسول الله صلی الله علیه وسلم را

جمع کرده باشد، کدام است؟

امام سیوطی در خصائص النبوة جمع آورده است.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل چهارم:

چگونگی عبادت پیامبر صلی الله علیه وسلم

۳۹۳- رسول الله صلی الله علیه وسلم چگونه وضوء می گرفتند؟

از حمران، آزاد شده ی عثمان بن عفان - رضی الله عنه - روایت است که ایشان، آب خواست و وضو گرفت؛ نخست سه بار از ظرف آب برداشت و بر دستانش ریخت (و تا میج شست). سپس با دست راستش آب برداشت و مضمضه (آب در دهان) و استنشاق (آب در بینی) کرد و بعد سه بار صورتش را شست. آن گاه دستش را تا آرنج سه بار شست و بعد هم سرش را مسح نمود و آن گاه هر پایش را سه بار شست و سپس فرمود: رسول خدا - صلی الله علیه وسلم - را دیدم که همانند وضویی که الآن گرفتم، وضو گرفتند و فرمودند: (مَنْ تَوَضَّأَ نَحْوَ وُضُوئِي هَذَا ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ لَا يُحَدِّثُ فِيهِمَا نَفْسَهُ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ) یعنی: «هر کس، مانند این وضوی من، وضو بگیرد و با اخلاص، دو رکعت نماز بگذارد، خداوند متعال، تمام گناهان گذشته اش را می آمرزد.»

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳۹۴- رسول الله صلى الله عليه وسلم چگونه غسل می کردند؟

«پیامبر - صلى الله عليه وسلم - آنگاه که غسل جنابت می کرد، ابتدا دستهایش را می شست سپس همانگونه که برای نماز خواندن وضو می گرفت، وضو گرفته، و بعد از آن انگشتانش را در آب فرو برده و با آنها موهایش را خلال می کرد، و به اندازه ی سه کف دست، آب بر روی سرش می ریخت، و سرانجام آب را به تمامی پوست بدنش می رساند».

همچنین بخاری و مسلم در حدیثی دیگر از ام المؤمنین میمونه رضی الله عنها چگونگی و کیفیت غسل کردن پیامبر صلى الله عليه وسلم را چنین نقل می کند.

«رسول الله - صلى الله عليه وسلم - همانگونه که وضو می گرفت، وضو گرفت، جز آنکه پاهایش را نشست، و شرمگاهش را شست و از آنچه که بر آن رسیده بود پاک نمود، سپس آب را به تمام بدن رساند، و سرانجام پاها را کنار کشید و شست. این همان روش غسل از جنابت می باشد».

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۳۹۵- رسول الله صلی الله علیه وسلم از جنابت چگونه غسل می گرفت؟

در حدیث در این باره از عایشه - رضی الله عنها - روایت است که: رسول اکرم - صلی الله علیه وآله وسلم - هرگاه می خواست غسل جنابت انجام دهد، نخست دو دست را قبل از اینکه آنها را داخل ظرف آب کند، شسته و سپس شرمگاه را می شست آنگاه مانند وضوی نماز، وضو می گرفت، سپس موها را خلال می کرد و بعد سه بار آب را بوسیله دست ها بر سر می ریخت و تمام بدن را می شست.

۳۹۶- پیامبر صلی الله علیه وسلم چگونه نمازش را ادا می کرد؟

❖ عایشه می فرمایند: «پیامبر صلی الله علیه وسلم بعضی اوقات نماز را به قدری طولانی می کرد که پاهای ورم می کرد. می گفتم: چرا خود را به مشقت می اندازید؟ در حالی که الله شما را معاف کرده است. می فرمود: آیا بنده شکر گزار نباشم؟».

❖ بسا شبها تا صبح عبادت می کرد. همواره به نماز می ایستاد و می فرمود: «نماز سردی چشم من است».

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

❖ با اینکه خداوند گناهان اول و آخر او را معاف کرده بود، به خاطر سپاسگزاری از این نعمت بیشتر از همه خدا را عبادت می کرد. او نه راهب بود و نه بی پروا به عبادت. از احوال اقتصادی مردم جویا می شد آنها را تشویق به عبادت و همچنین به کسب حلال می کرد از تنبل بیکار بیزار بود.

۳۹۷- قرآن کریم را به چه ترتیب به اصحابش تعلیم می داد؟

برای آنها روز ده آیه قرآن کریم را تعلیم می داد.

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

فصل پانزدهم:

مدعیان دروغین نبوت پس از وفات پیامبر صلی الله علیه وسلم

۳۹۸- آیا پس از پیامبر اسلام، پیامبر دیگری خواهد آمد؟

خیر. الله عزوجل در قرآن کریم محمد صلی الله علیه وسلم را خاتم النبیین ذکر فرموده و می فرماید: ﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ﴾ (سوره احزاب: ۴۰).

ترجمه: «محمد پدر هیچ یک از مردان شما نیست، ولیکن رسول الله و خاتم پیامبران است».

۳۹۹- آیا رسول الله صلی الله علیه وسلم از ظهور پیامبران دروغین آگاهی داشت؟

بله. «از ثوبان روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: قیام قائم نمی شود مگر اینکه ملحق می شود قبیله ای از امت من به مشرکین، تا اینکه عبادت می کنند بتان را، و قریب است در امت من سی درگوشه ظهور کند که همگی آنان گمان می برند که نبی هستند، حال آنکه من خاتم النبیین هستم، بعد از من کدام پیامبری نیست».

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۴۰۰- در چه زمانی اولین مدعی نبوت ظهور کرد؟

۴۰۱- اولین مدعی نبوت چه کسی بود؟

مسيلمه كذاب، وادعاى پيامبرى مسيلمه در سال دهم هجرت به وقوع پيوست.

۴۰۲- سرانجام مسيلمه كذاب چه شد؟

او در جنگ يمامه در دوران خلافت ابوبكر صديق -رضى الله عنه- در ماه ربيع الاول سال دوازدهم هجرت به قتل رسيد، و قاتل حمزه، وحشى، او را از پاى درآورد.

۴۰۳- دومين مدعی نبوت چه کسی بود؟

۴۰۴- در چه زمان، و توسط چه کسی کشته شد؟

دومين پيامبر دروغين، اسود عَنَسى بود كه در يمن اقامت داشت، و فيروز يك شبانه روز پيش از وفات رسول اكرم -صلى الله عليه وسلم- او را كشت و سر از بدنش جدا كرد و به آنحضرت در اين ارتباط وحى نازل شد و ايشان يارانشان را مطلع ساختند: «بعد، وقتى اين خبر از يمن رسيد».

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

۴۰۵- می شود چند تن از مدعیان نبوت را نام بگیرد؟

۱- مسيلمه كذاب: (۰۰۰ - ۱۲ هـ = ۰۰۰ - ۶۳۳ م)

۲- اسود العنسی: (۰۰۰ - ۱۱ هـ = ۰۰۰ - ۶۳۲ م)

۳- سجاح بنت حارث (که در اواخر دوباره مسلمان شد): (۰۰۰ -

نحو ۵۵ هـ = ۰۰۰ - نحو ۶۷۵ م)

۴- طليحۃ بن خويلد الاسدي (۰۰۰ - ۲۱ هـ = ۰۰۰ - ۶۴۲ م)

۵- مختار ثقفی: (۱ - ۶۷ هـ = ۶۲۲ - ۶۸۷ م)

۶- حارث كذاب: (۰۰۰ - ۶۹ هـ = ۰۰۰ - ۶۸۸ م)

۷- أبوالحرب يمانی: (۰۰۰ - ۲۲۷ هـ = ۰۰۰ - ۸۴۲ م)

۸- المشعشع (محمد بن فلاح) الرافضي: (۰۰۰ - ۸۶۶ هـ = ۰۰۰ -

۱۴۶۲ م)

۹- مغیره بن سعید الرافضي: (۰۰۰ - ۱۱۹ هـ = ۰۰۰ - ۷۳۷ م)

۱۰- منصور حلاج الرافضي الصوفي: (۰۰۰ - ۳۰۹ هـ = ۰۰۰ - ۹۲۲ م)

۱۱- ابن مسرّة

۱۲- بابک الخرمی

کاملترین سیرت پیامبر ﷺ به شکل سوال و جواب

- ۱۳- الحارث الدمشقی
- ۱۴- علی بن فضل الخنفری الرافضی
- ۱۵- ابن نصیر نصیری الرافضی
- ۱۶- خطاب الاسدی الرافضی
- ۱۷- ابو منصور عیسی بن أبی الانصار العجیلی
- ۱۸- اخطل الضبعی
- ۱۹- جبر بن علی
- ۲۰- بابا تر کمانی
- ۲۱- مانی الزندیق
- ۲۲- عبس بن أم الأنصار
- ۲۳- بیان بن سمعان
- ۲۴- مغیره بن سعید العجیلی
- ۲۵- محمد قادیانی: (۱۲۵۵ - ۱۳۲۶ هـ = ۱۸۳۹ - ۱۹۰۸ م)
- ۲۶- میرزا حسین بهائی الرافضی

ختم کتاب ولله الحمد، جمعہ، ۱۴۰۰/۷/۱۵

